

C:\Users\Plazma\Desktop\305\bri_Strugacti-Niciva_vlna.PDB

PDB Name: Strugačtí-Ničivá vlna
Creator ID: REAd
PDB Type: TEXT
Version: 0
Unique ID Seed: 0
Creation Date: 9.10.2003
Modification Date: 9.10.2003
Last Backup Date: 1.1.1970
Modification Number: 0

Bratři Strugačtí
Ničivá vlna.

1965

KAPITOLA 1

Teplá, trochu zdrsnělá Tánina dlaň mu ležela na očích a o nic jiného se teď nestaral. Cítil nahořkle slanou vůni prachu, v polospánku povrzávali stepní ptáci, suchá tráva šimrala a píchala do krku. Tlačilo ho do zad, leželo se mu nepohodlně, krk ho nesnesitelně svěděl, ale nehýbal se, naslouchal Táninu tichému, pravidelnému oddychování. Usmíval se a byl rád, že je tma, protože jeho úsměv byl bezesporu připitomělý a blažený. Pak naprosto nevhod zavřeštěl v laboratoři na věži volací signál. Ať si! Není to poprvé. Dnes večer přicházejí všechny signály nevhod.

"Robe," zašeptala Táňa. "Slyšíš?"

"Neslyším vůbec nic," zamumlal Robert.

Zamrkal, aby Táninu dlaň pošimral řasami. Všechno bylo nesmírně vzdálené a zcela zbytečné. Patrick, věčně otupělý z nevyspaní, byl daleko. Maljajev se svou nehybností ledové sfingy byl daleko. Celý jejich svět neustálého spěchu, neustálých přemoudrých sporů, věčné nespokojenosti a starostí, všechen tento nadsmyslný svět, kde lidé pohrdají jasným a radují se jen z nepochopitelného, kde lidé zapomněli, že jsou muži a ženami - to všechno bylo nekonečně daleko... Existovala jen noční step, na stovky kilometrů daleko jenom pustá step, pohltivší žhavý den, teplá, plná záhadných, dráždivých vůní.

Znovu zavřeštěl signál.

"Už zase," řekla Táňa.

"Tak ať! Neexistuju. Umřel jsem. Sežraly mě myši. A stejně je mi dobře. Mám tě rád. Nechci nikam jít. Proč vlastně? Ty bys šla?"

"Nevím."

"To je tím, že dost nemiluješ. Člověk, který miluje, nikdy nikam nechodí."

"Teoretiku," poznamenala Táňa.

"Nejsem teoretik, jsem praktik. A jako praktik se tě ptám: proč bych teď někam chodil? Milovat se musí umět. A to vy neumíte. Vy o lásce jen uvažujete. Nemilujete lásku. Vy o ní jen rádi uvažujete. Plácám moc?"

"Ano. Hrozně."

Sundal si její ruku s očí a položil si ji na rty. Viděl teď nebe zatažené mraky a ve výši dvaceti metrů rudá signální světla na nosnících věže.

Signál vřeštěl nepřetržitě a Robert si představil rozzlobeného Patricka, jak mačká volací tlačítko a dotčeně přitom špulí masité dobrácké rty.

"Počkej, já tě hned vypnu," zabručel Robert nesrozumitelně. "Táňo, chceš, aby už bylo nadosmrti ticho? Ať už je všechno nadosmrti. Láska mezi námi bude nadosmrti, a tohle taky zmlkne nadosmrti."

Viděl ve tmě její obličej - jasný, s obrovskými jiskřivými očima. Stáhla ruku a řekla:

"Já s ním promluví. Řeknu mu, že jsem halucinace. V noci se vždycky vyskytují halucinace."

"Ten nemívá halucinace nikdy. Už je takový, Táníčko. Nikdy sám sebe neklame."

"Chceš, abych ti řekla, jaký je? Hrozně ráda odhaduji povahy lidí podle zvonění videofonu. Tohle je umíněný, zlý a netaktní člověk. Za živého boha by si nesedl s ženou v noci ve stepi. Vidím ho jako na dlani! O noci ví jen to, že je při ní tma."

"Ba ne," namítl Robert objektivně. "S tím živým bohem je to pravda. Ale přitom je hodný, vlídný a takový budižkničemu."

"Nevěřím," řekla Táňa. "Jen si poslechni." Zaposlouchali se. "Tohle že je budižkničemu? To je vyložený tenacem propositi virum*."

"Myslíš? Já mu to řeknu."

"Řekni. Jdi a řekni mu to."

"Hned?"

"Hned teď."

Robert vstal. Táňa zůstala sedět a rukama si objala kolena.

"Ale napřed mi dej pus, požádala ho.

V kabině výťahu se přitiskl čelem ke studené stěně a chvíli tak zůstal stát se zavřenýma očima, smál se a olizoval si rty. V hlavě neměl jedinou myšlenku, jen jakýsi vítězoslavný hlas jásal: "Miluje!.. Mne!... Mne miluje!... Tak, abyste věděli! Zrovna mne!" Pak zjistil, že už kabina dávno stojí, a pokusil se otevřít. Dlouho nemohl najít dveře a v laboratoři bylo najednou spousta zbytečného nábytku - porážel židle, strkal do stolů a narážel do skříní tak dlouho, dokud si neuvědomil, že zapomněl rozsvítit. Se smíchem nahmatal vypínač, přisunul si křeslo a usedl k videofonu.

Když se na obrazovce objevil ospalý Patrick, přivítal ho Robert přátelsky:

"Dobrý večer, ty čuníku! Copak že nespíš, konipásku můj, třasořítku?"

Patrick se na něho díval ustaraně, rychle mrkal zanícenými víčky.

"Co se tak díváš, hafane? Vřeštíš, vřeštíš, vytrhneš mě z důležité práce - a pak mlčíš!"

Patrick konečně otevřel ústa:

"Ty jsi nejspíš..." Poklepal si prstem na čelo a na obličeji se mu objevil tázavý výraz. "Ne?"

"Aby ne!" vykřikl Robert. "To víš - samota! Stesk! A nejen to. Taky halucinace! Málem bych byl zapomněl!"

"Nežertuješ?" zeptal se Patrick vážně.

"Ne. Na stanovišti se nežertuje. Ale toho si nevšímej a mluv k věci."

Patrick nejistě pomrkával.

"Nechápu," přiznal se.

"Bodejť bys to chápal!" poznamenal Robert jedovatě. "To jsou emoce, Patricku! Víš? Jak bych ti to co nejjednodušeji, nejsrozumitelněji... No, ne zcela algoritmované popudy v ultrasložitých logických komplexech. Už chápeš?"

"Aha," řekl Patrick. Poškrabal se prstem na bradě, aby se soustředil. "Proč tě volám, Robe? Podívej se: zase nám to někde uniká. Možná, že neuniká, ale dost možná, že uniká. Pro všechny případy zkontroluj ulmotrony. Dneska je Vlna nějaká divná..."

Robert se roztržitě zadíval z okna. Docela zapomněl na erupci. Pravda, vždyť tady sedí kvůli erupcím. Ne kvůli tomu, že je tu Táňa, ale kvůli tomu, že tam někde v dálce je Vlna.

"Proč mlčíš?" zeptal se Patrick trpělivě.

"Dívám se, co Vlna," odpověděl Robert zlostně.

Patrick vyvalil oči.

"Ty vidíš Vlnu?"

"Já? Jak jsi na to přišel?"

"Teď jsi řekl, že se díváš."

"No ano, dívám."

"Nu a?"

"Nic. Co ode mne chceš?"

Patrickovy oči se opět zkalily.

"Nepochopil jsem tě. O čem jsme to mluvili? Aha! Tak rozhodně zkontroluj ulmotrony."

"Chápeš, co říkáš? Jak můžu zkontrolovat ulmotrony?"

"Nějak to uděláš," řekl Patrick. "Alespoň zapojení... Jsme úplně vedle. Já ti to hned vysvětlím... V institutu dnes poslali k Zemi hmotu. Ostatně, to všechno víš." Patrick mávl před obličejem roztaženými prsty. "Čekali jsme neobyčejně silnou Vlnu a zatím přístroje zaznamenávají jakýsi řid'ouneký pramínek. Chápeš, oč jde? Takový řid'ouneký pramínek... Pramínek..." Sehnul se ke svému videofonu tak blízko, že na obrazovce zůstalo jen obrovské, nevyspáním kalné oko. Rychle mrkalo. "Chápeš?" zahřmělo z reproduktoru ohlušivě. "Aparatura zaznamenává quasinulové pole. Jungův počítač ukazuje minimum - docela zanedbatelné... Pole ulmotronů se překrývají tak, že rezonující povrch leží v ohniskové hyperrovině, umíš si to představit? Quasinulové pole je dvanáctikomponentní a přijímač je stahuje po šesti sudých komponentech... Takže ohnisko je šestikomponentní..."

Robert si vzpomněl na Táňu, jak trpělivě sedí dole a čeká. A Patrick stále drmolil, přibližoval se a zase vzdaloval, jeho hlas chvílemi hřměl, chvílemi byl sotva slyšitelný a Robert jako vždy brzy ztratil nit jeho úvah. Přikyvoval, hraně vraštil čelo, zvedal a spouštěl obočí, ale nechápal vůbec nic a bylo mu nesnesitelně trapně při pomýšlení, že tam dole sedí Táňa s bradou mezi kolena a čeká, dokud on nedokončí svůj důležitý a pro nezasvěcence nepochopitelný rozhovor s předními nulovými fyziky planety, dokud nevyloží předním nulovým fyzikům své naprosto originální hledisko na otázku, kvůli níž ho vyrušují tak pozdě v noci, a dokud přední nuloví fyzikové, pokyvující udiveně hlavami, nezaznamenají toto hledisko do svých poznámkových bloků...

Vtom se Patrick odmlčel a udiveně se na něho zadíval. Robert znal dobře tenhle výraz, pronásledoval ho po celý život. Různí lidé - mužové i ženy - se na něho dívali právě tak. Nejdřív lhostejně nebo vlídně, pak vyčkávavě, potom zvědavě, ale dříve či později přišel vždy okamžik, kdy se na něho začínali dívat právě takhle. A Robert při tom nikdy nevěděl, co má dělat, co má říkat, jak se chovat. Ani jak dál žít.

Tentokrát riskoval.

"Možná, že máš pravdu," ozval se starostlivě. "Ale to všechno se musí pečlivě promyslet."

Patrick sklopil oči.

"Promysli to," souhlasil a podivně se usmál. "A nezapomeň, prosím tě, zkontrolovat ulmotrony."

Obrazovka pohasla, rozhostilo se ticho. Robert seděl shrbeně, obě ruce zaťaty do chladných, drsných opěradel křesla.

Kdysi kdosi řekl, že hlupák, který chápe, že je hlupák, už jen tím není hlupák. Možná, že to někdy dávno platilo. Ale nahlas vyslovená hloupost zůstane navždy hloupostí, a já to jinak nedovedu. Jsem strašně zajímavý člověk. Všechno, co říkám, je staré, všechno, o čem uvažuji, je banální, všechno, co se mi podařilo udělat - bylo už uděláno před dvěma staletími. Nejsem obyčejné dřevo, jsem vzácné dřevo, muzeální kus, něco jako hetmanské žezlo. Vzpomněl si, jak se jednou starý Něčiporenko zamyšleně podíval do jeho oddaných očí a prohlásil: "Milý Skljarov, jste stavěn jako antický bůh. Ale jako každý bůh, nezlobte se na mne, jste naprosto neslučitelný s vědou..."

Cosí zaprašťelo. Robert vydechl a udiveně se zahleděl na kus ulomeného opěradla sevřený v bílé zaťaté pěstě.

"Ano," řekl nahlas. "Tohle dokážu. Patrick to nedokáže. Něčiporenko taky ne. Jenom já to dokážu."

Položil ulomené opěradlo na stůl, vstal a přistoupil k oknu. Venku byla horká tma. Nemám snad odejít, dokud mě sami nevyhnali? Ale jak budu žít bez nich? Bez toho podivuhodného pocitu každého rána, že dnes už snad konečně pukne ta neviditelná a neproniknutelná slupka na mozku, která způsobuje, že nejsem takový jako oni, a já jim taky začnu rozumět na půl slova a najednou spatřím v míchanici logicko-matematických symbolů cosí naprosto nového, Patrick mě poplácá po rameni a řekne radostně: "To je přece něco! Jak jsi na to...?" A Maljajev zdrženlivě utrousí: "Šikovné, šikovné... Ten jde do hloubky." A já si začnu sám sebe vážit.

"Idiote," zamumlal Robert nahlas.

Bylo třeba zkontrolovat ulmotrony. Ať si tady Táňa sedne a podívá se, jak se to dělá. Ještě dobře, že neviděla, jak jsem se tvářil, když zhasla obrazovka.

"Táničko," zavolal z okna.

"No?"

"Táňo, víš, že loni podle mne dělal Roger sochu Mládí světa?"

Táňa po chvilce mlčení řekla:

"Počkej, jdu k tobě nahoru."

Robert věděl, že jsou ulmotrony v pořádku, cítil to. Ale přesto se rozhodl zkontrolovat všechno, co bylo možno zkontrolovat v laboratorních podmínkách, především proto, aby se po rozmluvě s Patrickem vzpamatoval, a za druhé proto, že rád pracoval rukama a uměl to. Vždycky ho to rozptylovalo a přinášelo mu na určitou dobu onen radostný pocit vlastní důležitosti a užitečnosti, bez něhož se v dnešní době nedá žít.

Táňa, milá, jemná dívka, nejdřív mlčky seděla opodál a pak mu stejně mlčky začala pomáhat. Ve tři hodiny v noci volal Patrick znovu a Robert mu oznámil, že nikde nic neuniká. Patricka to zarazilo. Chvilí funěl před obrazovkou, počítal něco na kusu papíru, pak svinul lístek do trubičky a po svém zvyku položil řečnickou otázku: "A co si tedy o tom máme myslet, Robe?"

Robert zašilhal po Táně, která právě vyšla ze sprechy a tiše usedla vedle videofonu, a opatrně odpověděl, že v tom nespátňuje vůbec nic divného.

"Obyčejný pramen, jako vždycky," prohlásil. "Po včerejší nulové transportaci byl zrovna takový. A minulý týden taky." Pak se zamyslel a dodal, že síla pramene odpovídá přibližně stu gramům transportované hmoty. Patrick stále mlčel a Robertovi připadlo, že váhá, "Všechno záleží na hmotě," řekl, pohlédl na Jungův počítač a už docela sebejistě opakoval: "Ano, sto až stopadesát gramů. Kolik dnes poslali?"

"Dvacet kilogramů," odpověděl Patrick.

"Dvacet kilo? Tak to tedy nehraje." A tu bleskla Robertovi hlavou senzační myšlenka. "Podle jakého vzorce jste počítali sílu?"

"Podle Dramby," odpověděl Patrick lhostejně.

Robert si to myslel. Drambův vzorec určoval sílu s přesností řádu. Robert však měl už dávno připraven svůj vlastní, pečlivě ověřený a napsaný dokonce barevným rámečkem obkreslený univerzální vzorec pro určování síly erupce degenerované hmoty. A teď, jak se zdá, nadešla nejvhodnější chvíle, aby Patrickovi předvedl všechny jeho přednosti. Už už chtěl vztít tužku, když tu najednou Patrick zmizel z obrazovky. Robert se kousl do rtu a čekal. Čísí hlas se zeptal: "Vypínáš?"

Patrick se neozýval. K obrazovce přistoupil Karel Hofman, vlnivě a roztržitě pokývl Robertovi a zavolal někam dozadu:

"Patricku, budeš ještě mluvit?"

"Já to nechápu. Do toho se budeme muset pustit důkladně," zaduněl z dálky Patrickův hlas.

"Ptám se tě, jestli budeš ještě mluvit," opakoval Hofman.

"Ale ne, ne...", ozval se Patrick podrážděně. A tu Hofman s provinilým úsměvem řekl: "Nezlob se, Robe, my tady jdeme spát. Já to vypnu, ano?"

Robert zaťal zuby, až mu za ušima zapraskalo, schválně pomalým pohybem položil před sebe list papíru, několikrát po sobě napsal onen kýžený vzorec, pokrčil rameny a s hranou veselostí prohlásil:

"Však jsem si to myslel. Je to jasné. Teď si dáme kávu."

Byl sám sobě na nejvyšší míru odporný a seděl před skříňkou s nádobím tak dlouho, dokud nepocítil, že opět ovládá svůj obličej. Táňa se ozvala:

"Uděláš ji ty, ano?"

"Proč já?"

"Jen vař, já se budu dívat."

"Co tě to popadlo?"

"Ráda se dívám, jak pracuješ. Pracuješ ohromně dokonale. Neuděláš ani jeden zbytečný pohyb."

"Jako kybernetík," zaironizoval, ale bylo mu to příjemné.

"Ne. Jako kybernetík ne. Ty pracuješ dokonale. A dokonalost vždycky přináší radost."

"Mládí světa," zamumlal. Byl tak polichocen, až zčervenal.

Postavil hrnečky na stůl a odtlačil je k oknu. Sedli si a Robert nalil kávu. Táňa seděla bokem k němu, nohu si přehodila přes nohu. Byla pozoruhodně krásná a Roberta se opět zmocnilo ohromení a rozpačitost zelenáče.

"Táňo," řekl jí, "to není možné, ty jsi halucinace."

Usmívala se.

"Můžeš se smát, jak chceš. Já vím dobře, že teď vypadám uboze. Ale nemůžu si pomoci. Chtěl bych ti vsáhnout hlavu pod paži a olizovat jako štěně. "Abys mě poplácala po zádech a řekla: Fuj, hloupý, fuj!"

"Fuj, hloupý, fuj!" řekla Táňa.

"A to poplácání?"

"Poplácání až později. A hlavu pod paži taky později."

"Tak dobře, později. A teď? Chceš, abych si dal obojek? Nebo náhubek..."

"Náhubek není třeba," namítla Táňa. "K čemu bys mi byl s náhubkem?"

"A k čemu jsem ti bez náhubku?"

"Bez náhubku se mi líbíš."

"Sluchová halucinace," poznamenal Robert. "Čím se ti můžu líbit?"

"Máš hezké nohy."

Nohy byly Robertovou slabinou. Měl je sice pevné, ale příliš tlusté. Mimochodem nohy k soše "Mládí světa" dělal Roger podle nohou Karla Hofmana.

"Však jsem si to myslel," prohlásil Robert. Na jeden ráz zhltnul vystydlou kávu. "Tak já ti tedy řeknu, za co mám já rád tebe. Jsem egoista. Možná, že jsem poslední egoista na světě. Mám tě rád za to, že jsi jediný člověk, který je schopen vyvolat ve mně dobrou náladu."

"To je můj obor," dodala Táňa.

"Vynikající obor. Má jen jeden háček. Tu dobrou náladu dostane starý i mladý. A zejména ten mladý. Docela cizí lidi. S normálníma nohama."

"Děkuji, Robe."

"Posledně jsem si v Dětském Ráji všiml jednoho hošíka. Říkají mu Valja... nebo Varja... Takový blondatý, pihovatý, se zelenýma očima."

"Tak to je Varja," potvrdila Táňa.

"Jen to nezamlouvej. Já teď obviňuji. Tenhle Varja si troufl dívat se na tebe svýma zelenýma očima tak, že mi to v rukou cukalo."

"Žárlivost bláznivého egoisty."

"Pochopitelně, žárlivost."

"A teď si představ, jak žárlí on!"

"Co?"

"Představ si, jakýma očima se díval na tebe. Na dvoumetrové Mládí světa. Atlet, krasavec, nulový fyzik nese vychovatelku na rameni a vychovatelka se chvěje láskou..."

Robert se šťastně zasmál.

"Táničko, co to povídáš? Byli jsme přece sami!"

"Vy jste byli sami. My v Dětském nikdy nebýváme sami."

"Aha-a," protáhl Robert. "Pamatuji se na ty doby, pamatuji. Hezoučké vychovatelky a patnáctiletí klackové... Se mnou to šlo tak daleko, že jsem házel květiny do oken. Poslyš, stává se to často?"

"Velmi často," odpověděla Táňa zamyšleně. "Zvlášť u děvčat. Ty dospívají dřív. A víš, jaké máme vychovatele?"

Astronauty, hrdiny... To je zatím nedostatek v naší práci."

Hm, nedostatek, pomyslel si Robert. A ona zatím má z těch nedostatků radost. Všichni mají radost z nedostatků. Pro ně je to výborná záminka k tomu, aby bořili zdi. A tak celý život boří jednu zeď za druhou.

"Táňo," ozval se Robert, "co je to hlupák?"

"Nadávka."

"A co ještě?"

"Nemocný, kterému nepomáhají žádné léky."

"To není hlupák," namítl Robert. "To je simulant."

"Promiň, ale je takové japonské přísloví: Na hlupáka není léku."

"Aha," přitakal Robert. "Tedy zamilovaný je taky hlupák. "Zamilovaný je nevyléčitelně chorý." Utěšila jsi mě."

"Copak ty jsi zamilován?"

"Jsem nevyléčitelný."

Mraky se roztrhaly a odhalily hvězdné nebe. Blížilo se ráno.

"Podívej, tamhle je Slunce," upozornila Táňa.

"Kde?" zeptal se Robert bez zvláštního nadšení.

Táňa zhasla světlo, klekla si k němu, přitiskla se tváří k jeho obličejí a začala ukazovat.

"Vidíš tamhle ty čtyři jasné hvězdy? To je Cop krasavice. Vlevo od té nejvyšší je malilinká hvězdička. Tam jsme se narodily, holky. Já dřív, vy o něco později. To je naše Slunce. Olinka se sice narodila tady, na Duze, ale její maminka a tatínek se narodili také tam. A příští rok o letních prázdninách tam všichni společně poletíme."

"Jú, Tat'jano Alexandrovno," zapištěl Robert. "Opravdu poletíme? Oj! Aj!" Políbil ji na tvář. "Jé, všichni poletíme! Na D-sigma-hvězdoletu! A poletíme všichni? A mohla bych si s sebou vzít panenku? A malý Varja musí dát pusu!" A znovu ji políbil.

Vzala ho kolem krku.

"Moje děvčátka si nehrají s panenkami."

Robert ji vzal do náruče, vstal, opatrně obešel stůl a teprve pak v nazelenalém mlhavém světle přístrojů spatřil vytáhlou lidskou postavu v křesle u pracovního stolu. Trhl sebou a zastavil se.

"Myslím, že už se může rozsvítit," pronesl onen muž a Robert okamžitě pochopil, kdo to je.

"A máme tu třetího do hry," pronesla Táňa. "Už mě pusť, Robe."

Výprostila se z jeho náruče a shýbla se, aby našla ztracený střevíček.

"Víte co, Camille," začal Robert podrážděně.

"Vím," odpověděl Camille.

"To jsou divy!" prohlásila Táňa obouvajíc si střevíček. "V životě neuvěřím, že na téhle planetě je hustota obyvatelstva jeden člověk na milion čtverečních kilometrů. Chcete kávu?"

"Ne, děkuji," odpověděl Camille.

Robert rozsvítil. Camille seděl jako vždy ve velmi nepohodlné poloze, která svou nepřírozeností bila do očí. Jako vždy měl na hlavě bílou přílbu z plastické hmoty, ve tváři výraz shovívavé nudy a jeho kulaté nemrkající oči nevyjadřovaly zvědavost ani rozpaky. Robert s očima přimhouřenými před světlem se zeptal:

"Doufám, že tady nejste dlouho."

"Ne. Ale stejně jsem se na vás nedíval a neposlouchal jsem, co říkáte."

"Děkuji, Camille," řekla Táňa vesele. Česala se. "Jste velmi taktní."

"Netaktní jsou pouze povaleči," poznamenal Camille.

Robert se rozzlobil.

"Mimochodem, Camille, co tady chcete? A co to je za hnusný způsob objevovat se jako přízrak?"

"Odpovím popořádku," pronesl Camille klidně. To taky byl jeho způsob - odpovídat popořádku. "Přišel jsem sem proto, že začíná erupce. Velmi dobře víte, Robe," nudil se tolik, že dokonce zavřel oči, "že sem přijíždím pokaždé, když před pásmem vašeho stanoviště začíná erupce. Kromě toho..." Camille otevřel oči a chvíli se mlčky díval na přístroje.

"Kromě toho jste mi sympatický, Robe."

Robert pohlédl úkosem na Táňu. Ta poslouchala velmi pozorně, hřeben zabořený v rozčesaných vlasech držela bez hnutí.

"Co se týče mých způsobů," pokračoval Camille monotónně, "jistě jsou podivné. Způsoby kteréhokoli člověka jsou podivné. Přirozenými se zdají každému pouze jeho způsoby."

"Camille," vyhrkla Táňa neočekávaně. "Kolik je šest set osmdesát pět krát tři milióny osm set tisíc padesát tři?"

Robert ke svému obrovskému údivu spatřil, jak se na Camillově obličeji objevilo cosi jako úsměv. Byla to hrozivá podívaná. Takhle by se mohl usmívat asi Jungův počítač.

"Hodně," odpověděl Camille. "Něco kolem tří miliard."

"Zvláštní," povzdychla si Táňa.

"Co je zvláštní?" zeptal se Robert tupě.

"Dost malá přesnost," vysvětlila Táňa. "Camille, řekněte mi, proč byste si nevypil hrneček kávy?"

"Děkuji, nemám kávu rád."

"Tak tedy na shledanou. Do Dětského Ráje poletím čtyři hodiny, Robe. Doprovodíš mě dolů?"

Robert přikývl a roztrpčeně pohlédl na Camilla. Ten si prohlížel Jungův počítač. Jako by se zhlížel v zrcadle.

Slunce, jak je na Duze obvyklé, vyšlo na naprosto čistém nebi - malinké bílé slunce obklopené trojitým prstencem.

Noční vítr utichl, nastalo ještě větší dusno. Cihlově nažloutlá step se skvrnami solných jezer vypadala mrtvá. Nad jezery vyskočily traslavé mlhavé pahrbky - páry poletavých solí.

Robert zavřel okno a zapjal klimatizátory, pak beze spěchu a s požitkem spravil opěradlo. Camille se měkce a nehlučně procházel po laboratoři, pohlížel z okna vedoucího na sever. Zřejmě mu vůbec nebylo horko. Zato Robertovi bylo vedro už při pohledu na něho. Na jeho silnou bílou kazajku, dlouhé bílé kalhoty, na kulatou blyštivou přílbu. Takové přílby si občas nasazovali nuloví fyzikové při pokusech - chránily před zářením. Měl před sebou celý den služby, dvanáct hodin žhavého slunce nad střechou, dokud se nevstřebají erupce a nezmizí všechny následky včerejšího pokusu. Robert shodil kazajku a kalhoty a zůstal jen v trenýrkách. Klimatizátory pracovaly na plné obrátky a dál už se nedalo udělat nic.

Bylo by ohromné vylít na podlahu trochu kapalného vzduchu. Sice tu je, ale je ho málo a je ho třeba do generátoru. Musím tedy trpět, pomyslel si Robert odevzdaně. Znovu usedl k přístrojům. Báječné, že aspoň v křesle je trochu chladno a potah se nelepí na tělo.

Koneckonců, říká se, že hlavní věc je být na svém místě. Moje místo je tady. A neplním své drobné povinnosti o nic hůř než ostatní. A nakonec, není to moje vina, že nejsem schopen dělat víc. A mimochodem nejde ani o to, jsem-li na svém místě nebo ne. Prostě odtud nemohu odejít, i kdybych chtěl. Jsem zkrátka připoután k těmto lidem, kteří mě tolik dráždí, i k tomu grandióznímu plánu, jemuž tak málo rozumím.

Vzpomněl si, jak ho už ve škole ohromil problém okamžitého přemístění hmotných těles vesmírným prostorem. Tento problém byl vysloven v rozporu se vším, v rozporu se všemi existujícími představami o absolutním prostoru, o časoprostoru, o kappa-prostoru... Tehdy se tomu říkalo "probodnutí Římanovy vlny". Později "hyperprosakování", "sigma-prosakování", "nulový závit". A nakonec "nulová transportace", neboli zkráceně "nula-T". "Nula-T-zařízení". "Nula-T-problematika". "Nula-T-výzkumník". "Nulový fyzik".

"Kde pracujete?"

"Jsem nulový fyzik."

Udivený a nadšený pohled.

"Poslyšte, řekněte mi, prosím vás, co to vlastně je ta nulová fyzika. Pořád to nechápu."

"Já taky ne."

"N-no..."

Ačkoliv pár slov by se o tom dalo říci. I o té ohromující proměně elementárních zákonů zachování, kdy nulová transportace malé platinové krychličky skutečně na rovníku Duhy vyvolává na jejích pólech - z neznámých důvodů právě na pólech! - gigantické fontány degenerované hmoty, ohnivé oslepující gejzíry a strašlivou černou Vlnu, smrtelně nebezpečnou všemu živému...

Nebo o svezpých a svou nesmiřitelností zastřešujících sporech přímo mezi nulovými fyziky, o tomto nepostizitelném rozkolu mezi slavnými lidmi, kteří, zdálo by se, měli by jen a jen spolupracovat, a oni se zatím znepřátelili (ačkoli o tom málokdo ví), takže jestliže Etienne Lamondois houževnatě vede nulovou fyziku řečištěm nulové transportace, pak škola mladých zase považuje v nulové problematice za nejdůležitější Vlnu, tohoto nového džina vědy, unikajícího z láhve...

Nebo o tom, že se dosud z neznámých důvodů nedaří uskutečnit nulovou transportaci živé hmoty a nešťastní psi, věční mučedníci, docházejí na místo určení jako chuchvalce organické tkáně...

A o nulových letcích, o této "ukřičené desítce" v čele s báječným Gábou, o těchto zdravých, neobyčejně vytrénovaných chlapcích, kteří se už tři roky potloukají po Duze v každém okamžiku připraveni vstoupit do startovací kabiny místo psa...

"Brzy se rozejdeme, Robe," řekl najednou Camille.

Robert se vytrhl z lehké dřímoty. Camille stál zády k němu u severního okna. Robert se napřímil a přejel si rukou přes obličej. Dlaň mu zvlhla.

"Proč?" zeptal se.

"Věda. Jak je to beznadějné, Robe!"

"To vím dávno," zabručel Robert.

"Pro vás je věda labyrint. Slepé uličky, tmavá zákoutí, nečekané zákruty. Nevidíte nic než stěny. A nevíte nic o konečném cíli. Prohlásili jste, že vaším cílem je dojít na konec nekonečna, čili tím jste jednoduše oznámili, že cíl neexistuje. Měřítkem vašeho úspěchu není cesta k cíli, ale cesta od startu. Máte štěstí, že nedokážete realizovat abstrakce. Cíl, věčnost, nekonečno - to jsou pro vás jen slova. Abstraktní filosofické kategorie. Ve vašem každodenním životě nic neznamenají. Ale kdybyste viděl i celý ten labyrint shora..."

Camille se odmlčel. Robert chvíli počkal a pak se zeptal:

"A vy jste ho viděl?"

Camille neodpověděl a Robert se rozhodl, že na něho nebude naléhat. Vzdychl si, zabořil bradu do rukou a zavřel oči. Člověk mluví a jedná, myslí si. A to všechno jsou vnější projevy jakýchsi procesů probíhajících uvnitř jeho povahy. U většiny lidí je povaha poměrně mělká, takže každé její hnutí se okamžitě projevuje navenek, zpravidla jako prázdňé tlachání a nesmyslné rozhazování rukama. Ale u takových lidí, jako je Camille, musí být tyto procesy velmi silné, protože jinak by nepronikly k povrchu. Aspoň jedním okem do něho nahlédnout! Robert si představil rozevřenou propast, v jejíž hloubi se prudce honí beztvářé světélkující stíny.

Nikdo ho nemá rád. Všichni ho znají - není na Duze člověka, který by Camilla neznal - ale nikdo ho nemá rád. V takovém osamění bych se zbláznil, kdežto Camilla, jak se zdá, to naprosto nezajímá. Je vždycky sám. Nikdo neví, kde bydlí. Nečekaně se zjevuje a nečekaně mizí.

Jeho bílou přílbu je vidět hned v Metropoli, hned zas na širém moři, a jsou lidé, kteří tvrdí, že ho leckdy viděli současně na obou místech. To je pochopitelně zdejší folklór, ale ono vůbec všechno, co se o Camillovi vypráví, zní trochu jako nepodařená anekdota. Camille má podivný zvyk říkat "já" a "vy", čímž míní ostatní. Nikdy ho nikdo neviděl pracovat, ale čas od času přichází do Rady a říká tam nepochopitelné věci. Když se někdy podaří porozumět mu, nemůže nikdo nic namítnout. Lamondois jednou řekl, že si vedle Camilla připadá jako hloupý vnuk chytrého dědečka. A vůbec to vypadá, že všichni fyzikové na planetě, počínaje Etienne Lamondoisem a konče Robertem Skljarovem, jsou na stejné úrovni...

Robert měl pocit, že stačí chvilka a uvaří se ve vlastním potu. Zvedl se a šel do sprchy. Stál pod ledovými proudy tak dlouho, dokud mu chladem nenaskočila husí kůže a dokud nezmizela touha zalézt do lednice a usnout tam.

Když se vrátil do laboratoře, Camille rozmlouval s Patrickem. Patrick vraštil čelo, roztržitě pohyboval rty a díval se na Camilla úpěnlivě a pochlebnicky. Camille znuděně a trpělivě vysvětloval:

"Pokuste se přihlížet ke všem třem činitelům. Ke všem třem najednou. Tady nepotřebujete žádnou teorii, jenom trochu prostorové fantazie. Nulový faktor v podprostoru a v obou časových souřadnicích. Nedokážete to?"

Patrick pomalu zavrtěl hlavou. Byl ubohý. Camille chvilku počkal, pak pokrčil rameny a vypnul videofon. Robert, masírující se právě drsným ručníkem, řekl ostře:

"Že můžete takhle jednat, Camille? To je přece hrubé! Urážlivé!"

Camille znovu pokrčil rameny. Vypadalo to, jako by se mu hlava pod tíhou přílby nořila někam do prsou a zase vyplouvala nahoru.

"Urážlivé?" řekl. "A proč by ne?"

Na to se nedalo nic odpovědět. Robert instinktivně cítil, že přit se s Camilem o morálních problémech je zbytečné. Camille prostě nepochopí, o čem se mluví.

Pověsil ručník a začal připravovat snídani. Mléky se najedli. Camille se spokojil s kouskem chleba s džemem a sklenicí mléka. Vždycky jedl velmi málo. Pak řekl:

"Robe, nevíte, jestli poslali "Střelu"?"

"Předevčirem," odpověděl Robert.

"Předevčirem... To je chyba."

"A k čemu je vám "Střela", Camille?"

Camille řekl lhostejně:
"Já "Střelu" nepotřebuji."

KAPITOLA 2

Na okraji Metropole požádal Gorbovskij, aby zastavili. Vylezl z vozu a řekl:

"Mám strašnou chuť se projít."

"Tak půjdem," ozval se Mark Walkenstein a také vylezl.

Rovná blyštivá silnice byla prázdná, kolem ní se rozkládala žlutá a zelená step a vpředu, mezi šťavnatou zelení pozemského rostlinstva, vykukovaly v různobarevných skvrnách zdi městských budov.

"Je příliš vedro," namítl Percy Dixon. "To by byl moc velký nápor na mé srdce."

Gorbovskij utrl u příkopu kvítek a podíval se na něj zblízka.

"Mám rád, když je vedro," řekl. "Pojďte s námi, Percy. Shodíte nějaké to kilo."

Percy za nimi přibouchl dvířka.

"Jděte, když chcete. Abych řekl pravdu, jsem z vás obou za posledních dvacet let strašně unaven. Jsem už starý člověk a chtěl bych si trochu odpočinout od vašich paradoxů. A buďte tak laskaví, na pláži se ke mně nepřibližujte."

"Percy," navrhl Gorbovskij. "Zajedte si radši do Dětského Ráje. Nevím sice, kde to je, ale jsou tam dětičky, naivní smích, morální prostota... Strejdo, budou křičet, pojď si hrát na mamuta!"

"Ale dávejte si pozor na vousy," dodal Mark a zašklebil se. "Nebo se vám na nich budou houpat!"

Percy cosi zamručel pod nos a odjel. Mark a Gorbovskij přešli na pěšinku při silnici a pomalu vykročili k městu.

"Stárne nám, vousáč," prohodil Mark. "I nás už má po krk."

"Ale jděte, Marku," namítl Gorbovskij. Vytáhl z kapsy magnetofon. "Vůbec nás nemá po krk. Prostě je unaven. A pak - je rozčarován. To není legrace. Ten člověk kvůli nám ztratil dvacet let, tolik chtěl vidět, jak na nás bude působit kosmos. A on zatím nepůsobí a nepůsobí... Toužím po Africe. Kde mám Afriku? Proč mám vždycky všechny nahrávky pomíchány?"

Loudal se po pěšince za Markem s kvítkem v zubech, nastavoval magnetofon a co chvíli zakopával. Pak konečně našel Afriku a žlutozelená step se rozezněla zvuky tamtamů. Mark se ohlédl přes rameno.

"Vyplivněte tu ohavnost," řekl štitivě.

"To není ohavnost, to je kytička."

Tamtam duněl.

"Tak to aspoň ztište," požádal Mark.

Gorbovskij ztišil magnetofon.

"Ještě víc to ztište, prosím vás."

Gorbovskij udělal pohyb, jako by magnetofon ještě víc ztišoval.

"Takhle?" zeptal se.

"Nechápu, proč jsem vám to ještě nerozflákal," pronesl Mark do prázdna.

Gorbovskij honem ztišil magnetofon na minimum a zasunul si ho do náprsní kapsy.

Šli kolem veselých pestrých domků obklopených šefíkem, na každé střeše se tyčily stejné mřížované kuzele lapačů energie. Přes pěšinu plíživě přeběhla rezatá kočka. "Či-čí!" zavolal na ni Gorbovskij rozveseleně. Kočka se střemhlav vrhla do vysoké trávy a z ní zasvítily svýma divokýma očima. Ve žhavém vzduchu líně bzučely včely. Odkudsi zaznívalo silné chrčivé chrápání.

"To je ale vesnice," utrousil Mark. "A říkají tomu Metropol! Spí do devíti..."

"Co se vám nelíbí, Marku?" namítl Gorbovskij. "Mně se například zdá, že je tady ohromně hezky. Včeličky... Tamhle přeběhla číča... Co ještě chcete? Nemám to pustit silněji?"

"Ne," odpověděl Mark. "Nemám rád taková líná hnízda. V líných hnízdech bydlí líní lidé."

"Však já vás znám, dobře znám," řekl Gorbovskij. "Vy byste potřeboval pořád boj, aby nikdo s nikým nesouhlasil, aby jiskřily myšlenky, ani trochu rvačky by neškodilo, jenže to jsou jenom ideály... Počkejte, stůjte! Tady je něco jako kopřiva... Nádherná, a jak pálí!"

Usedl na bobek před rozložitým trsem s velkými, černě pruhovanými listy. Mark poznamenal rozmrzele:

"To tady budete vyseďávat, Leonide Andrejeviči? Neviděl jste kopřivu?"

"A víte že nikdy v životě? Ale četl jsem o ní. Poslyšte, Marku, nechcete, abych vás propustil z lodi? Jste nějak zkažený, zhýčkaný. Odnaučil jste se mít radost z prostého života."

"Nevím, co to je prostý život," odpověděl Mark. "Ale všechny tyhle květinčky, kopřivínky, všelijaké pěšinky a cestičky, to podle mého názoru, Leonide Andrejeviči, působí jenom rozklad. Ve světě je ještě příliš mnoho nepořádků, než abychom mohli sedět a vzdychat nadšením u vší téhle bukoliky."

"Nepořádky, to ano, ty jsou," souhlasil Gorbovskij. "Ale ty byly a budou vždycky. Jaký by to byl život bez nepořádků? A vcelku je to všechno ohromně hezké. Slyšíte, někdo zpívá... Bez ohledu na nepořádky!"

Po silnici proti nim vyrazil obrovský atomový nákladník. Na bedýnkách v korbě seděli urostlí, do půl těla vysvlečení hoši. Jeden z nich, zkroucený jako v transu, zuřivě mlátil do strun kytary a všichni kolektivně řvali:

Potřebuju ženskou, nemusí být růže, hlavně aby neměla momentálně muže...

Vůz se přehnal a vlna horkého vzduchu na okanžik ohnula traviny. Gorbovskij se ozval:

"Tohle by se vám mělo líbit, Marku. Devět hodin a lidi už jsou na nohou a pracují. A písnička se vám líbila?"

"Taky to není ono," procedil Mark zatvrzele.

Pěšinka se stočila stranou od silnice a obcházela obrovský betonový bazén s tmavou vodou. Zamířili přes prostranství porostlé nažloutlou vysokou trávou, sahající až po prsa. Trochu se ochladilo - nad hlavami se rozprostřelo husté listoví černých akátů.

"Marku," zašeptal Gorbovskij. "Tamhle jde dívka."

Mark se zastavil jako přikovaný. Z trávy se vynořila vysoká statná brunetka v bílých šortkách a krátké bílé blůzičce s utrhanými knoflíky. S viditelnou námahou za sebou táhla těžký kabel.

"Dobrý den," pozdravili unisono Gorbovskij a Mark.

Brunetka se zarazila a zůstala stát. Na tváři se jí objevil úlek.

Gorbovskij a Mark si vyměnili pohledy.

"Dobrý den, dívkenko!" vyhrkl Mark.

Dívka pustila kabel z ruky a svěsila hlavu.

"Dobrý den," zašeptala.

"Mám pocit, Marku," řekl Gorbovskij, "že rušíme."

"Nemám vám pomoci?" nabídl se Mark galantně. Dívka se na něho dívala úkosem.

"Hadi," řekla najednou.

"Kde?" vykřikl s hrůzou Gorbovskij a zvedl jednu nohu.

"Tak vůbec - hadi," objasnila dívka. Prohlédla si Gorbovského od hlavy k patě. "Viděli jste dneska východ?" zeptala se úlisně.

"My jsme dneska viděli čtyři východy," odpověděl Mark ledabyly.

Dívka přimhouřila oči a dobře vypočítaným pohybem si poopravila účes. Mark se hned představil:

"Walkenstein. Mark."

"D-astronaut," dodal Gorbovskij.

"Aha, dé-astronaut," opakovala dívka s podivnou intonací. Zvedla kabel, mrkla na Marka a zmizela v trávě. Kabel zašustěl po pěšině. Gorbovskij se zadíval na Marka. Ten hleděl za dívkou.

"Jděte, Marku, jděte," vybidl ho Gorbovskij. "Bude to docela logické. Kabel je příšerně těžký, dívkenka slabá, hezká, a vy jste silák astronaut."

Mark zamyšleně šlápl na kabel. Ten sebou několikrát trhl a z trávy se ozvalo:

"Povol, Semjone, povol!"

Mark chvatně zvedl nohu. Vydali se dál.

"Podivná dívka," pronesl Gorbovskij. "Ale - milá! Mimochodem, Marku, proč jste se vlastně neoženil?"

"S kým?" zeptal se Mark.

"No-no-no, Marku, takhle nesmíte. Všichni to přece vědí. Byla to skvělá a hodná žena. Milá a jemná. Vždycky jsem si myslel, že jste pro ni trochu moc drsný. Ale, jak se zdá, ona si to nemyslela..."

"No tak, neoženil jsem se," řekl Mark neochotně. "Nevyšlo to."

Pěšina je opět zavedla k silnici. Nyní se po levé straně táhly jakési dlouhé bílé cisterny, vpředu ve slunečních paprscích se blyštěl stříbrný stožár nad budovou Rady. Kolem dokola bylo stále ještě pusto.

"Měla příliš ráda hudbu," dodal Mark. "Přece se nedají brát na každý let s sebou varhany! Ten váš magneták stačí až ouvej. Percy nemůže hudbu vystát."

"Hm, na každý let," opáčil Gorbovskij. "Vtip je v tom, Marku, že jsme příliš staří. Před dvaceti lety bychom neuvažovali, co je cennější - láska nebo přátelství. Ale teď už je pozdě. Jsme odsouzeni. Mimochodem, neztrácejte naději, Marku. Možná, že se ještě setkáme se ženami, které se nám stanou dražší než všechno ostatní."

"Ovšem Percy ne," připojil Mark. "Ten se dokonce s nikým kromě nás dvou ani nespřátelí. A zamilovaný Percy..."

Gorbovskij si představil zamilovaného Percyho.

"Percy by byl senzační otec," nadhodil nejistě.

Mark se zamračil.

"To by bylo nečestné. Dítě potřebuje dobrého otce. Potřebuje dobrého učitele. Člověk potřebuje dobrého přítele. A žena - milovaného člověka. A vůbec - pojďte radši mluvit o květinách a pěšinkách."

Náměstí před budovou Rady bylo prázdné, jen před vchodem stál velký nemotorný aerobus.

"Chtěl bych vidět Matveje," řekl Gorbovskij. "Pojďte se mnou, Marku."

"Kdo to je Matvej?"

"Seznámím vás. Matvej Vjazanicyn. Matvej Sergejevič. Zdejší ředitel. Je to můj starý přítel, astronaut. Ještě od výsadkových. Ale vy se na něho musíte pamatovat, Marku! Ačkoliv ne, to bylo dřív."

"No tak pojďte," souhlasil Mark. "Zdvořilostní návštěva. Ale vypněte ten svůj rámus. Nehodí se to. Ať je to jak chce - jsme v Radě."

Ředitel měl velikou radost.

"To je kolosální!" hřměl svým basem a usazoval je do křesel. "To je kolosální, že jste přiletěli! Jsi chlapík, Leonide!"

Chlapík! Walkenstein? Mark? No ovšem, ovšem... Ale, proč nejste holohlavý? Leonid mi tvrdil, že jste holohlavý... A ne, to bylo o Dixonovi. Já vím, Dixon je slavný svým plnovousem, ale to nic neznamená, znám spoustu vousatých a přitom holohlavých lidí! Ale to je nesmysl! Máme tu horko, všimli jste si? Leonide, ty asi špatně jíš, máš obličej jako distrofik. Poobědváme spolu... Zatím vám nabídnu naše nápoje. Tady je pomerančová šťáva, tady tomatová, tady jablečná... Zdejší! Ano - a víno! Představ si, Leonide, vlastní víno na Duze! Tak co? To se divím, mně chutná... Marku, a co vy? To bych si nikdy nepomyslel, že nepijete víno. Aha, vy nepijete lokální vína! Leonide, mám k tobě tisíce otázek... Nevím, čím začít a za chvíli už nebudu člověk, ale rozzuřený správce. Vy jste nikdy neviděli rozzuřeného správce? Za chvíli ho uvidíte... Budu soudit, trestat, rozdělovat statky. Rozdělím a budu panovat. Teď už si umím představit, jak špatně se žilo králům a všelijakým těm diktátorům a imperátorům. Poslyšte, kamarádi, hlavně neodcházejte. Já budu tvrdě pracovat, vy tu posedíte a budete se mnou cítit. Se mnou tady nikdo necítí... Vždyť vám tu není špatně, že ne? Otevřu okno, ať sem jde větrák... Leonide, ty si neumíš představit... Marku, můžete se posunout

do stínu. Tak poslyš, Leonide, chápeš, co se tady děje? Duha se zbláznila a už to trvá druhý rok..."

Svalil se do křesla před dispečerským pultem, křeslo zaúpělo. Byl obrovský, do černa opálený, kosmatý, kníry mu trčely kupředu jako kocourovi. Rozepjal si límec košile až na břicho a spokojeně se podíval přes rameno na astronauty, kteří způsobně srkali chlazené šťávy slámkou. Kníry se mu pohnuly, jako by chtěl něco říci, ale tu se na jedné ze šesti obrazovek pultu objevil příjemný obličej pohublé ženy s dotčeným pohledem.

"Soudruhu řediteli," prohlásila naprosto vážně. "Jsem Haggertonová, možná, že se na mne nepamatujete. Obracela jsem se na vás ohledně té paprskové bariéry na Alabastrové hoře. Fyzikové odmítají bariéru zrušit."

"Jak to - odmítají?"

"Mluvila jsem s Rodriguezem - ten je tam myslím vedoucí fyzik. Prohlásil, že nemáte právo vměšovat se do jejich práce..."

"Věší vám bulíky na nos, Ellen," odpověděl Matvej.

"Rodriguez je vedoucí fyzik asi tolik, jako já pampeliška. Je pomocný mechanik a v nulových problémech se vyzná míň než vy. Hned se do něho pustím."

"Buďte tak hodný, moc vás prosíme..."

Ředitel zakroutil hlavou a cvakl přepínači.

"Alabastrová?" houkl. "Dejte mi Pagavu!"

"Slyším, Matveji."

"To je Šota? Buď zdrav, chlapče. Proč nezrušíš bariéru?"

"Je zrušená. Jak to, že ji nerušíš?"

"Aha, tak dobře. Vyříd' Rodriguezovi, aby přestal lidem věšet bulíky na nos, nebo si ho pozvu k sobě. Vyříd' mu, že si ho moc dobře pamatuju! Co dělá vaše Vlna?"

"Víš...", Šota se odmlčel. "Máme zajímavou Vlnu. Takhle by to trvalo dlouho. Povím ti to jindy."

"Tak hodně úspěchů!" Matvej se nahnul přes opěradlo a otočil se k astronautům. "Jo, Leonide!" vykřikl. "Abych nezapomněl! Co se u vás říká o Vlně?"

"Kde u nás?" zeptal se Gorbovskij chladnokrevně a popotáhl ze slámky. "Na "Tarielu"?"

"Nu, co si myslíš o Vlně ty?"

Gorbovskij se zamyslel.

"Nic si nemyslím. Třeba tadyhle Mark..." Pohlédl tázavě na navigátora.

Mark seděl velmi vzpřímeně, oficiálně a držel v rukou pohár.

"Pokud se nemýlím," začal, "je Vlna jakýsi proces spojený s nulovou transportací. Moc o tom nevím. Nulová transportace mě pochopitelně zajímá jako každého astronauta," mírně se řediteli uklonil, "ale na Zemi se nulové problematice velký význam nepřikládá. Podle mne je to pro pozemské koryfeje příliš dílčí problém, který má vyloženě praktický význam."

Ředitel se jedovatě uchichtl.

"Co tomu říkáš, Leonide?" zeptal se. "Dílčí problém! Ach ano, příliš daleko od vás je naše Duha, a všechno, co se u nás děje, se vám zdá příliš malé. Drahý Marku, onen dílčí problém naplňuje do poslední vteřiny celý můj život, a to ani nejsem nulový fyzik. Já už nemůžu, kamarádi! Především jsem zrovna v téhle pracovně vlastnoručně odtrhoval od sebe Lamondoise a Aristotela. Teď se dívám na své ruce," natáhl před sebe silně opálené ruce, "a čestné slovo, dívám se, že je nemám pokousané a poškrábané. Dole pod okny mi řvaly dvě skupiny. Jedna hulákala: "Vlna! Vlna!" A druhá: "Nula-T! Nula-T!" Myslíte, že to byla vědecká rozprava? Vůbec ne! Byla to docela obyčejná středověká nenávistná bitka kvůli elektrické energii. Pamatujete se na tu legrační, i když, přiznám se, ne zcela srozumitelnou knihu, kde mrskali člověka za to, že nezhasínal na záchodě? "Zlatý kozel" nebo "Zlatý osel"... Nu a Aristoteles a jeho banda chtěli mrskat Lamondoise a jeho bandu za to, že si přivlastnil celou zásobu energie... Svátá ty Duho! Ještě před rokem chodil Aristoteles s Lamondoisem v objetí. Fyzik fyzikovi byl přítelem, soudruhem, bratrem a nikoho ani ve snu nenapadlo, že Forsterovo nadšení pro Vlnu rozdělí Duha na dvě poloviny. V jakém světě to žijí! Ničeho není dost: elektřiny není dost, aparatur není dost, o každého holobradého laboranta se bojuje! Lamondoisovi lidé kradou energii, Aristotelovi lidé chytají a snaží se najímat outsidersy, ty nešťastné turisty, kteří si sem přiletěli odpočinout nebo napsat o Duze něco pěkného. Rada, i ta Rada se změnila v nejednotný orgán. Požádal jsem, aby mi poslali římské právo... Poslední dobou čtu výhradně historické romány. Svátá ty Duho! Co nevidět tady zřídím policii a soud s porotci! Zvykám si na novou, zcela divošskou terminologii. Především jsem Lamondoise nazval obviněným a Aristotela žalobcem! S klidem používám takových slov, jako jurisprudence a policejní presidium."

Jedna z obrazovek zazářila. Objevily se dvě asi desetileté holčičky. Jedna v růžových, druhá v modrých šatečkách.

"Tak mluv," zašeptala ta růžová.

"Proč já? Domluvily jsme se, že ty..."

"Domluvily jsme se, že ty!"

"Ty lhářko! - Dobrý den, Matveji Semjonoviči..."

"Sergejeviči..."

"Matveji Sergejeviči, dobrý den!"

"Dobrý den, děti," řekl ředitel. Na jeho tváři bylo vidět, že na něco zapomněl, a teď mu to děti připomněly. "Dobrý den, kuřata! Dobrý den, myšky!"

Růžová a modrá se začervenaly.

"Matveji Sergejeviči, my vás zveme do Dětského Ráje na naši letní slavnost..."

"Dnes ve dvanáct hodin..."

"V jedenáct!"

"Ne, ve dvanáct!"

"Přijedu!" vykřikl ředitel nadšeně. "Určitě přijedu. V jedenáct. A ve dvanáct taky!"

Gorbovskij dopil pohár, nalil si nový. Pak se natáhl v křesle, že mu nohy sahaly až do prostředka místnosti, a postavil si pohár na prsa. Cítil příjemnou útulnost.

"Taky pojedou do Dětského ráje," prohlásil. "Nemám vůbec nic na práci. Tam budu mít nějaký projev. Nikdy v životě jsem neměl projev a hrozně rád bych to zkusil."

"Dětský Ráj!" Ředitel se znovu nahnul přes opěradlo. "Dětský Ráj - to je jediné místo, kde ještě zůstal pořádek. Děti jsou skvělí lidé. Výborně chápou, co znamená "to se nesmí"... O našich fyzicích se to říct nedá, ba ne! Za minulý rok spotřebovali dva milióny megawatt hodin. Letos už patnáct a dali si požadavek na dalších šedesát. Největší neštěstí je, že absolutně odmítají znát slova "to se nesmí"...

"My jsme ta slova taky neznali," poznamenal Mark.

"Drahý Marku! My jsme žili v dobrých dobách. Bylo období krize fyziky. Nepotřebovali jsme víc, než nám dávali. A proč taky? Co jsme vlastně měli? D-procesy, elektronickou strukturu... Spojenými prostory se zabývali jen jednotlivci, a to ještě jenom na papíře... A dnes? Dnes máte tu šílenou epochu diskrétní fyziky, teorii prosakování, podprostor! Svatá ty Duho! Všechny ty nulové problémy! Každý holobrádek, každý rachitický laborant potřebuje na sebeprašivější pokus tisíce megawattů, unikátní zařízení, které se na Duze nedá vyrobit a které mimochodem je po experimentu zničeno... Vidíte, vy jste přivezli stovku ulmotronů. Upřímně díky! Ale my jich potřebujeme šest set! A energie... Energie! Kde ji vezmu? Vy jste nám energii nepřivezli, naopak, sami ji budete potřebovat... Já a Kaneko se obracíme na Stroj: dej nám optimální strategii! A Stroj, ubožák, jenom rozhazuje rukama!"

Dveře se rozletěly a dovnitř prudce vstoupil nevysoký, velmi hezký a krásně oblečený muž. Z hladce sčesaných černých vlasů mu trčely jakési bodláky, nehybná tvář vyjadřovala zadržovanou zuřivost.

"My o vlku...", začal ředitel a natáhl k němu ruku.

"Žádám do výslužby," pronesl přichozí zvučným kovovým hlasem. "Domnívám se, že již nejsem schopen pracovat s lidmi, proto žádám do výslužby... Promiňte, prosím," lehce se uklonil astronautům. "Jsem Kaneko, energetický plánovač Duhy. Bývalý energetický plánovač."

Gorbovskij rychle zašoupal nohama po kluzké podlaze, pokoušeje se vstát a zároveň se uklonit. Pohár se šťávou přitom zvedl nad hlavu a připomínal v té chvíli opilého hosta v Lucullově trikliniu.

"Svatá ty Duho!" vykřikl ředitel ustaraně. "Co se zas přihodilo?"

"Před půlhodinou se Simeon Galkin a Alexandra Postyševová tajně zapojili na zónovou elektrárnu a odčerpali veškerou energii na dva dny dopředu." Kanekova tvář se křečovitě zachvěla. "Stroj je propočítán na čestné lidi. Neznám podprogram, který by přihlížel k existenci Galkina a Postyševové. Fakt je sám o sobě nepřipustný, ačkoli bohužel pro nás není nový. Možná, že bych si s nimi poradil sám. Ale nejsem judista ani akrobat. A nepracuji v mateřské školce. Nemohu připustit, aby proti mně byly strojeny úklady... Zamaskovali připojení v hustém křoví za strží a přes pěšinku natáhli drát. Velmi dobře věděli, že budu muset utíkat, abych zabránil velikým ztrátám..." Pojednou se odmlčel a začal si nervózně vytahovat z vlasů bodláky.

"Kde je Postyševová?" zeptal se ředitel a zbrunátněl. Gorbovskij si sedl zpřímá a s jistým úlekem stáhl nohy pod křeslo. Na Markově tváři bylo vidět živý zájem o všechno, co se tu odehrává.

"Postyševová tu bude za chvíli," odpověděl Kaneko. "Jsem rovněž přesvědčen, že právě ona je iniciátorkou této lumpárny. Pozval jsem ji sem vaším jménem."

Matvej si přitáhl mikrofon celoplanetního rozhlasu a tiše oznámil:

"Duha, pozor! Hovoří ředitel. O incidentu se ztrátou energie vím. Incident je právě projednáván."

Vstal, přistoupil ke Kanekovi, položil mu ruku na rameno a trochu provinile řekl:

"Co se dá dělat, kamaráde... říkal jsem ti přece, že se Duha zbláznila. Vydrž to, chlapče. Já taky trpím. A Postyševovou si hned podám! Ta se tady nasměje, počkej, uvidíš..."

"Chápu to," ozval se Kaneko. "Prosím o prominutí, byl jsem rozlícen. Když dovolíte, půjdu na kosmodrom."

Nejnepříjemnější práce bude dnes vydávání ulmotronů. Jistě víte, že přiletěla výsadková loď s nákladem ulmotronů?"

"Vím," řekl ředitel rázně. "Vím. Tadyhle," vystřelil čtverhrannou bradu na astronauty. "Seznamte se - to jsou moji přátelé. Velitel Tarielu Leonid Andrejevič Gorbovskij a jeho navigátor Mark Walkenstein."

"Těší mě," řekl Kaneko a sklonil hlavu s bodláky. Mark a Gorbovskij se rovněž uklonili.

"Vynasnažím se, aby loď byla co nejméně poškozena," prohlásil Kaneko s vážnou tváří, obrátil se a vykročil ke dveřím. Gorbovskij se za ním díval zneklidněně.

Dveře se před Kanekem otevřely a on zdvořile ustoupil stranou, aby uvolnil cestu. Ve dveřích stála bruneta, s níž se už astronauti potkali, v bílé blůzce s utrhanými knoflíky. Gorbovskij si všiml, že její šortky byly na boku propáleny, levou ruku měla zmazanou od sazí. Půvabný a pečlivě ustrojený Kaneko vypadal vedle ní jako host z daleké budoucnosti.

"Promiňte, prosím," řekla bruneta sametovým hláskem. "Mohu dál? Vy jste mne volal, Matveji Sergejeviči?"

Kaneko odvrátil obličej, obešel ji půlkruhem a zmizel za dveřmi. Matvej se vrátil ke křeslu, sedl si a opřel se rukama o opěradlo. Tvář mu opět zmodrala.

"Co si vlastně myslíš, Postyševová?" začal sotva slyšitelně. "Myslíš, že nevím, čím jsou to nápady?"

Na obrazovce se objevil růžolící mladík s baretem koketně posazeným na stranu.

"Promiňte, Matveji Sergejeviči," řekl s veselým úsměvem. "Chtěl bych vám připomenout, že dva komplety ulmotronů patří nám."

"Podle pořadníku, Karle," zabručel Matvej.

"V pořadníku jsme první," oznámil mladík.

"Dostanete tedy první." Celou tu dobu nespouštěl Matvej oči s Postyševové a tvářil se urputně a nepřístupně.

"Promiňte ještě jednou, Matveji Sergejeviči, ale nás velice znepokojuje chování Forsterovy skupiny. Viděl jsem, že už poslali na kosmodrom svůj nákladní automobil."

"Nebojte se, Karle," řekl Matvej. Nezdřel se širokého úsměvu. "Jen si toho dobře všimni, Leonide. Přišel a žaluje."

Kdo? Hofman. Na koho? Na svého učitele Forstera. Jděte, jděte, Karle. Nikdo nedostane mimo pořadník."

"Děkuji, Matveji Sergejeviči," rozloučil se Hofman. "Já a Maljajev na vás spoléháme."

"On a Maljajev!" Ředitel zvedl oči ke stropu.

Obrazovka pohasla, ale za okamžik se rozzářila znovu. Starší zachmuřený muž v tmavých brýlích s nějakým zařízením na obroučkách zahučel nespokojeně.

"Matveji, chtěl bych vědět ohledně ulmotronů..."

"Ulmotrony se vydávají podle pořadníku."

Bruneta roztouženě vzdychla, pozorně pohlédla na Marka a s odevzdaným výrazem usedla na krajíček křesla.

"My máme dostat mimo pořadník," řekl muž v brýlích.

"Dostanete tedy mimo pořadník," souhlasil Matvej. "V pořadníku mimopořadníkových jsi osmý..."

Bruneta se ladně shýbla, prohlížela si díрку na šortkách, pak si naslinila prst a setřela si sazi s lokte.

"Okamžik, Postyševová," zavolal Matvej a sklonil se k mikrofonu. "Duha, pozor! Hovoří ředitel. Rozdělování ulmotronů dovezených hvězdoletem "Tariel" bude prováděno podle seznamů schválených Radou. Výjimky nebudou povolovány. - Nu tak, Postyševová. Zavolal jsem tě proto, abych ti řekl, že už toho mám dost. Byl jsem moc měkký."

Ano, ano, byl jsem trpělivý. Všecko jsem snášel. Nemůžeš mi vyčítat přílišnou přísnost. Ale svatá ty Duho! Všechno má své meze! Zkrátka vyříd' Galkinovi, že jsem tě odvolal z práce a s prvním hvězdoletem tě pošlu na Zem."

Krásné, veliké oči Postyševové se okamžitě zalily slzami. Mark litostivě pokýval hlavou. Gorbovskij zesmutněl. Ředitel vysunul bradu a díval se na Postyševovou.

"Na slzy je teď pozdě, Alexandro," dodal. "Plakat jsi měla dřív, společně s námi."

Do pracovny vstoupila pohledná žena v plisované sukni a modré blůze. Byla po chlapecku ostříhaná, do očí jí padala plavá kudrlinka.

"Halo!" pozdravila s přívětivým úsměvem. "Matveji, nepřekážím? Ó!" To si všimla Postyševové. "My pláčem?" Objala Postyševovou kolem ramen a přitiskla si její hlavu na prsa. "Matveji, to vy? Že se nestydíte! Asi jste byl hrubý. Někdy býváte nesnesitelný!"

Ředitel zahýbal kníry.

"Dobré jitro, Gino," pozdravil. "Nechte Postyševovou, potrestal jsem ji. Urazila Kaneka, ukradla energii..."

"Takový nesmysl!" vykřikla Gina. "Uklidni se děvenko! To jsou mi slova: "Ukradla", "urazila", "energie"! Komu ukradla energii? Přece ne Dětskému Ráji! A není snad jedno, který fyzik energii spotřebovává - zdali Alja Postyševová nebo strašidelný Lamondois?"

Ředitel se majestátně zvedl.

"Leonid, Mark," představil astronauty. "Tohle je Gina Pickbridgeová, hlavní bioložka na Duze. Gino, tohle je Leonid Gorbovskij a Mark Walkenstein, astronauti..."

Astronauti povstali.

"Halo," řekla Gina. "Ne, nechci se s vámi seznamovat... Proč vy, dva zdraví, krásní mužové, jste tak lhostejní? Jak můžete sedět a dívat se na plačící dívku?"

"Nejsme lhostejní!" protestoval Mark. Gorbovskij se na něho překvapeně zadíval. "Právě jsme se do toho chtěli vložit..."

"Tak se do toho vložte, dělejte!" pobízela Gina.

"Tedy víte, soudruzi!" zahřměl ředitel. "Tohle se mi ani trochu nelíbí! Postyševová, můžete jít. Jděte, jděte! Co je, Gino? Nechte Postyševovou a povězte, co vás sem vede... Vidíte, celou blůzu vám promáčela. Postyševová, jděte, už jsem řekl!"

Postyševová vstala, zakryla si obličej rukama a odešla. Mark se podíval tázavě na Ginu.

"No samozřejmě," řekla krasavice.

Mark si popotáhl blůzu, přísně se podíval na Matveje, uklonil se Gine a rovněž odešel. Matvej malátně mávl rukou.

"Já od toho půjdu," vzdychl si. "Žádná disciplína. Chápete, co děláte, Gino?"

"Chápu," odpověděla Gina a přistoupila ke stolu. "Celá vaše fyzika a všechna vaše energie nemá takovou cenu, jako jedna Alina slzička."

"Řekněte to Lamondoisovi. Nebo Pagavovi. Nebo Forsterovi. Nebo například Kanekovi. A co se týká slziček, každý má svou zbraň. A dost už o tom, když dovolíte. Poslouchám vás."

"Ano, už dost," souhlasila Gina. "Vím, že jste stejně tvrdohlavý jako hodný. To znamená, že jste nekonečně tvrdohlavý. Matveji, potřebuji lidi. Ne-ne..." Zdvihla drobnou dlaň. "Půjde o velmi riskantní a zajímavou záležitost."

Stačí, abych kývla prstem, a polovina fyziků uteče svým cerberovským šéfům."

"Jestli kývnete vy," poznamenal Matvej, "utečou i ti šéfové."

"Děkuji. Ale já mám na mysli lov na kalmary. Potřebuji dvacet lidí, aby odehnali kalmary od Puškinova pobřeží."

Matvej si povzdychl.

"Co se vám na kalmarech nelíbí?" zeptal se. "Nemám lidi."

"Aspoň deset. Kalmaři soustavně přepadají rybářské závody. Co teď dělají zkušební letci?"

Matvej ožil.

"Máte pravdu! Gába! Kde já teď mám Gábu? Aha, už vím... Všechno je v pořádku, Gino, budete mít deset lidí."

"To je dobře. Věděla jsem, že jste hodný. Půjdu na snídani, ať mě vyhledají. Na shledanou, milý Leonide. Kdybyste se chtěl zúčastnit, potěšilo by nás to."

"Uf!" odfoukl si Matvej, když se dveře zavřely. "Skvostná ženská, ale pracuju přece jenom radši s Lamondoisem... Ale co je s tím tvým Markem?"

Gorbovskij se ušklíbl a nalil si ještě šťávu. Znovu se blaženě natáhl v křesle, tiše se zeptal: "Smím?" a zapnul magnetofon. Ředitel se rovněž opřel zády o křeslo.

"Ach ano," pronesl zamyšleně. "Pamatuješ, Leonide, na Slepou skvrnu? Jak Stanislav Pišta křičí na celý vesmír... A mimochodem, víš, jak..."

"Matveji Sergejeviči," ozval se hlas z reproduktoru. "Hlášení ze "Střely"."

"Čti," vybídl Matvej a předklonil se.

"Vycházím na deritrinici. Příští spojení za čtyřicet hodin. Všechno v pořádku, Anton." Spojení nevalné, Matveji Sergejeviči, magnetická bouře..."

"Děkuji," řekl Matvej. Znepokojeně se otočil ke Gorbovskému. "Mimochodem, Leonide, co víš o Camillovi?"

"Že nikdy nesundává přilbu," odpověděl Gorbovskij. "Jednou jsem se ho na to přímo zeptal, když jsme se koupali. A on mi to rovnou řekl."

"A co si o něm myslíš?"

Gorbovskij se zamyslel.

"Myslím, že na to má právo."

Gorbovskij neměl chuť mluvit na toto téma. Chvilí poslouchal tamtam a pak řekl:

"Víš, Matveji, dopadlo to tak, že mě pokládají málem za Camillova přítele. A všichni se mně vyptávají, co a jak. Ale já o tom nerad mluvím. Máš-li nějaké konkrétní otázky, prosím."

"Mám," řekl Matvej. "Není Camille blázen?"

"Ale jdi, není! Prostě je to docela obyčejný génius."

"Víš, já si pořád říkám: proč on v jednom kuse předpovídá a předpovídá? To je nějaká jeho mánie - předpovídat..."

"A co předpovídá?"

"Všelicos, hlouposti," odpověděl Matvej. "Konec světa. Nejhorší na tom je, že mu chudákovi nikdo, ale nikdo nemůže porozumět... Ostatně, nechme toho. O čem jsme to předtím mluvili?"

Obrazovka znovu zaplála. Objevil se Kaneko. Kravatu měl pošinutou na stranu.

"Matveji Sergejeviči," ohlásil trochu udýchaně. "Potřeboval bych zpřesnit seznam. Měl byste mít kopii."

"Já už toho mám vážně plné zuby!" zavrčel Matvej. "Nezlob se na mne, Leonide. Budu muset odejít..."

"No ovšem, jen jdi," souhlasil Gorbovskij. "Já se zatím projdu na kosmodrom. Podívat se, co je s "Tarielem"..."

"Ve dvě přijdeš ke mně na oběd," připomněl Matvej.

Gorbovskij dopil pohár, vstal a s požitkem zesílil zvuky tamtamu na nejvyšší míru.

KAPITOLA 3

K desáté bylo už vedro nesnesitelné. Z rozžhavené stepi prosakovaly štěrbinami zavřených oken štiplavé páry poletavých solí. Nad stepí tančily přízraky. Robert si postavil ke křeslu dva silné ventilátory, napolo ležel a ovíval se starým časopisem. Utěšoval se myšlenkou, že kolem třetí hodiny odpoledne bude mnohem hůř a večer je ještě bůhvídek.

Camille zůstal stát u severního okna. Už spolu nemluvili.

Z registrátoru se soukala nekonečná modrá stužka pokrytá křivolakými čarami automatického záznamu, Jungův počítač se pomalu, pro oko nepozorovaně naléval temně šerifikovou září, ulmotrony jemně pískaly - za jejich zrcadlovými okénky poskakovaly záblesky jaderného plamene. Vlna se rozvíjela. Kdesi za severním obzorem, nad nedohlednými pouštěmi vypálené země tryskaly do stratosféry obrovité fontány hořícího jedovatého prachu.

Zavřeštěl signál videofonu a Robert okamžitě zaujal pracovní polohu. Napadlo ho, že je to Patrick, nebo - což by v takovém horku bylo nezvyklé - Maljajev. Ale byla to Táňa, veselá a svěží a Robert na první pohled viděl, že tam u ní není čtyřicetistupňové vedro, páchnoucí výpary mrtvé stepi, že je tam sladký a chladivý vzduch a že vítr přináší od blízkého moře čistou vůni květinových záhonů obnažených odlivem. "Jak je ti beze mne, Robe?" zeptala se.

"Špatně," posteskl si Robert. "Zápach. Vedro. Ty nikde. Chce se mi strašně spát a nemůžu usnout."

"Chudinko malá... Já jsem si báječně zdřímala ve vrtulníku. Taky budu mít těžký den. Letní svátek - to jsou samé zmatky, šílení a boží dopuštění... Děti lítají jako pomínuté. Ty jsi sám?"

"Ne. Tamhle stojí Camille a nevidí nás, neslyší nás. Táňo, dneska tě čekám. Ale kde?"

"Ty předáváš službu? Zaletíme si na jih."

"Tak dobře. Pamatuješ na kavárnu v Rybářské Osadě? Budeme pojídat pirohy, popíjet mladé víno - ledové!" Robert zavzdychal a obrátil oči v sloup. "Od téhle chvíle budu čekat na večer. Už se ho nemůžu dočkat!"

"Já taky ne." Táňa se rozhlédla kolem a poslala mu vzdušný polibek. "Čekej, zavolám ti."

"To víš, že budu čekat," dodal ještě Robert. Camille se stále díval z okna, ruce spojené za zády. Prsty se mu neustále pohybovaly. Měl neobyčejně dlouhé, bílé, ohebné prsty s krátce ostříhanými nehty. Fantasticky se proplétaly a zase rozplétaly a Robert se přistihl, jak se pokouší udělat totéž se svými prsty. "Už to začalo," poznamenal najednou Camille.

"Měl byste se podívat."

"Co začalo?" zeptal se Robert. Neměl chuť vstávat.

"Step je v pohybu."

Robert neochotně vstal a přistoupil k němu. Nejdřív si nevšiml ničeho. Pak mu připadalo, že vidí nějaký přelud. Ale když se pozorně zadíval, nahnul se kupředu tak prudce, že narazil čelem do skla. Step se chvěla. Rychle měnila barvu - děsivá narudlá kaše se plazila přes žlutou pláň. Dole pod věží bylo vidět, jak se mezi vysokými stěbly pohybují červené a rezaté tečky.

"Rudá suchonoska!" vydechl Robert. "Co tu stojíte?" Přiskočil k videofonu a vykřikl: "Pastýři! Dozorčího..."

"Dozorčí slyší..."

"Hovoří stanoviště Step! Od severu přichází suchonoska. Celá step je jí pokryta!"

"Co? Opakujte... Kdo to mluví?"

"Hovoří stanoviště Step, pozorovatel Skljarov! Od severu se blíží rudá suchonoska! Horší než předloni. Chápete? Celá step se hýbá suchonoskou!"

"Aha... Jasně! Děkujem, Skljarove. To je hrůza! My máme všechny na jihu. To je hrůza... No nic..."

"Dozorčí!" vykřikl Robert. "Poslyšte, spojte se s Alabastrovou horou nebo s Greenfieldem, tam je spousta fyziků, pomohou vám."

"Rozumím, děkuji, Skljarové. Až se suchonoska zastaví, oznamte nám to, prosím vás..."

Robert znovu přiskočil k oknu. Suchonoska se přibližovala jako val, trávu už nebylo vidět.

"To je neštěstí," mumlal Robert a tiskl obličej ke sklu. "Tohle je opravdu neštěstí!"

"Nedejte se mýlit, Robe," řekl Camille. "Tohle ještě není neštěstí. Zatím je to jen zajímavé."

"Vždyť spálí osení," odsekl Robert zlostně, "budeme bez chleba, bez dobytka..."

"Nezůstaneme, Robe, ona to nestihne."

"Doufám. Jedině v to doufám. Jen se podívejte, jak se blíží. Celá step je rudá."

"Potopa," pravil Camille.

Znenadání se zešeřilo. Na step dolehl obrovský stín. Robert se ohlédl a přeběhl k oknu vedoucímu na východ. Slunce bylo zakryto širokým trslavým mrakem. A zase Robertovi chvíli trvalo, než pochopil, co to je. Nejdřív se jenom podíval, protože na Duze přes den nikdy nebývaly mraky. Ale pak rozeznal, že to jsou ptáci. Milióny ptáků letěly od severu a dokonce i přes zavřená okna bylo slyšet nepřetržitý šumivý pleskot křídel a pronikavé vysoké skřehotání. Ucouvl ke stolu. "Odkud jsou ti ptáci?"

"Všechno se zachraňuje," odpověděl Camille. "Všechno utíká. Na vašem místě, Robe, bych taky utíkal. Jde Vlna."

"Jaká Vlna?" Robert se sklonil a zadíval se na přístroje. "Neexistuje Vlna, Camille..."

"Ne?" ozval se Camille chladnokrevně. "Tím líp. Zůstaneme tady a budeme se dívat."

"Vždyť já stejně neměl v úmyslu utíkat. Prostě mě to všechno udivuje. Budeme to musit ohlásit do Greenfieldu. Ale odkud jsou ti ptáci? Tam je přece poušť?"

"Tam je mnoho ptáků," řekl Camille klidně. "Jsou tam obrovská modrá jezera, rákosiny..." Odmlčel se.

Robert se na něho díval nedůvěřivě. Deset let již pracoval na Duze a celou dobu byl přesvědčen, že na sever od Žhavé rovnoběžky není nic - voda, tráva ani život. Co kdyby tak vzali flyer a vypravili se tam s Táníčkou, blesklo mu hlavou. Jezera, rákosiny...

Ozval se volací signál a Robert se otočil k obrazovce. Byl to sám Maljajev.

"Skljarove," řekl svým obvyklým nepřívětivým tónem a Robert ze zvyku nabyl pocitu provinění, provinění za všechno, za suchonosku i za ty ptáky. "Skljarove, vyslechněte rozkaz. Okamžitě evakuujte stanoviště. Vezměte oba ulmotrony."

"Fjodore Anatoljeviči," řekl Robert. "Blíží se suchonoska, letí ptáci, zrovna jsem vám to chtěl oznámit..."

"Neodbočujte. Opakují. Vezměte oba ulmotrony, nasedněte do vrtulníku a okamžitě do Greenfieldu. Rozuměl jste?"

"Ano."

"Teď je..." Maljajev pohlédl někam dolů. "Teď je deset čtyřicet pět. V jedenáct nula nula musíte být ve vzduchu. Počítejte s tím, že vysílám "charybdy", pro všechny případy se držte ve větší výšce. Nestihnete-li demontovat ulmotrony, nechte je tam."

"A co se stalo?"

"Jde Vlna," odpověděl Maljajev a poprvé za celou dobu se podíval Robertovi do očí. "Překročila Žhavou rovnoběžku. Pospěšte si!"

Chvilí zůstal Robert stát a srovnával si myšlenky v hlavě. Pak znovu přehlédl přístroje. Podle jejich údajů erupce slábla.

"No, to se mne netýká," utrousil Robert nahlas. "Camille, pomůžete mi?"

"Teď už nikomu nemohu pomoci," ozval se Camille. "Ostatně, to se mne netýká. Máte odtáhnout ulmotrony?"

"Ano. Ale napřed se musí demontovat."

"Chcete dobrou radu?" zeptal se Camille. "Dobrou radu číslo sedm tisíc osm set třicet dva?"

Robert už odpojíl proud a stácel rozžhavené rozpojky, až si prsty páčil.

"Tak raděte," vybídl Camilla.

"Nechte ty ulmotrony, nasedněte do vrtulníku a leťte k Táně."

"Pěkná rada," konstatoval Robert a chvatně vytahoval zapojení. "Příjemná. Pojdte mi ho pomoci vytáhnout..."

Ulmotron vážil asi metrů. Byl to silný hladký válec vysoký skoro půldruha metru. Vytáhli ho z lůžka a zanesli do kabiny výtahu. Zavyl vítr, věž se začala chvět.

"Stačí," řekl Camille. "Sjedeme dolů spolu."

"Musíme vzít ten druhý."

"Robe, nebudete už potřebovat ani tenhle. Poslechněte mé rady."

Robert se podíval na hodinky.

"Ještě máme čas," rozhodl věcně. "Sjedte dolů a vytlačte ho před věž."

Camille zavřel dveře. Robert se vrátil k přístrojům. Venku byl narudlý soumrak. Ptáci už přeletěli, ale nebe bylo potaženo kalnou clonou, přes níž jen stěží prozařoval malý kotouček slunce. Věž se v náporech větru třásla a komíhala.

Jen abych to stihl, pomyslel si Robert.

S vypětím všech sil vytáhl druhý ulmotron, zvedl si jej na rameno a zanesl k výtahu. A tu za jeho zády se strašlivým řinkotem vyletěly okenní rámy a do laboratoře vtrhla mračna pichlavého prachu a žhavého větru. Co si ho bolestivě udeřilo do nohou. Robert se rychle skrčil, opřel ulmotron o zeď a zmáčkl přivolavač výtahu. Motor naprázdno zabzučel

a ihned zmlkl.

"Camille-e," vykřikl Robert přitisknut obličejem k drátěným dveřím.

Nikdo se neozval. V rozbitých oknech hučel a svištěl vítr, věž se pohupovala a Robert se sotva držel na nohou. Znovu stiskl tlačítko. Přivolač nefungoval. Robert se tedy proti náporu větru prodral až k oknu a pohlédl ven. Step byla zatažena prudce letícími víry prachu. Dole u základů věže se mihotalo cosi blýskavého a Robertovi přeběhl mráz po zádech: uvědomil si, že to ve větru poletuje a převrací se utržené a rozmlácené křídlo jeho pteroplánu. Zavřel oči a olízl si oschlé rty. V ústech pocítil jedovatou hořkost. Pěkná past, jen co je pravda, mihlo se mu hlavou. Měl by tu být Patrick...

"Camille-e!" vykřikl znovu ze všech sil.

Ale sotva slyšel vlastní hlas. Oknem... Oknem to nejde, spadl by. A má vůbec smysl, aby se někam škrábal? Pteroplán je rozbitý. Tady mě to zasype... Ne, musím se dostat dolů. Co tam Camille tak dlouho dělá? Na jeho místě už bych spravil výťah... Výťah!

Velkými kroky přes střepy a rozbité přístroje se vrátil k drátěným dveřím a pověsil se na ně oběma rukama. Tak, "Mláďá světa", dej se do toho, pomyslel si. Dveře byly vyrobeny poctivě. Kdyby byly stejně poctivě udělány i nosníky věže, jistě by výťah jezdil dál. Robert se opřel zády o dveře a pokrčenýma nohama se vzepl o vnější rámy. He-ej... rup! V očích se mu zatmělo. Cosi praskalo, kdoví, zda dveře nebo svaly. A znova, he-ej... rup! Dveře povolily. Teď vyletí z pantů a já se zřítím do šachty výťahu. Dvacet metrů po hlavě a shora na mne spadne ulmotron. Obrátil se, zády se opřel o zeď, nohama do dveří. Pr-rásk! Spodní polovina dveří se vylomila, Robert se svalil na záda a udeřil se do hlavy. Chvilí ležel bez hnutí. Byl celý zpocený. Pak nahlédl do průlomu. Hluboko dole rozeznal střechnu kabiny. Pomyslení, že bude šplhat dolů, bylo děsivé, ale v té chvíli se věž začala nahýbat a Roberta cosi táhlo dolů. Nekladl odpor, protože se věž neustále nakláněla, víc a víc.

Spouštěl se, zachytáváje se za nosníky a příčky, hustý, pichlavý prašný vítr ho tiskl k rozehrátému kovu. Uvědomil si, že prachu je už mnohem méně a že step je znovu ozářena sluncem. Věž se nakláněla stále víc. Byl tak zvědav, co je s jeho pteroplánem a kam se poděl Camille, že vyskočil z šachty v okamžiku, kdy mu k zemi zbývaly ještě asi čtyři metry. Bolestivě se udeřil do nohou, potom do rukou. První, co spatřil, byly Camillovy prsty zaryté do suché země.

Camille ležel pod převráceným pteroplánem, kulaté skelné oči doširoka rozevřené; jeho dlouhé štíhlé prsty se zaryly do země, jako by se chtěly vytáhnout zpod trosek stroje. Zdálo se, že před smrtí zakusil velikou bolest. Prach pokrýval jeho bílou kazajku, ležel mu na tvářích i na otevřených očích.

"Camille!" zvolal Robert.

Vítr zuřivě thal a mával nad jeho hlavou úlomkem zničeného křídla. Přinášel proudy žlutého prachu. Svištěl a hvízdal v nosnicích nakloněné věže. V zakaleném nebi tvrdošíjně plálo malinké slunce. Vypadalo huňaté.

Robert vstal, opřel se do pteroplánu a pokusil se jej postavit. Na okamžik se mu podařilo těžký stroj pozvednout, ale jen na okamžik. Znovu pohlédl na Camilla. Celý obličej měl zasypáný prachem, bílá kazajka zrezatěla, jen na ohyzděné bílé přílbě se nezachytilo ani zrnko prášku a matová plastická hmota se vesele blyštěla ve slunečních paprscích.

Robertovi se podlomila kolena, usedl vedle mrtvého. Bylo mu do pláče. Sbohem, Camille. Čestné slovo, měl jsem vás rád. Nikdo vás neměl rád, ale já ano. Sice jsem vás nikdy neposlouchal, stejně jako ostatní, ale čestné slovo, neposlouchal jsem vás jenom proto, že jsem vůbec nedoufal, že bych vás pochopil. Převyšoval jste všechny o hlavu a mne - darmo mluvit. A teď nemohu s vašich rozdrčených prsou svalit tuhle hromadu trosek. Podle zákonů přátelství bych měl zůstat vedle vás. Ale čeká mě Táňa, čeká mě možná i Maljajev, a pak - chce se mi nesmírně žít. Tady nepomáhá žádný cit, žádná logika. Vím, že neuniknu, ale přece půjdu. Budu utíkat, budu se potácet, dokonce možná se plazit, ale budu unikat do posledního okamžiku... Já hlupák, měl jsem poslechnout vaši sedmitisící rady, ale já vás jako obvykle nepochopil, ačkoli, když to tak vezmu, co jsem měl chápat?

Cítil se tak zdeptaný a unavený, že se jen s největším vypětím sil donutil vstát a vydat se na cestu. A když se otočil, aby se naposledy podíval na Camilla, spatřil Vlnu.

Daleko nad severním obzorem, za narudlým oparem usadajícího prachu jiskřil v bělavém nebi oslepující pruh, jasný jako slunce.

Tak to je konec, pomyslel si Robert. Daleko neuniknu. Za půl hodiny bude tady a poleze dál, a po ní zůstane hladká černá poušť. Věž tu ovšem zůstane, ulmotronům se nic nestane, pteroplán zůstane a utržené křídlo bude viset v horkém bezvětrí. A z Camilla možná zbyde přílba. Ale ze mne nezůstane vůbec nic. Jako by se sám se sebou loučil, prohlédl si celé své tělo - poplácal se po obnažených prsou, zmáčkl si svaly. Škoda, pomyslel si. A tu spatřil flyer.

Stál za věží. Byl to malý dvoulístný flyer, podobný pestrobarevné želvičce, rychlý, úsporný, podivuhodně jednoduchý a pohodlný v řízení. Camillův flyer.

Robert učinil několik nejistých kroků, a pak se k němu o překot rozběhl kolem věže. Nespouštěl ho z očí, jako by se bál, že mu najednou zmizí, zakopl o cosi a jak široký tak dlouhý sjel po pichlavé trávě, až si rozeřel do krve prsa a břicho. Vyskočil na nohy a otočil se. Těžký válec ulmotronu s hladkými, do modra vyleštěnými stěnami se ještě pohupoval od nárazu. Robert pohlédl na sever. Nad obzorem se již zvedala černá stěna. Robert se rozběhl k flyeru, rozvířil mrak prachu, vskočil na sedadlo a jen nahnátl řídicí páku, pustil stroj hned z místa na plné obrátky.

Pásmo stepí se táhlo až do Greenfieldu a Robert je přeletěl průměrnou rychlostí pět set kilometrů za hodinu. Flyer se vznášel nad stepí jako blecha v obrovských skocích. Oslepující pruh se opět brzy skryl za obzorem. V stepi vypadalo všechno normální - suchá štětinatá tráva i chvějivý opar nad slanisky i řídké pruhy zakrslych keřů. Slunce nelitostně žhnulo. A nikde žádné stopy po suchonosce, po ptácích, po uragánu. Uragán zřejmě vyplašil všechno živé a sám se rozplynul v těch neplodných, věky věkův pustých prostorech severní Duhy, které jako by sama příroda předurčila k šíleným pokusům nulových fyziků. Už jednou - to byl Robert ještě nováčkem, Metropoli nazývali Stanicí, Greenfield ještě vůbec neexistoval - prošla Vlna těmito místy; vyvolal ji obrovský pokus zemřelého Lu Fin-čena. Tehdy tu

všechno bylo černé. Uplynulo sedm let a houževnatá, nenáročná tráva znovu zatlačila poušť daleko na sever, až těsně k oblastem erupcí.

Všechno se vrátí, všechno bude jako dřív, říkal si Robert, jen Camille už nebude. A jestliže se někdy někdo nečekaně objeví za mým křeslem, budu najisto vědět, že je to pouhý přízrak. A teď přijdu k Maljajevovi a řeknu mu přímo do očí: "Ulmotrony jsem tam nechal..." A on procedí mezi zuby: "Jak jste se mohl opovážit, Skljarove?" A pak mu řeknu: "Kašlu na vaše ulmotrony, protože kvůli nim zahynul Camille." A on řekne: "To je ovšem velká škoda, ale ulmotrony jste měl přivézt." A tu se dožeru a řeknu mu to naplno: "Jste rampouch, jste jako psi čumák. Že vůbec můžete myslet na ulmotrony, když zahynul Camille?... Jste necita, had!"

Dvě stě kilometrů od Greenfieldu spatřil "charybdy", gigantické telemechanické tanky, jedoucí s otevřenými chřtány lapačů energie. "Charybdy" postupovaly v řetězu od jednoho obzoru k druhému, dodržovaly pravidelné půlkilometrové rozestupy, jejich silné motory o tisíce koních řinčely a hřimavě duněly. Za nimi zůstávaly ve žluté stepi široké pruhy rozryté hnědé půdy, přeorané až na čedičový podklad planety. Housenkovité pásy jiskřily ve slunci. A daleko vpravo v kalném nebi se pohybovala sotva znatelná tečka - naváděcí vrtulník, řídící pohyb těchto kovových příšer. "Charybdy" se šinuly proti Vlně.

Lapače energie zřejmě ještě nepracovaly, ale Robert pro jistotu prudce nabral výšku a začal klesat teprve tehdy, když se z oparu vynořil Greenfield - několik bílých domků obklopených bohatou zelení a čtvercová věž pro dálkovou kontrolu. Na severním okraji, na zdusáném palmovém křoví, seděla ponuře černá nehybná "charybda" a otevírala přímo proti Robertovi bezedný jícen lapače. Další dvě "charybdy" stály vpravo a vlevo od osady. Dva vrtulníky se vznesly nad věž a odletěly k jihu. Na náměstí mezi zelenými travníky se na slunci blyštěla blanitá křídla pteroplánů. Okolo nich běhali ve zmatku lidé.

Robert zamířil s flyerem přímo k vchodu do věže a vyskočil na zápraží. Kdosi polekaně uskočil, ženský hlas vykřikl: "Kdo je to?" Robert vzal za kliku skleněných dveří a na okamžik se zarazil, když ve skle spatřil svůj odraz - byl skoro nahý, oplepený prachem, zlostné oči, přes prsa a břicho se mu táhl široký černý škrábanec... Nevadí, pomyslel si a trhl dveřmi.

"Ale vždyť je to Robert," ozvalo se za ním.

Pomalů začal vystupovat po schodech a střetl se s Patrickem. Ten se na něho zahleděl s otevřenými ústy.

"Patricku," vydechl Robert, "Patricku, kamaráde, Camille zahynul..."

Patrick zamrkal a najednou si přiložil pěst k ústům.

Robert šel dál. Dveře do dispečerské místnosti byly otevřeny. Byl tam Maljajev, hlavní fyzik pro severní polokouli Šota Petrovič Pagava, Karel Hofman a ještě několik lidí, pravděpodobně biologů. Robert se zastavil ve dveřích a opřel se o veřej. Vzádu kdosi dupal po schodech a někdo vykřikl: "Jak to ví?"

"Camille..." vydechl Robert chraptivě a rozkašlal se.

Všichni se na něho nechápavě dívali.

"Co se děje?" zeptal se Maljajev ostře. "Jak to vypadáte, Skljarove, co je s vámi?"

Robert přistoupil ke stolu, opřel se špinavými pěstmi o jakési papíry a řekl mu do očí:

"Camille zahynul. Byl zavalen."

Rozhostilo se naprosté ticho. Maljajevovy oči se zúžily do štěrbin.

"Jak - zavalen? Kde?"

"Byl zavalen pteroplánem," odpověděl Robert. "Kvůli vašim drahocenným ulmotronům. Mohl se klidně zachránit, ale pomáhal mi tahat vaše drahocenné ulmotrony a rozmačkalo ho to. A vaše ulmotrony jsem tam nechal. Seberte si je, až přejde Vlna. Rozumíte? Nechal! Ted' se tam válejí."

Přistrčili mu sklenici vody. Dychtivě ji vypil. Maljajev mlčel. Jeho bledý obličej docela zbělel. Karel Hofman bezmyšlenkovitě přerovnával jakési nákresy a oči měl sklopené. Pagava vstal a svěsil hlavu.

"Je to těžká ztráta," pronesl konečně Maljajev. "Byl to velký člověk." Otřel si čelo. "Veliký člověk." Znovu pohlédl na Roberta. "Jste hodně unaven, Skljarove..."

"Nejsem unaven..."

"Dejte se do pořádku a odpočiňte si."

"A to je všechno?" zeptal se Robert trpce.

Maljajevův obličej nabyl obvyklého výrazu lhostejnosti a tvrdosti.

"Ještě chvíli vás budu potřebovat. Viděl jste Vlnu?"

"Ano. Vlnu jsem taky viděl."

"Jakého typu je?"

V Robertově mozku se cosi přesunulo a všechno stálo zase na svých místech. Existuje pánovitý a moudrý vedoucí Maljajev a existuje jeho věčný laborant a pozorovatel Robert Skljarov, co je podle něho uděláno "Mládí světa" ...

"Zdá se, že třetího," odpověděl ukázněně. "Lu-Vlna."

Pagava zvedl hlavu.

"Vý-bor-ně!" pronesl znenadání vesele. A hned zase zesmutněl, váhavě si sedl a opřel se o lokty. "Ach, Camille," zamumlal, "ubožáku..." Chytil se za velké odstávající uši a začal kroutit hlavou nad papíry.

Jeden z biologů se úkosem se znepokojením zadíval na Roberta a dotkl se Maljajevova lokte.

"Nezlobte se," řekl ostýchavě. "Co je výborného na tom, že je to Lu-Vlna?"

Maljajev konečně přestal Roberta provrtávat ostrým pohledem.

"To znamená," vysvětloval, "že bude zničena jen severní polovina osevů. Ale ještě nemáme jistotu, že to je opravdu Lu-Vlna. Pozorovatel se mohl zmýlit."

"Ale to přece nejde!" zaúpěl biolog. "Domlouvali jsme se přece! Máte ty... ty "charybdy"... Copak to nejde zastavit?"

To jste fyzikové?"

Karel Hofman poznamenal:

"Třeba se podaří ztlumit setrvačnost Vlny na čáře diskrétního přepadu."

"Jak to - třeba!" vykřikla neznámá žena vedle biologa. "Chápete, že je to neslýchané? Kde jsou vaše záruky? Kde jsou vaše krásné řeči? Chápete, že připravujete planetu o chléb a maso?"

"Tyto námitky nepřijímám," řekl Maljajev mrazivě. "Hluboce s vámi cítím, ale s těmito výtkami se musíte obrátit na Etienna Lamondoise. My nepodnikáme nulové experimenty. My studujeme Vlnu..."

Robert se obrátil a pomalu vykročil ke dveřím. Camille pro ně přestal existovat, pomyslel si. Vlna, osevy, maso... Proč ho tak neměli rádi? Protože byl chytřejší než oni všichni dohromady? Nebo nemají vůbec nikoho rádi? Ve dveřích stáli chlapi, známé tváře, zneklidněné, smutné, ustarané. Kdosi ho vzal za loket. Zvedl oči a jeho pohled se setkal s malým smutným očima Patrickovým.

"Pojď, Robe, pomohu ti umýt se..."

"Patričku," řekl Robert a položil mu ruku na rameno. "Patricku, jdi odtud pryč. Jdi od nich, chceš-li zůstat člověkem..."

Patrickův obličej se zkřivil trpitelskou grimasou.

"Ale jdi ty, Robe," zamumlal. "To nesmíš. To přejde."

"Přejde," opáčil Robert. "Všechno přejde. Vlna přejde. Život přejde. A na všechno se zapomene. A není to snad jedno, kdy se zapomene? Jestli hned nebo až potom..."

Za jeho zády už biologové nadávali docela otevřeně. Maljajev vyžadoval souhrnné hlášení, Šota křičel: "Nepřerušovat měření ani na vteřinu! Využijte automatizace! Vyždímejte z ní všechno! Pak ji zahodíte!"

"Pojď, Robe," vybídl ho Patrick.

A v tom okamžiku přehlušil všechny hlasy a výkřiky v dispečerské kabině známý, hřímá vy monotónní hlas:

"Prosím pozor!"

Robert se prudce otočil. Kolena se mu podlomila. Na velké obrazovce dispečerského videofonu spatřil obludnou matovou přílbu a kulaté nemrkající Camillovy oči.

"Zbývá mi málo času," říkal Camille. Byl to opravdový živý Camille - třásla se mu hlava, úzké rty se mu chvěly a špička dlouhého nosu se pokyvovala v rytmu řeči. "Nemohu dostat spojení s ředitelem. Okamžitě volejte "Střelu". Okamžitě evakuujte celý sever. Okamžitě!" Otočil hlavu a zadíval se někam do strany, bylo vidět jeho tvář zamazanou prachem.

"Za Lu-Vlnou jde Vlna nového typu. Vy ji..."

Obrazovka osleplivě zableskla, cosi zapraskalo a obrazovka ztmavěla. V dispečerské kabině bylo ticho jako v hrobě a najednou Robert zahlédl výhrůžné, přimhouřené, přímo do něho vbodnuté Maljajevovy oči.

KAPITOLA 4

Na Duze byl pouze jeden kosmodrom a na něm stál pouze jeden hvězdolet, výsadková sigma-D-kosmická loď "Tariel II". Byl viditelný z dálky - jeho modrobílý hrot vysoký sedmdesát metrů se jako zářivý obláček tyčil nad rovnými tmavě zelenými střešními čerpacích stanic. Gorbovskij nad ním dvakrát váhavě zakroužil. Přistát vedle hvězdoletu bylo obtížné - loď byla obklopena hustým prstencem nejrůznějších vozů. Shora bylo vidět nemotorné roboty zaměstnané doplňováním pohonných hmot, jak se tlačí okolo šesti vysunutých nádrží, příčinlivé opravářské kybernetičky, ohledávající každý centimetr pláště, šedivého robota řídícího tucet malých, čiperných kontrolních strojů. Byla to obvyklá podívaná, která potěší oko hospodáře.

Ale cosi tu přikře porušovalo všechny předpisy. Množství dopravních vozů nejrůznějších typů vytlačilo pasivní kosmodromní kybernetičky. Shlukly se tu obyčejní nákladní "čmeláci", turistické "kočáry", osobní "želvy" a "gepardi" a dokonce jeden "krtek" - těžký bagr na těžbu rudy. Všechny jaksi složité manévrovaly poblíž výstupního otvoru, tlačily se a odstrkovaly se navzájem. Stranou, na největší výhni, stálo několik vrtulníků a válely se prázdné bedny, v nichž Gorbovskij bez námahy poznal obaly od ulmotronů. Na bednách smutně posedávali nějací lidé.

Gorbovskij začal kroužit nad kosmodromem již potřetí, aby našel místo pro přistání. Tu si všiml, že v patách za jeho flyerem letí těžký pteroplán, jehož pilot, vysunutý po pás z otevřených dveří, mu dává nějaká nesrozumitelná znamení. Gorbovskij přistál s flyerem mezi vrtulníky a bednami a v tu chvíli dosedl pteroplán nešikovně vedle něj.

"Přijdu po vás," vykřikl pilot pteroplánu a vyskočil z kabiny.

"To vám neradím," řekl Gorbovskij vlídně. "Já do fronty nepatřím. Jsem kapitán tohoto hvězdoletu."

Na tváři pilota se objevilo nadšení.

"Báječně!" vykřikl a opatrně se rozhlédl. "Teď nulákům vytřem zrak... Jak se jmenuje kapitán téhle lodi?"

"Gorbovskij," odpověděl Gorbovskij a uklonil se. "A navigátor?"

"Walkenstein."

"Výtečně," pochválil si pilot pteroplánu. "Tak heleďte, vy jste Gorbovskij a já Walkenstein. Jdem!"

Vzal Gorbovského pod paží. Gorbovskij se vzepřel. "Poslechněte, Gorbovskij, nic neriskujeme. Tyhle lodě já dobře znám. Sám jsem sem letěl na výsadkové. Pronikneme do skladu, vezmeme každý jeden ulmotron a zavřeme se do klubovny. Až to všechno skončí," ledabylým pohybem ukázal na vozy, "klidně vylezeme."

"A co když přijde opravdový navigátor?"

"Opravdový navigátor bude muset dlouho dokazovat, že je opravdový," namítl přesvědčivě Lžinavigátor.

Gorbovskij se ušklíbl a řekl:

"Tak jdeme."

Lžinavigátor si přihladil vlasy, hluboce se nadechl a odhodlaně vykročil. Proplétali se mezi vozy. Lžinavigátor nepřetržitě mluvil - najednou měl hluboký úctyhodný hlas.

"Myslím si," rozlašoval, aby to každý slyšel, "že by nás čištění difuzních baterií jenom zdržovalo. Navrhnu prostě vyměnit polovinu kompletů a hlavní pozornost věnovat prohlídce pláště... Soudruhu, popojedte trochu s tím vaším

vozem! Překážíte... Nu, Valentine Petroviči, až se dostaneme do deritritace... Couvněte s tím nákladákem, soudruzi. Nechápu, proč se tak mačkáte. Existuje fronta, existuje seznam, a nakonec zákon... Delegujte zástupce... Valentine Petroviči, nevím, jak vás, ale mě ohromuje divokost zdejšího obyvatelstva. Něco takového jsme neviděli ani na Pandoře mezi tachorgy..."

"Máte naprostou pravdu, Marku," přikývl Gorbovskij a začínal se bavit.

"Cože? No samozřejmě... Hrozné mravy."

Dívka v trojicím hedvábném šátku se vysunula z kabiny "čmeláka" a informovala se:

"Navigátor a kapitán, nemýlí-li se?"

"Ano!" prohlásil navigátor vyzývavě. "A jakožto navigátor bych vám radil ještě jednou si pročíst směrnice o systému vykládání."

"Myslíte, že je to nutné?"

"Naprostu. Zcela zbytečně jste zajeli svým vozem do dvacetimetrového pásma..."

"Řeknu vám, kamarádi," ozval se veselý mladý hlas, "tenhle navigátor má o moc chudší fantazii než ti dva předcházející."

"Co tím chcete říci?" zeptal se lžinavigátor uraženě. Na jeho tváři se objevil výraz připomínající částečně Lžinerona.

"Abyste rozuměl," vysvětlovala dívka v šátku, "tamhle na prázdných bednách už sedí dva navigátoři a jeden kapitán. A ty prázdné bedny, to jsou obaly od ulmotronů, které odvezla palubní inženýrka - taková skromná mladá žena. Teď ji stíhá pověřenec Rady..."

"Co tomu říkáte, Valentine Petroviči?" vykřikl lžinavigátor. "Samí samozvanci!"

"Mám takový pocit," řekl Gorbovskij zamyšleně, "že se nedostanu na vlastní loď."

"Velmi správná úvaha," potvrdila dívka v šátku. "Ale to už tu taky bylo."

Navigátor prudce pokročil kupředu, ale tu "čmelák" zprava trochu popojel doleva, černožlutý "kočár" zase zleva couvl doprava a přímo na cestě k vytouženému výstupnímu otvoru se najednou zlostně zavrtěly vyceněné zuby "krtky" rozhazujícího kolem sebe hroudy země.

"Valentine Petroviči!" zvolal lžinavigátor pobouřeně. "Za takových okolností nenesu odpovědnost za připravenost hvězdoletu!"

"To už jsme slyšeli!" pronesl řidič "kočáru" znuděně.

Zvučný veselý hlas začal vykládat:

"Tohle že je nějaký navigátor! Nuda na umření! Pamatujete na toho druhého - ten člověka pobavil. Jak si rozhrmoval tričko a ukazoval stopy po meteoritech!"

"Ba ne, ten první byl lepší," obrátil se k němu řidič "krtky".

Lžinavigátor sklíčeně svěsil hlavu a seškrabával hroudy ze zubů "krtky".

"A co nám povíte vy?" obrátil se řidič "kočáru" na Gorbovského. "Pročpak mlčíte? Musíte přece něco říkat... Něco přesvědčivého."

Všichni zvědavě čekali.

"Nakonec, mohl bych se tam dostat vchodem pro cestující," řekl Gorbovskij zamyšleně.

Lžinavigátor s nadějí vztyčil hlavu a zadíval se na něho.

"Nemohl," zavrtěl hlavou řidič, "ten je zavřen zevnitř."

V nastalé odmlce bylo zřetelně slyšet Kanekův hlas:

"Nemohu vám dát deset kompletů, pochopte to, soudruhu Prozorovskij!"

"A vy zase pochopte mne, soudruhu Kaneko! My máme objednávku na deset kompletů. To se mám vrátit s šesti?"

Kdosi se do toho vmísil:

"Jen berte, Prozorovskij, berte... Vemte si zatím šest. U nás se za týden čtyři komplety uvolní, já vám je pošlu..."

"Mohu se spolehnout?"

Dívka v šátku řekla:

"Prozorovského je mi líto. Oni tam mají na ulmotrony šestnáct agregátů."

"Jo, je to bída," povzdychl si řidič "kočáru".

"My jich máme pět," přiznal se lžinavigátor lítostivě. "Pět agregátů a všeho všudy jeden ulmotron. Co by jim to bylo udělalo, kdyby přivezli těch ulmotronů dvě stě?"

"Přivezli bychom jich třeba tři sta," odpověděl Gorbovskij. "Ale ulmotrony jsou teď potřeba všude. Na Zemi zřídili šest nových U-pásů."

"U-pás!" ozvala se dívka v šátku. "To se snadno řekne! Umíte si představit technologii ulmotronů?"

"Jen v nejhrubších rysech."

"Šedesát kilogramů ultramikroprvků... Ruční řízení montáže, tolerance půl mikronu... Najděte mi člověka, který by si vážil sám sebe, a šel by dělat montéra! Vy byste šel?"

"Berou se dobrovolníci," poznamenal Gorbovskij.

"E-e," utrousil s odporem řidič krtka. "Týden pomoci fyzikům!"

"No tak, Valentine Petroviči," ozval se lžinavigátor a ostýchavě se usmál. "Tak nás asi nepustí..."

"Já jsem Leonid Andrejevič," opravil ho Gorbovskij.

"A já Hans," přiznal se lžinavigátor sklesle. "Pojďte, počkáme na těch bednách. Třeba se ještě něco stane..."

Dívka v šátku jim zamávala rukou. Propletili se spleť vozů a usedli na bedny do společnosti ostatních lžiastronautů.

Přivítalo je soucitné, ale trochu posměšné mlčení.

Gorbovskij ohmatl bednu. Plastická hmota byla drsná a tvrdá. Tady na slunci bylo vedro. Gorbovskij tu neměl vůbec co dělat, ale jako obvykle se ho zmocnila obrovská touha seznámit se s těmito lidmi, dovědět se, kdo jsou a jak dospěli

k takovému životu, a vůbec - jak to tu chodí. Srazil několik beden k sobě, zeptal se: "Můžu se natáhnout?" a lehl si. Svěrkou připevnil vedle hlavy mikroklimatizátor a zapjal magnetofon.

"Jmenuji se Gorbovskij," představil se. "Leonid. Byl jsem kapitánem tohoto hvězdoletu."

"Já byl taky kapitánem tohoto hvězdoletu," chmurně oznámil tělnatý osmahlý muž vpravo. "Jmenuji se Alpa."

"A já se jmenuji Banin," prohlásil do půl těla vysvlečený mladík v bílém slamáku. "Byl jsem a zůstanu navigátorem. Alespoň tak dlouho, dokud nedostanu ulmotron."

"Hans," oznámil stručně Lžiwalkenstein a usadil se do trávy poblíž mikroklimatizátoru.

Třetí lžinavigátor je zřejmě neslyšel. Seděl k nim zády a cosi psal do poznámkového bloku na koleně.

Ze shluhu vozů vyjel dlouhý "gepard". Pootevřela se dvířka, vyletěly z nich prázdné obaly od ulmotronů a "gepard" prudce vyrazil do stepi.

"Prozorovskij," řekl Banin závistivě.

"No jo," potvrdil Alpa trpce. "Prozorovskij nemusí lhát. Je to pravá ruka Lamondoise." Hluboce si vzdychl.

"Nikdy jsem nelhal. Lhaní nenávidím. A teď je mi z toho nanic."

Banin prohlásil hlubokomyslně:

"Jestli člověk začíná lhát proti svému přání, znamená to, že někde něco neklape. Složitě doznívání."

Alpa řekl, jako by pokračoval v začatém rozhovoru:

"Žerty stranou. Věmte si takového Lamondoise. Ten se rve jako ďábel za nulovou transportaci. Nula-T, jak se konečně dalo čekat, přináší spoustu nových vedlejších úkazů. Ale Lamondoise je nucen skoro všechny tyto vedlejší úkazy oklestit, on je prostě nucen ignorovat je. Protože nemá možnost pečlivě propracovat každý z těchto úkazů s ambicemi na další vývoj. Nejen to, on je nucen vědomě ignorovat překvapivé a zajímavé věci. Tak třeba ta Vlna. Neočekávaný, podivuhodný a podle mého názoru strašný jev. Ale protože Lamondoise šel pevně za svým cílem, připustil dokonce rozkol ve vlastním táboře. Pohádal se s Aristotelem, odmítá zabezpečovat fyziky, kteří ji studují. Proniká stále hlouběji a hlouběji, jeho problém se zužuje. Vlnu nechal někde vzadu. Je to pro něho jenom obtíž, nechce o ní ani slyšet. A ona zatím spaluje osevy..."

Nad kosmodromem zahřměl amplián celoplanetního rozhlasu:

"Duha, pozor! Hovoří ředitel. Prosím vedoucího brigády zkušebních letců Gábu a celou jeho brigádu, aby se ke mně okamžitě dostavili."

"Šťastní lidé," poznamenal Hans. "Nepotřebují žádné ulmotrony."

"Mají svých starostí dost," namítl Banin. "Jednou jsem viděl, jak trénují - teda řeknu vám, to radši zůstanu lžinavigátorem... A pak - dva roky sedět bez práce a slyšet každý den: Ještě to chvilku vydržte. Možná, že už zítra..."

"Jsem rád, že jste se zmínili o tom, jak je to v týlu," navázal Gorbovskij. "Věda má bílá místa. Tahle otázka mě taky zajímá. Myslím, že to u nás v týlu neklape... Například Massachusettský stroj." Alpa souhlasně pokýval a Gorbovskij se obrátil k němu. "Vy si to určitě pamatujete. Teď už se o tom málokdy mluví. Opojení z kybernetiky opadlo."

"Já si na Massachusettský stroj nevzpomínám," řekl Banin. "Co s tím bylo?"

"Znáte tu dávnou obavu - stroj se stane chytřejší než člověk a podrobí si ho... Před půlstoletím uvedli v Massachusettsu do provozu nejsložitější kybernetické zařízení, které kdy existovalo. Mělo nějaké to fenomenální urychlování činnosti, nekonečnou paměť a takovéhle věci... A tenhle stroj byl v provozu přesně čtyři minuty. Pak ho vypnuli, zabetonovali všechny vchody a východy, odpojili od něho přívod energie, podmiňovali a obehňovali ostnatým drátem. Opravdovým reznatým drátem - věřte tomu nebo ne."

"A proč vlastně?" zeptal se Banin.

"Ten stroj se začal chovat jako živý," vysvětlil Gorbovskij.

"Nechápu."

"Já taky ne, ale jen taktak, že ho stihli vypnout."

"A chápe to někdo?"

"Mluvil jsem s jedním z jeho tvůrců. Vzal mě za rameno, zadíval se mi do očí a povídal jenom tohle: Leonide, to bylo strašné!"

"To je úžasné!" vykřikl Hans.

"Ale nesmysl," mávl rukou Banin. "To mě nezajímá."

"Mne zas ano," řekl Gorbovskij. "Přece ho mohou zase zapnout. Zákaz provozu schválila sice Rada, ale proč by se to nedalo odvolat?"

Alpa zabručel:

"Každá doba má své zlé čaroděje a přízraky..."

"Mimochodem, když se mluví o těch zlých čarodějích," navázal Gorbovskij. "Vzpomínám si teď na případ Ďáblovy třináctky."

Hansovi plály oči.

"Případ Ďáblovy třináctky, bodejt'!" řekl Banin. "Třináct fanatiků... A kde jsou teď?"

"Počkejte," vmísil se Alpa. "To jsou ti vědci, co se nechávali srůst se stroji? Ale ti přece zahynuli!"

"Prý ano," odpověděl Gorbovskij. "Ale o to přece nejde. Byl vytvořen precedens."

"No vidíte," řekl Banin, "lidi je nazývají fanatiky, čaroděje, ale podle mého je v nich něco přitažlivého. Zbavit se všech těch slabostí, vášní, citových vzplanutí... Čistý rozum plus nekonečné možnosti zdokonalování organismu. Výzkumník, který nepotřebuje přístroje, který je sám sobě přístrojem a dopravním prostředkem. A žádné fronty na ulmotrony..."

Dovedu si to báječně představit. Člověk-flyer, člověk-reaktor, člověk-laboratoř... Nezranitelný, nesmrtelný..."

"Nezlobte se na mne, ale to není člověk," zavrčel Alpa. "To je Massachusettský stroj."

"A jak mohli zahynout, když jsou nesmrtelní?" zeptal se Hans.

"Zničili sami sebe," odpověděl Gorbovskij. "Jak je vidět, být člověkem-laboratoří není zrovna med."

Mezi vozy se objevil muž zrudlý námahou, na rameni táhl válcovitý ulmotron. Banin seskočil s bedny a rozběhl se mu na pomoc. Gorbovskij zamyšleně pozoroval, jak nakládají ulmotron do vrtulníku. Brunátný muž si stěžoval:

"Nejen že dávají jeden místo tři. Že člověk ztratí půl dne. Ale ještě aby dokazoval, že má na to právo! Člověku se nevěří! Umíte si to představit - člověku se nevěří! Nevěří se mu!!!"

Když se Banin vrátil, Alpa pokračoval:

"Je to všechno dost fantastické. Zajímá-li vás týl, věnujte radši bedlivou pozornost Vlně. Každý týden nová a nová nulová transportace. A každá nulová transportace vyvolává Vlnu. Větší nebo menší erupci. A přitom se Vlna zkoumá diletantsky. Jen aby nám nevznikl druhý Massachusetský stroj, a bez vypínače. Camille - znáte Camilla? - ten se na ni dívá jako na jev celoplanetárního měřítka, ale jeho argumenty jsou nesrozumitelné. Těžko se s ním pracuje."

Alpa si vzdychl a zastrčil dýmku.

"Problémy, samé problémy," vzdychl. "Protiklady, syntéza, týl, fronta... A všiml jste si, kdo tu sedí? Vy, tenhle, ten, já... Smolaři odmrštění vědou. A tamhle věda - dostává ulmotrony."

Chtěl ještě něco říci, ale v té chvíli se znovu rozkřičel ampliön:

"Duha, pozor! Hovoří ředitel. Kapitán hvězdoletu "Tariel II" Leonid Andrejevič Gorbovskij! Energetický plánovač soudruh Kaneko! Dostavte se okamžitě ke mně!"

Z vozů se vmžiku vysunuly hlavy řidičů. Na jejich obličejích se rozzářilo nepopsatelné uspokojení. Dívali se na lžiastronauty. Banin vtáhl hlavu mezi ramena a rozhodil rukama. Hans utrousil vesele: "To není na mne, já jsem navigátor!" Alpa hekl a přikryl si tvář dlaní. Gorbovskij se rychle zvedl.

KAPITOLA 5

Matvej nebyl sám. Na jeho stole seděl malý černovlasý, černooký muž, čiperný jako maturant. Ruce měl pod kolena a klátil nohama. Byl to Etienne Lamondois, čelný představitel současné nulové fyziky, "rychlý fyzik", jak mu říkali kolegové.

"Mohu dál?" zeptal se Gorbovskij.

"Tak tady je," řekl Matvej. "Znáte se?"

Lamondois prudce seskočil se stolu, přistoupil těsně ke Gorbovskému a pevně mu stiskl ruku.

"Jsem rád, že vás vidím, kapitáne," řekl s milým úsměvem. "Právě jsme o vás mluvili."

Gorbovskij ucouvl a sedl si do křesla.

"A my zase o vás," poznamenal.

Etienne se čile uklonil a vrátil se za stůl k řediteli.

"Nuže, budu pokračovat," řekl. "'Charybdy' bojují do posledního dechu. Všechna čest Maljajevovi, vyrobil skvělé stroje. Je zajímavé, že severní Vlna je zcela nového typu. Chlapci už ji stihli pojmenovat. P-Vlna, co vy na to? Podle jména nosatého Šoty. Nic naplat, musím se přiznat, že si teď rvu vlasy. Jak je to možné, že jsem si dřív nevšímal takového velkolepého jevu? Budu se muset Aristotelovi omluvit. Měl pravdu. On a Camille. Smekám před Camillem. Smekal jsem před ním i dřív, ale myslím, že teď chápu, co měl na mysli. Mimochodem, víte, že Camille zahynul?"

Matvej trhl hlavou.

"Už zase?"

"Aha, tak vy už víte. Zvláštní historie. Zahynul a znovu vstal z mrtvých. Už jsem o takových věcech slyšel. Nic nového pod sluncem. Totéž se stalo Kristovi. Ostatně, vy věříte, že by ho Skljarov mohl nechat na pospas Vlně? Já ne. Nuže, severní Vlna dosáhla pásma kontrolních stanovišť. První, Lu-Vlna, se rozptýlila, druhá, P-Vlna, zatlačuje "charybdy" rychlostí asi dvacet kilometrů za hodinu. Takže osevy na severní polokouli asi přece jen vezmou za své. Museli jsme vyslat biology na vrtulnících..."

"Já vím," připojil ředitel. "Stěžovali si."

"Co se dá dělat! Jejich chování bylo sice vysvětlitelné, ale nicméně nedůstojné. Na oceáně je pohyb vlny na nějakou chvíli zastaven. Odehrává se tam jev, za který by Lu dal půl života: deformace kruhové Vlny. Tato deformace odpovídá kappa-rovnici, a jestliže je Vlna kappa-pole, pak je najednou jasné všechno, s čím se trápil náš ubohý Maljajev: jak D-prostupnost, tak telegennost erupcí, tak "druhotná zjevení"... řeknu vám, za tyhle tři hodiny jsme se o Vlně dověděli víc než jindy za deset let. Matveji, počítejte s tím, že jakmile tohle všechno skončí, budeme potřebovat U-registrátor, možná dokonce dva. Považujte to za objednávku. Obyčejné počítačí stroje nám nepomohou. Jedině Lu-algoritmy, Lu-logika!"

"Dobře, dobře," řekl Matvej. "A jak je na jihu?"

"Na jihu je oceán. O jih nemusíte mít starost. Tam došla Vlna k Puškinovu pobřeží, spálila Jižní Souostroví a zastavila se. Mám takový dojem, že dál nepůjde a to je velká škoda, protože pozorovatelé uháněli odtamtud v takovém spěchu, že nechali na místě všechny automatické přístroje - a my vlastně o jižní Vlně nevíme skoro nic." Rozmrzele luskl prsty.

"Já vím, vás zajímá něco docela jiného. Ale co se dá dělat, Matveji! Dívejme se na věci realisticky. Duha je planeta fyziků. Je to naše laboratoř. Energetické stanice jsou zničeny, ty už se zpátky nevrátí. Až skončí tenhle experiment, postavíme je znovu, rukou společnou. Budeme přece potřebovat spoustu energie! A co se týče rybného průmyslu, čert ho vzal! Nulová fyzici jsou morálně připraveni odříci si rybí polévku z kalmarů! Nezlobte se na nás, Matveji."

"Já se nezlobím," řekl ředitel a těžce si povzdychl. "Ale stejně je ve vás něco klukovského, Etienne. Ve své dětské hře rozbíjíte všechno, co je dospělým tak drahé." Znovu vzdychl. "Vynasazte se zachránit aspoň jižní osevy. Moc nerad bych ztrácel soběstačnost."

Lamondois se podíval na hodinky, přikývl a beze slova vyběhl, ředitel se podíval na Gorbovského.

"Co tomu říkáš, Leonide?" zeptal se s neveselým úšklebkem. "Jo, kamaráde. Chudák Postyševová. Ta je učiněný andílek proti těmhle vandalům. Když si pomyslím, že ke všem mým potížím přibudou ještě starosti s obnovováním

zásobovacího a asanačního systému, vstávají mi vlasy na hlavě." Popotáhl se za knír. "Ale na druhé straně má Lamondois pravdu - Duha je skutečně planeta fyziků. Ale co řekne Kaneko, co řekne Gina..." Pokýval hlavou a pokrčil rameny. "Jo! Kaneko! Kde je vlastně Kaneko?"

"Matveji," připomněl mu Gorbovskij. "Mohl bych se dozvědět, proč jsi mě zavola?"

Ředitel se k němu otočil zády a hrál si s tlačítky selektoru.

"Udělal sis pohodlí?"

"Ano." Gorbovskij už byl natažen v křesle.

"Nemáš žízeň?"

"Mám."

"Tak si něco vem v ledničce. A hlad nemáš?"

"Zatím ne. Ale za chvíli ho asi dostanu."

"Tak potom si promluvíme. Teď mě neruš z práce."

Gorbovskij vytáhl z ledničky šťávy a sklenici, namíchal si koktail, sklopil opěradlo křesla a znovu si lehl. Křeslo bylo měkké, chladivé, koktejl ledový a chutný. Gorbovskij ležel, nasával slámkou ze sklenice, blaženě přimhuřoval oči a poslouchal, jak ředitel rozmlouvá s Kanekem. Kaneko mu hlásil, že se k němu nemůže dostat - nechťjí ho pustit. Ředitel se ptal, kdo ho nechce pustit. Že mu tam teda pošle Gábu. Kaneko namítl, že už je u něho i tak dost hlučno. Tu mu Matvej řekl o Vlně a omluvným tónem mu připomněl, že kromě všeho ostatního je Kaneko také náčelníkem SIB na Duze. Kaneko zlostně odpověděl, že si toho není vědom. Gorbovskému ho bylo trochu líto.

Náčelníci služby individuální bezpečnosti u něho vždycky vyvolávali pocit lítosti a soucitu. Na každou osídlenou a mnohdy ještě ne zcela osídlenou planetu začínali dříve či později přijíždět outsideri - turisté, lidé jedoucí na dovolenou (s celou rodinou včetně dětí), svobodní umělci hledající nové dojmy, smolaři hledající samotu nebo co nejtvrdí práci, nejrozumnější diletanti, vášniví lovci a všelijaký pronárod nezanesený v žádných seznamech, nikomu na planetě neznámý, s nikým se nestýkající a mnohdy se vyhýbající jakýmkoli stykům. Náčelník SIB byl povinen osobně se seznámit s každým outsiderem, dát jim instrukce a dbát na to, aby se každodenně hlásili signálem, který zaznamenával registrační přístroj. Na drsných planetách typu Jajly nebo Pandory, kde nezasvěcenci hrozilo na každém kroku nejrozumnější nebezpečí, zachránily skupiny SIB nejméně lidský život. Ale na Duze rovně jako tabule, se stálým podnebím, chudým živočišným světem, vlídným a neustále tichým mořem se SIB musela změnit, a podle všeho taky změnila, v pustou formalitu. A zdvořilý, korektní Kaneko, chápající choulostivost svého postavení, se pochopitelně nezabýval instruktážemi literátů, kteří sem přijeli pracovat v klidu a samotě, ani sledováním milenců a novomanželských párů na jejich spleťtých cestách, ale svým plánováním nebo nějakou jinou opravdovou prací.

"Kolik je teď na Duze outsiderů?" zeptal se Matvej.

"Asi šedesát. Možná o něco víc."

"Kaneko, kamaráde, všechny outsidersy musíš okamžitě vyhledat a dopravit je do Metropole."

"Nechápu, k čemu je dobré takové opatření," poznamenal Kaneko uctivě. "V ohrožených oblastech outsideri prakticky nikdy nebývají. Je tam holá suchá step, zápach, strašné vedro..."

"Prosím tě, nebudeme se přit, Kaneko," požádal Matvej. "Vlna je Vlna. V takové době je lepší, abychom všechny nezainteresované lidi měli po ruce. Za chvíli sem přijde Gába se svými flákači, tak ho pošlu k tobě. Tam si to zorganizuj sám."

Gorbovskij odložil slámkou a napil se přímo ze sklenice. Camille zahynul, pomyslel si. A potom zase vstal z mrtvých. Taky se mi stávaly podobné věci. Tahle neblaze proslulá Vlna natropila zřejmě pořádnou paniku. V panice vždycky někdo hyne a pak se hrozně divíš, když se s ním setkáš v kavárně milion kilometrů daleko od místa smrti. Obličej má podrápaný, hlas chraptivý a veselý, poslouchá anekdoty a pořádá šestou porci marinovaných krevet se sečuanským zelím.

"Matveji," zavola. "Kde je teď Camille?"

"Aha, ty to ještě nevíš," odpověděl ředitel. Přistoupil ke stolku a začal si míchat koktejl z granátové šťávy a ananasového sirupu. "Mluvil se mnou Maljajev z Greenfieldu. Camille se nějak ocitl na předsunutém stanovišti, zdržel se tam a chytila ho Vlna. Je to vůbec nějaké popletené. Ten Skljarov, pozorovatel, se přihnal v Camillově flyeru, vyvolal hysterii a prohlásil, že je Camille zavalen. Deset minut nato se Camille spojuje s Greenfieldem, jako obvykle prorokuje a zase zmizí. Copak můžeš po takových kouscích brát Camilla vážně?"

"Ovšem. Camille je obrovský originál. A kdo je to Skljarov?"

"Pozorovatel u Maljajeva, vždyť jsem ti to říkal. Velmi pečlivý, milý chlapec, žádné lumen... Předpokládat, že Camilla zradil, je hnusné. Maljajevovi lezou do hlavy pořád nějaké výstřední nápady..."

"Neurážej Maljajeva," řekl Gorbovskij. "Prostě uvažuje logicky. Ostatně, nemluvme o tom. Mluvme radši o Vlně."

"Tak dobře," souhlasil ředitel roztržitě.

"Je to moc nebezpečné?"

"Co?"

"Vlna. Je nebezpečná?"

Matvej zafuněl.

"Dokonce smrtelně nebezpečná," vysvětlil. "Největší smůla je v tom, že fyzikové nikdy napřed neví, jak se Vlna bude chovat. Může se například v kterémkoli okamžiku rozplynout." Odmlčel se. "Nebo taky ne."

"A schovat se před ní - to nejde?"

"Neslyšel jsem, že by to někdy někdo zkoušel. Prý je to dost strašlivá podívaná."

"Je to možné, že ji neviděl?"

Matvejovy kníry se hrozivě napřímily.

"Už sis mohl všimnout, že mám málo času, abych bloumal po planetě. Pořád na někoho čekám, někoho usmírju, nebo někdo čeká na mne. Ujišťuji tě, kdybych měl volný čas..."

Gorbovskij se opatrně zeptal:

"Matveji, nepotřebuješ mě náhodou k tomu, abych ti hledal outsidersy, pověz!"

Ředitel se na něho rozzlobeně podíval.

"To už máš hlad?"

"N-ne."

Matvej přešel pracovnu sem a tam.

"Povím ti, co mě znervózňuje. Předně Camille předpovídal, že tenhle experiment skončí neblaze. Nikdo tomu nepřikládal váhu. No a tím pádem ani já ne. A teď Lamondois přiznává, že měl Camille pravdu..."

Dveře se rozletěly a do pracovny vpadl mladý obrovitý černoch v krátkých bílých šortkách, bílé kazajce a bílých střevicích na boso. Nádherné zuby mu jen svítily.

"Jsem tady!" prohlásil a rozpřáhl paže. "čeho si žádáš, ó můj řediteli? Mám zničit město nebo vystavět palác? Uhodl jsem tvá přání a chtěl jsem pro tebe přivést nejkrásnější z žen jménem Gina Pickbridgeová, leč čáry její byly silnější, a tak zůstala v Rybářské Osadě, odkud ti posílá ne zrovna lichotivé pozdravy."

"S tím nemám nic společného," ohradil se ředitel. "Ať si své pozdravy posílá Lamondoisovi."

"To je ono!" vykřikl černoch.

"Gábo," pokračoval ředitel, "víš o Vlně?"

"Tohle je nějaká Vlna?" odpověděl černoch pohrdavě. "Až vstoupím do startovací kabiny a Lamondois stiskne spouštěcí páku, to bude opravdická Vlna. Tohle - to je nicka, vánek, čechrání! Ale poslouchám tě a jsem připraven se podřídít."

"Máš tady brigádu?" zeptal se ředitel trpělivě. Gába mlčky ukázal na okno. "Zajdi s nimi na kosmodrom, budete k dispozici Kanekovi."

"Tělem i duší," prohlásil Gába. V té chvíli zaburácely pod oknem mohutné hlasivky za doprovodu kytary na motiv žalmu "U stěn Jericha":

Hledáme práci na Duze veselé...

Jediným krokem byl Gába u okna a houkl: "Ticho!" Píseň zmlkla. Jemný čistý hlas začal táhle:

Dig my grave both long and narrow,

Make my coffin neat and stro-o-ong...*

"Tak já už jdu," oznámil Gába trochu rozpačitě a mohutným skokem se přehoupl přes parapet okna. Pod oknem se ozval řev.

"Flákači," procedil ředitel mezi zuby a ušklíbl se. Stáhl okno. "Cvokají nám z dlouhého nicnedělání, kluci jedni. Nevím, co si bez nich počnu."

Zůstal stát u okna. Gorbovskij si zaclonil oči a zadíval se mu na záda. Byla široká, ale tak nějak přihrbená a nešťastná, že Gorbovskij zneklidněl. Matvej, astronaut, který přistával na tolika cizích planetách, prostě nemůže mít takováhle záda.

"Matveji, opravdu mě potřebuješ, vid'?"

"Ano," odpověděl ředitel. "Moc." Stále se díval z okna.

"Matveji," pokračoval Gorbovskij, "řekni mi oč jde."

"Stesk, předtuchy, starosti," zarecitoval Matvej a odmlčel se.

Gorbovskij se zavrtěl, uvelebil se pohodlně, tichounce zapjal tranzistor a stejně tiše řekl:

"Dobře, Matveji. Posedím tu s tebou jen tak."

"Hm-hm. Posed' tady chvíli."

Smutně a lenivě drnčela kytara, za oknem plálo žhavé prázdné nebe, v pracovně bylo chladivé přišelí.

"Čekat. Budeme čekat," řekl ředitel nahlas a vrátil se do svého křesla. Gorbovskij se neozval.

"Počkej!" vyhrkl najednou. "Jsem já ale nezdvořilý! Docela jsem zapomněl, co dělá Ženka?"

"Děkuji, jde to."

"Ona se nevrátila?"

"Ne. Nakonec se nevrátila. Myslím, že teď na to nechce ani pomyslet."

"To kvůli Aljoškovi?"

"Ovšem. Je to až k nevěře, jak s tím srostla."

"A pamatuješ? Zapřísahala se: jen co se narodí..."

"Na všechno se pamatuji. I na takové věci, o kterých nevíš. Nejdřív s ním měla děsnou práci. Trápila se, stěžovala si. Nemám v sobě mateřský cit, říkala. Jsem zrůda. Dřevo. A pak se něco stalo. Ani jsem nepostřehl jak. Jen co je pravda, on je báječně štěně. Takový hodný a chytrý. Jednou večer se s ním procházím v parku. Najednou se mne ptá: "Tati, co to sedá na bobek?" Nejdřív jsem nepochopil, co myslí. A pak... Rozumíš, byl vítr, lucerna se kymácela a ty stíny na zdi... "Sedá na bobek!" Výstižný obraz, vid'?"

"Ovšem," souhlasil Gorbovskij. "Bude z něho spisovatel. Jenže by neškodilo dát ho do internátu."

Matvej mávl rukou.

"Škoda slov. Ona ho nedá. Řeknu ti, ze začátku jsem se s ní hádal, a pak jsem si řekl - nač? Nač člověku brát smysl života? A pro ni je on smyslem života. Mně je to nedostupné," přiznal se, "ale věřím tomu, protože to vidím. Je to asi tím, že jsem o hodně starší než ona. Aljoška přišel pro mne příliš pozdě. Někdy mě napadá, jak bych byl osamělý, kdybych nevěděl, že ho každý den můžu vidět. Žena říká, že ho mám rád ne jako táta, ale jako dědeček. Je to docela možné. Víš, co mám na mysli?"

"Vím. Ale neprožil jsem to. Já jsem, Matveji, nikdy nebyl sám."

"Ano," vzdychl Matvej. "Co já tě znám, pořád kolem tebe běhají lidi, kteří tě moc a moc potřebují. Máš výbornou povahu, všichni tě mají rádi."

"Je to zrovna obráceně," namítl Gorbovskij. "Já mám všechny rád. Žiju už málem sto let a představ si, Matveji, nepotkal jsem ani jednoho nepříjemného člověka."

"Tos tedy bohatý," poznamenal Matvej.

"Mimochodem," vzpomněl si Gorbovskij. "V Moskvě vyšla kniha. Napsal ji Sergej Volkovoj. "Tvá radost - nejhorší zlo." Další bomba emocionalistů. Genkin vychrlil žlučovitou recenzi. Vtipnou, ale nepřesvědčivou. Literatura by prý měla být taková, aby se dala příjemně preparovat. Emocionalisté se jedovatě pochichtávali. Myslím, že se v tom pokračuje dodnes. Já to do smrti nepochopím. Proč se k sobě navzájem nemohou chovat snášenlivě?"

"To je nesmírně jednoduché," řekl Matvej. "Každý z nich si myslí, že tvoří dějiny."

"A oni je taky tvoří!" namítl Gorbovskij. "Každý opravdu tvoří dějiny. Vždyť přece my, lidé vědy a výroby, jsme neustále tak či onak pod jejich vlivem."

"O to se nebudem přít," řekl Matvej. "Nemám čas na takové myšlenky, Leonide. Já pod jejich vlivem nejsem."

"Tak dobře, nebudem se přít," souhlasil Gorbovskij. "Radši se napijem šťávy. A chceš-li mluvit se napít i zdejšího vína. Ovšem jenom když ti to opravdu pomůže."

"Mně teď pomůže jen jedno. Aby se objevil Lamondois a rozčarovane oznámil, že se Vlna rozpadla."

Chvilí mlčky upíjeli šťávu a nad hranami pohárů se navzájem pozorovali.

"Nějak dlouho už ti nikdo nevolá," poznamenal Gorbovskij. "Až mě to udivuje."

"To dělá Vlna," vysvětlil Matvej. "Všichni mají plno práce. Na nesváry se zapomnělo. Všichni berou nohy na ramena."

Dveře do pracovny se otevřely a na prahu se objevil Etienne Lamondois. Byl zamyšlený a kráčet neobyčejně pomalu a odměřeně. Ředitel i Gorbovskij beze slova sledovali, jak jde, a Gorbovskij pocítil v zádech jakési nepříjemné mrazení.

Neměl ještě ani potuchu o tom, co se děje nebo co se událo, ale s jistotou věděl, že teď už nebude takhle pohodlně polehávat. Zavřel magnetofon.

Lamondois došel ke stolu a zastavil se.

"Asi vás zarmoutím," řekl pomalu a nevzrušeně. "'Charybdy' selhaly." Matvejovi klesla hlava mezi ramena. "Fronta je prolomena na severu i na jihu. Vlna se šíří rychlostí deset metrů za vteřinu na druhou. Spojení s kontrolními stanicemi je přerušeno. Stačil jsem ještě vydat rozkaz o evakuaci cenného zařízení a archivů." Obrátil se ke Gorbovskému.

"Kapitáne, spoléháme na vás. Řekněte mi laskavě, jaká je nosnost vaší lodi?"

Gorbovskij se mlčky díval na Matveje. Ředitel měl zavřené oči. Bezmyšlenkovitě hladil svými obrovskými dlaněmi desku stolu.

"Nosnost?" opáčil Gorbovskij a vstal. Přistoupil k ředitelskému pultu, sehnul se k mikrofonu celoplanetního rozhlasu a ohlásil: "Duha, pozor! Navigátor Walkenstein a palubní inženýr Dixon urychleně na palubu lodi!"

Pak se vrátil k Matvejovi a položil mu ruku na rameno.

"Nic se neděje, kamaráde. Vejdeme se tam. Dej rozkaz evakuovat Dětský Ráj. Já si vezmu na starost jesle."

Ohlédl se po Lamondoisovi. "A nosnost - ta je nepatrná, Etienne," dodal.

Oči Etiennea Lamondoise byly černé a klidné. Byly to oči člověka, který ví, že má vždycky pravdu.

KAPITOLA 6

Robert viděl, jak se to všechno stalo.

Seděl v dřepu na rovné střeše věže pro dálkovou kontrolu a opatrně odpojoval přijímací antény. Bylo to osmačtyřicet těžkých štíhlých tyčí zamontovaných do klouzavého parabolického rámu. Každou bylo třeba přesně vyvléknout a se vši opatrností uložit do zvláštního pouzdra. Robert velice pospíchal a co chvíli pohlížel přes rameno k severu.

Nad severním obzorem stála vysoká černá stěna. Na jejím hřebeni, tam, kde se stěna dotýkala tropopauzy, se táhl oslepující světelný lem, a ještě výš v prázdném nebi vybuchovaly a hasly bledé fialové výboje. Vlna se valila hodně pomalu, ale nezadržitelně. Zdálo se neuvěřitelné, že ji brzdi řídký řetězec neohrabaných strojů, které odtud vypadaly docela maličké. Bylo jakési zvláštní ticho a žár, slunce nebylo jasné, jako na Zemi chvíli před bouří, kdy všechno utichá, slunce ještě září naplno, ale polovina nebe už je zatažena modročernými těžkými mraky. V tomto tichu bylo cosi obzvlášť hrozného, neobvyklého, jako z jiného světa, protože přibližující se Vlna obyčejně hnala před sebou mnohahaloové uragány a řev nesčíslných blesků.

Ale teď bylo naprosté ticho. Robert zřetelně slyšel uspěchané hlasy zdola, kde se na plošině nakládalo zvlášť cenné zařízení, pozorovací deníky, zápisy automatických přístrojů. To všechno páté přes deváté házeli do těžkého vrtulníku.

Bylo slyšet, jak Pagava hrdelním hlasem peskuje kohosi za to, že předčasně odpojil analyzátoři, a jak Maljajev rozvážně řeší s Patrickem naprosto teoretickou otázku o pravděpodobném rozdělení náboje v energetické baterii nad Vlnou. Veškeré obyvatelstvo Greenfieldu se teď shromáždilo v této věži pod Robertovým nohama a na plošině před ní. Vzbuření biologové a dvě skupiny turistů, kteří zde v osadě zůstali včera večer na nocleh, byli dopraveni za pásmo osevů. Biologové odvezli společně s laboranty, jimž Pagava nařídil vybudovat za pásmem osevů nové pozorovací stanoviště, a pro turisty přijel zvláštní aerobus z Metropole... Jak biologové, tak turisté byli velice nespokojeni, když odletěli, zůstali v Greenfieldu sami spokojení.

Robert pracoval skoro mechanicky a jako vždy, když pracoval rukama, myslel na nejrůznější věci. Bolí ho rameno.

Zvláštní - ramenem nikde nenarazil. Na břicho ho pálí, copak o to, vždyť to má od toho, jak zakopl o ulmotron. Jak asi ten ulmotron vypadá teď? A jak vypadá můj pteroplán? A jak vypadá... Zajímalo by mne, jak to tady bude vypadat za tři hodiny. Škoda těch květinových záhonů. Dětičky tu celé léto pracovaly, vymýšlely nejjednodušší kombinace květin. Tenkrát jsme se seznámili s Táňou. "Tá-ňo," zavolal potichu. Co s ní asi je? Odměnil v duchu vzdálenost od čela Vlny k Dětskému Ráji. Nebezpečí nehrozí, konstatoval s uspokojením. Ti tam asi vůbec nevědí, že existuje nějaká Vlna, že se

vzbouřili biologové, že já jsem málem zahynul a že Camille...

Vzpřimil se, oťel si obličej hrbetem dlaně a zadíval se na jih, na nekonečné lány obilí. Snažil se myslet na obrovská stáda krav hnaných nyní do hloubi pevniny; na to, kolik práce dá nová výstavba Greenfieldu, až se Vlna rozpadne; a na to, jak nepříjemné bude se vracet po dvouletém blahobytu znovu k syntetické potravě, k umělým biftekům, k hruškám s příchutí pasty na zuby, k "selským polévkám" z chlorelly, ke skopovým quasibiotickým kotletám a k dalším zázrakům syntézy, aby je hrom vzal... Myšlenky se mu chaoticky prolétaly, nedokázal nic udělat.

Nebylo úniku před udivenými Pagavovými očima, před ledovým Maljajevovým tónem, před přehnaně soucitným Patrickovým chováním. Nejohrovnější je, že se nedá nic dělat. Nezúčastněnému to musí připadat, mírně řečeno, podivné. Ale proč se vlastně vyjadřovat mírně? Vypadá to docela jednoznačně. Vyděšený pozorovatel přiletí rozdrbaný v cizím flyeru a prohlašuje, že jeho přítel zahynul. A ono se ukáže, že jeho přítel byl živ.

Zemřel teprve později, když mu vyděšený pozorovatel utekl v jeho flyeru. Ale on přece byl rozmačkan, mrtev, opakoval si již podesáté Robert. Nebo to byla jenom halucinace? Vyděsil jsem se tedy tak, že jsem měl halucinaci? O něčem takovém jsem nikdy neslyšel. Ale vždyť ani o tom, co se stalo - jestli se to vůbec někdy stalo - jsem ještě nikdy neslyšel. Tak ať! pomyslel si zoufale. Ať mi nevěří! Táníčka mi bude věřit. Jen ta kdyby věřila. Těmhle je to všechno jedno, ti na Camilla zapomněli hned. Ti si na něho vzpomenu, jenom když uvidí mne. A budou se na mne koukat svými teoretickými očima, budou analyzovat, konfrontovat, hodnotit. A vymýšlet nejméně protikladné hypotézy, jenom pravdu se nikdy nedovědí... A já se pravdu také nikdy nedovím.

Vyvlékl poslední anténu, uložil ji do pouzdra, pak naskládal všechna pouzdra do ploché kartónové krabice. V té chvíli uslyšel od severu zvučné plesnutí, jako kdyby v obrovském prázdném sále praskl gumový balónek. Robert se otočil a spatřil, jak na břidlicově černém pozadí Vlny stoupá dlouhá bílá pochodeň. Hořela "charybda". Dole okamžitě zmlkly hlasy, zavyl a utichl naprázdno běžící motor vrtulníku. Zřejmě tam všichni poslouchali a dívali se na sever. Robert ještě nepochopil, co se přihodilo, když se všechno zatřásl, rozechvělo, a zpod věže se vysoukala náhradní "charybda". Na cestě zdusávala zbylé palmy a rozevírala jícen lapače. Na volném prostranství se rozeřvala, až v uších zalehlo, a zahalená oblakem rezatého prachu zamířila na sever vyplnit vzniklý průlom.

Bylo to vlastně docela prosté: jedna z "charybdy" nedokázala včas svést do čediče přebytek energie ze svých nádrží. Robert už se sehnul pro kartónové pouzdro, když tu na úpatí černé stěny cosi jasně vzplálo, vytryskl vějíř různobarevného plamene a k nebi začal stoupat další sloup bílého dýmu, který každým okamžikem tmavl a houstl. Sluchu se doneslo nové plácnutí, dole se všichni dali do křiku a Robert ihned spatřil daleko na východě několik dalších planoucích pochodní. "Charybdy" vybuchovaly jedna za druhou a za chvíli tisícikilometrová stěna Vlny, připomínající teď školní tabuli počmáranou křídou, zakolísala a rozjela se kupředu, vystřelujíc před sebe do stepi černé bobtnavé kaňky. Robert s námahou polkl, popadl krabici a rozběhl se po schodech dolů.

Po chodbách pobíhali lidé. Mihla se tu vystrašená Zinočka, tisknoucí k hrudi hromádku kazet s filmy. Hasan Ali-Zade s orlím nosem a Karel Hofman táhli k východu neuvěřitelně rychle těžký sarkofág laboratorního chemostatu - hnali se doslova jako vítr. Kdosi volal: "Pojďte sem! Já to sám neuzvednu! Hasane!" V hale zařinčelo rozbité sklo. Na planině před věží se rozhučely motory. V dispečerské kabině poskakoval před obrazovkou Pagava, dupal po rozházených mapách a papírech a netrpělivě volal: "Jak to, že neslyšíš? "Charybdy" hoří! Hoří "charybdy", povídám! Vlna postupuje! Vůbec nic neslyším! Etienne! Jestli mi rozumíš, kývni!"

Robert svažil bolestí obličej, hodil si krabici na rameno a začal sestupovat do haly. Za ním kdosi s hlučným funěním rachotivě dupal po schodech. Hala byla poseta balícím papírem a úlomky jakéhosi přístroje. Dveře z nerozbitného skla byly po celé délce puklé. Robert se bokem protlačil na zápraží a zastavil se. Spatřil, jak se k nebi vznášá jeden přecpaný pteroplán za druhým, jak Maljajev s kamennou tváří beze slova cpe do posledního pteroplánu mladé laborantky. Spatřil, jak se Hasan a Karel s ústy pootevřenými námahou pokoušejí zasunout svůj sarkofág do dvířek vrtulníku, jak se jim kdosi zevnitř snaží pomoci, ale pokaždé mu sarkofág bolestivě mačká prsty. Viděl Patricka, naprosto klidného, ospalého Patricka, opřeného o zadní světlo vrtulníku, jak se tváří soustředěně a zamyšleně. A když otočil hlavu, spatřil už téměř nad sebou uhelně černou stěnu Vlny, která jako sametový závěs zahalovala nebe.

"Nenakládat!" vykřikl mu u ucha Pagava. "Vzpamatujte se! Okamžitě zahodte tu rakev!"

Chemostat s těžkým žuchnutím dopadl na beton.

"Všecko vyhodit!" křičel Pagava a utíkal se zápraží dolů. "Všichni do vrtulníku, okamžitě! Copak to nevidíte? Komu to povídám, Skljarove! Patricku, ty spíš?"

Robert se nehnul z místa. Ani Patrick se nepohnul.

V té chvíli Maljajev přibouchl ramenem dvířka pteroplánu a zamával rukama. Pteroplán rozevřel křídla, těžce nadskočil a skloněn k jedné straně zmizel nad střechami. Z vrtulníku vyletovaly bedničky. Kdosi plačtivě nařikal: "Nedám, Šoto Petroviči! Tohle jim nedám!" - "Dáš, miláčku!" řval Pagava. "Ještě rád!" Přiběhl k němu Maljajev, něco křičel a ukazoval na nebe. Robert se podíval nahoru. Malý vrtulník, návodčí "charybd", obalený anténami jako ježek, s příšerným vytím přehřátého motoru přeletěl nad plošinou a rychle jako zmenšující se tečka mizel na jihu. Pagavovy zaťaté pěsti vyletěly nad hlavu:

"Kampak? Zpátky! Zpátky, u sta hromů! Nedělat paniku! Zastavte ho!"

Celou tu dobu stál Robert na zápraží a držel na rozbolavělém rameni těžkou kartónovou krabici. Měl dojem, že je v biografu. Vykládá se vrtulník. To znamená, že se z něho vyhazuje všechno, co komu přijde do ruky. Vrtulník je skutečně přetížen - to je vidět podle promáčkklého šasi. Vedle vrtulníku zmatek a strkání. Nejdřív s křikem, teď beze slova. Hasan saje v ústech klouby prstů - asi se odřel. Patrick zřejmě opravdu usnul. To si našel čas a hlavně místo! Karel Hofman, pedant, (říká se tomu "hloubavý a opatrný vědec") chytá bedničky padající z vrtulníku a pokouší se je skládat do přesných hraniček. Asi proto, aby měl pocit sebejistoty. Pagava netrpělivě poskakuje u vrtulníku a neustále se dívá na Vlnu i na kontrolní věž. Je vidět, že nechce odletět a lituje, že je tu velitelem. Maljajev stojí stranou a také se

dívá na Vlnu - upřeně, s ledovou nenávisť... A ve stínu domku, kde bydlel Patrick, stojí můj flyer. To je zajímavé - kdo ho tam odtáhl a proč? Nikdo si ho nevšímá, taky ho nikdo nepotřebuje, zůstalo tu asi jenom deset lidí. Vrtulník je pěkný, silný, je to typ "sup", ale při takovém nákladu poletí poloviční rychlostí... Robert postavil krabici na schod. "Nestihnem to," ozval se Maljajev. V jeho hlase zazněl takový smutek a trpkost, že se Robert podivil. Ale to už věděl, že to přece stihnou. Přistoupil k Maljajevovi. "Máme ještě rezervní "charybdu", prohlásil. "Stačí vám čtvrt hodiny?" Maljajev se na něho díval nechápavě.

"Máme dvě rezervní "charybdy", opravil ho chladně a najednou pochopil.

"Dobrá," řekl Robert. "Nezapomeňte na Patricka. Stojí na druhé straně vrtulníku..."

Otočil se a rozběhl se. Křičeli za ním, ale neohlédl se. Utíkal ze všech sil, přeskakoval přes odhozené přístroje, přes záhony s okrasnými rostlinami, přes pečlivě přistřižené keře s voňavými bílými květy. Běžel na západní okraj osady. Vpravo nad střechami stála černá sametová stěna dosahující až k zenitu, vlevo žhnulo oslepující bílé slunce. Oběhl poslední dům a hned za ním narazil na širokánskou zád "charybdu". Spatřil chomáčky zeleně uvízlé v člancích obrovitých housenkových pásů, otrhané barevné okvětní lístky přilepené na pásy, oškubaný kmen mladé palmy trčící mezi vodícími koly a se sklopenýma očima vylezl nahoru po úzkém kovovém žebříku, jehož sluncem rozžhavené příčky páliły do rukou. Právě tak se sklopenýma očima se svezl po zádech do řídicí kabiny, usedl do křesla, odstrčil ocelové šoupátko před očima a jeho ruce se opět rozjely automaticky, navyklymi pohyby. Pravá ruka se natáhla kupředu a zapjala proud, levá současně zařadila spojku, přehodila páčku na ruční řízení a v tom okamžiku už pravá mířila zpátky, hledajíc tlačítko startéru, a když se motor strašlivě rozeřval a všechno se rozeřhmělo a roztráslo, levá ruka ze zvyku, ale teď zcela zbytečně, zapjala klimatizační zařízení. Potom, to už zcela vědomě, nahmatal Robert řídicí páku lapače, přitáhl ji k sobě na nejvyšší míru a teprve pak se odhodlal podívat se kupředu průzorem.

Přímě před ním byla Vlna. Pravděpodobně ještě nikdy žádný člověk, kromě nebožtíka Lu, nebyl Vlně tak blízko. Byla dokonale černá, žádné žilkování a od jejího pozadí se ostře odlišovala sluncem zalitá step táhnoucí se až k obzoru. Každá travina, každý keřík byly zřetelně vidět. Robert viděl dokonce i zdejší rejsky, ztuhlé hrůzou jako žluté patničky před svými dětmi...

Nad hlavou se mu ozvalo a rychle sílilo suché zvonivé vytí - to začal pracovat lapač energie. "Charybda" se v jízdě plavně pohupovala. Ve zpětném zrcátku poskakovaly v mračnech prachu domky osady. Vrtulník vidět nebylo. Ještě sto metrů, ne, už jenom padesát - a dost. Robert se podíval doleva a zdálo se mu, že stěna Vlny je už trochu prohnutá. Ostatně, to se dalo těžko posoudit. Co když to nestačí, napadlo ho najednou. Nespouštěl z očí bílé kouřové sloupy stoupající k nebi za obzorem. Kouř se rychle rozptyloval a bylo ho teď sotva vidět. Co to vlastně v "charybdách" mohlo hořet?

Tak a dost, řekl si v duchu, a přitáhl brzdu. Nebo neuteču. Znovu se podíval do zpětného zrcátka. Dlouho, moc dlouho se tam s tím párají. Step před "charybdou" pomalu tmavla obklopena obrovským trojúhelníkem, v jehož vrcholu byl lapač. Rejskové začali najednou neklidně pobíhat, jeden z nich se ve vzdálenosti asi dvaceti metrů najednou převálil na záda a křečovitě pocukával tlapkami.

"Utečte, moulové!" vykřikl Robert nahlas. "Vy můžete..."

A tu spatřil další "charybdu". Stála asi půl kilometru na východ, hltavě zdvihla černý jícen lapače a tráva před ní právě tak tmavla a chvěla se nesnesitelnou zimou.

Robert pocítil obrovskou radost. Chlapík, pomyslel si. Šikovný! Nebojácný! Že by to byl Maljajev? Konečně, proč ne? Přece je taky člověk a nic lidského mu není cizí... Nebo snad sám Pagava? Ba ne, toho by nepustili. Toho spíš svážou, vstrčí pod sedadlo a ještě ho přislápnou, aby se nevzpíral... Ale je to chlapík, jen co je pravda! Robert odstrčil boční příklop, vysunul hlavu a zakřičel:

"He-ej! Drž se, kamaráde! My dva tu budem stát třeba rok!"

Podíval se na přístroje a okamžitě na všechno zapomněl. Lapače energie byly přeplněny - svítící ručička pod zaprášeným sklem dolehla až k záračce. Rychle pohlédl do zpětného zrcátka a trochu se mu ulevilo. Nad střechami osady visela na bílém nebi rychle se zmenšující tmavá skvrna. Ještě takových deset minut, blesko mu hlavou. Teď bylo zřetelně vidět, že se čelo Vlny před osadou prohnulo. Vlna obchvacovala působistě "charybd" od východu a západu.

Robert seděl chvíli se zatátnými zuby. Všechnu svou energii spotřeboval na to, aby odehnal představu ohořelé mrtvoly v řídicím křesle. Neškodilo by naučit se na přání vypínat fantazii... Trhl sebou a začal otevírat všechna dvířka, na která si vůbec vzpomněl. Těžký kulatý otvor nad hlavou. Boční otvor vlevo - dokořán! Otvor vpravo už je pootevřen - tak teď taky dokořán! Dvířka za zády, která vedou ke strojům... Ne, to radši zavře, k výbuchu dochází nejspíše tam, v nádržích. Zamknout je, zamknout... A právě v té chvíli sousední "charybda" vybuchla.

Robert uslyšel krátké ohlušivé zahřmění, ovála ho vlna horkého vzduchu, a když se vysoukal po pás z otvoru, spatřil, že na místě, kde stál soused, se vznášel obrovský mrak žlutého prachu zakrývající step, nebe i Vlnu a v hloubi toho mraku doutná jakýsi jasný tetelivý plamen... Ve vzduchu cosi zasvířelo a prudce udeřilo do pancéřového pláště.

Robert pohlédl na přístroje a jediným skokem se přehoupal levým otvorem ven.

Upadl tváří do horké suché trávy. Okamžitě se zvedl a rozběhl se k osadě. Takhle ještě v životě neběžel. Jeho "charybda" vybuchla, když už byl v zahrádce prvního stavení. Ani se neohlédl, jen vtáhl hlavu mezi ramena, ještě více se sehnul a přidal do běhu. Budiž ti věčná sláva. Budiž ti věčná... Pak si uvědomil, že opakuje tato slova od chvíle, kdy spatřil na místě sousední "charybdu" onen děsivý sloup prachu.

Betonová plošina byla prázdná, trávníky zdupané, všude se povalovaly cenné unikátní přístroje, krabičky s unikátními zápisy a lehký vánek listoval v unikátních denících unikátních pozorování. Robert celý udýchaný přeběhl náměstí a dostal se k svému flyeru. Motor byl zapnut a na místě pilota seděl jako obvykle s ospalým výrazem Patrick.

"Nu, konečně jsi tady," řekl vlídně. Robert na něho hleděl ohromeně. "Už jsem myslel, že jsi tam zůstal. Nasedej rychle,

musíme vzít nohy na ramena. Ona se teď žene rychle!"

Robert dopadl na vedlejší sedadlo.

"Počkej," řekl udýchaně. "Třeba se ten druhý... taky zachránil. Kdo to byl? Maljajev, Hofman?"

Patrick neohrabaně zatočil rukojetí a flyer se rozjel.

"Ten druhý jsem byl já," poznamenal stydlivě.

"Ty?"

"Ano," potvrdil Patrick a nervózně se zasmál. Flyer zamířil na rozjezdovou plochu a konečně se odlepil od země. "Když jsem ucítil, že vybuchuji, vylezl jsem a utekl. To byla šupa, víd? Mě to hnalo až do osady..."

Osada se pod nimi pomalu pootočila a odplula dozadu. Podívejme Patricka, pomyslel si Robert udiveně.

"Moje bouchla víc," prohlásil Patrick. "Co myslíš ty, Robe?"

"Kam letíš?" zeptal se Robert.

"Do Studených Potoků," odpověděl Patrick. "Nová základna bude zřízena tam."

KAPITOLA 7

Robert se ohlédl. Nebylo už vidět nic kromě bělavého nebe a zelených polí. Dvakrát jsem už dneska před ní utíkal, říkal si v duchu. Neuždu tomu ani potřetí.

"Co bude teď?"

Patrick našpulil masité rty.

"Bude to zlé. Má ohromnou setrvačnost."

"Tys to zkoušel vypočítat?"

"Ano."

"No a?"

Patrick těžce vzdychl a neodpověděl. Robert svařtil obočí a díval se přímo před sebe. Pak zapnul palubní rádio a vyladil Dětský Ráj. Několikrát tiskl volací tlačítko, ale Dětský Ráj se neozýval. Není třeba se vzrušovat, uklidňoval se. Mají tam letní slavnost. Je to zvláštní, že ještě nic nevědí. A to je dobře. Budu o tom vědět jenom já.

A znovu se zeptal:

"Kam letíme?"

"Už ses ptal."

"Aha... Patricku, kamaráde, potřebuješ moc nutně do těch Potoků?"

"Ovšem. Kam jinam bychom měli letět?"

Robert se opřel o opěradlo.

"Hm," ozval se. "Škoda, žeš taky zůstal."

"Jak to myslíš - škoda?"

"Nešlo by to rychleji?"

"Šlo..."

"A ještě rychleji?"

Patrick mlčel. Motor bublal a zalykal se vzduchem.

"Pořád pospícháme," zamumlal Patrick. "Pořád nás něco nebo někdo dohání. Rychleji, ještě rychleji... A nešlo by to ještě rychleji? A my odpovídáme - šlo. Prosím! Není čas se ohlédnout. Není čas se zamyslet. Není čas zvážit, proč zrovna tak a ne jinak a stojí-li to vůbec za to. A pak se objeví Vlna. A zase pospícháme."

"Dej to na větší obrátky," řekl Robert. Myslel na něco docela jiného. "A víc doprava."

Patrick se odmlčel. Dole pod nimi ubíhala zelená pole dozrávajících obilí, ojedinělé bílé domky synoptických stanic. Bylo vidět, jak kybernetičtí pasáci hnali přímo přes obilí skot na jih. Vypadali z této výše jako droboučké blyštivé hvězdičky. Toho všeho už teď nebylo třeba.

"Neslyšel jsi něco o 'Střele'?" zeptal se Robert.

"Ne. 'Střela' je daleko. Ta to nestihne. Na to nemysli, Robe."

"Tak na co mám ještě myslet?" zamumlal Robert.

"Na nic. Sedni si pohodlně a dívej se kolem sebe. Nevím, jak ty, ale já jsem si dřív ničeho z toho nevšiml. Myslím, že jsem dokonce nikdy v životě neviděl, jak dělá vítr na osení vlnu... Vlna, fuj! A víš, kdy jsem si toho všiml prvně? Víš? Když jsem se díval na step železným průzorem na "charybdě". Pořád jsem se koukal na tu černotu a najednou jsem spatřil step a pochopil, že je všemu konec. A začal jsem toho hrozně litovat. Rejskové se dívali na Vlnu a nic nechápali... Víš, co jsem zjistil, Robe? Někde jsme špatně počítali."

Robert mlčel. Pozdě ses vzpamatoval, myslel si. Měl ses dívat dřív, aspoň oknem.

Pod flyerem uplývaly bílé obdélníky budov, betonová náměstí, pruhované věže energetických antén - byli nad jednou z četných energetických stanic severního pásma.

"Přistaň," řekl Robert.

"Kde?"

"Tamhle na náměstí, jak jsou ty pteroplány."

Patrick se přehnul přes okraj otvoru.

"Opravdu tam jsou," odpověděl. "A proč?"

"Vezmeš si pteroplán, mně necháš flyer."

"Co ti to vlezlo do hlavy?"

"Dál poletíš sám. Já do Potoků nepotřebuju. Přistaň!"

Patrick poslušně začal přistávat. Flyer řídil mizerně, jen co je pravda. Robert si prohlížel náměstí.

"Báječná organizace," mumlal posměšně. "My se můžeme umačkat, všechno zahazujeme, a tady jsou na dva strážné tři

pteroplány."

Flyer neohrabaně přistál mezi pteroplány. Robert se přitom kousl do jazyka.

"Au," zasténal. "Tak vylez, vylez už!"

Patrick velmi pomalu a neochotně opustil sedadlo.

"Robe," řekl nejistě, "možná, že mi nic do toho není, ale co ti to vlezlo do hlavy?"

Robert hbitě přelezl na jeho místo.

"Neboj se, nic hrozného. Budeš to s pteroplánem umět?"

Patrick stál se svěšenýma rukama a v obličeji se mu objevil soucitný výraz.

"Robe," řekl, "dívej se na věci střízlivě. Nad Vlnou je stokilometrová plazmatická bariéra. Tu zkrátka a dobře nepřeskočíš."

Robert se na něho udiveně podíval.

"On už dávno zahynul," pokračoval Patrick. "Poprvé ses mohl zmýlit, ale teď tam přešla Vlna."

"O čem to mluvíš?" nerozuměl mu Robert. "Nemám v úmyslu skákat přes Vlnu, potvoru hnusnou. Mám něco důležitějšího. Sbohem. Vyříd' Maljajevovi, že se nevrátím. Sbohem, Patricku."

"Sbohem," řekl Patrick.

"A ještě jsi mi neřekl, budeš-li to s pteroplánem umět."

"Ale budu," odpověděl Patrick smutně. "Pteroplán znám dobře. Ech, Robe..."

Robert k sobě prudce přitáhl řídicí páku a když se po pěti minutách otočil, byla již energetická stanice za obzorem. Do Dětského Ráje odtud poleťt dvě hodiny.

Robert zkontroloval pohonné hmoty, zaposlouchal se, jak pracuje motor, seřídil jej na nejúspornější spotřebu a zapjal kybernetického pilota. Pak se znovu pokusil zavolat Dětský Ráj. Nikdo se neozýval. Robert chtěl rádio vypnout, ale rozmyslel si to a přepnul přijímač na samočinné ladění.

"...deváté třídy Asmodej Barrot našel při exkurzi zkamenělé organismy, připomínající ježovky. Naleziště je poměrně dost daleko od pobřeží..."

"...porada u ředitele. Rozšiřují se tu jakési podivné pověsti. Vlna prý už je v Greenfieldu. Nemám se vrátit na základnu? Podle mého teď není nálada na ulmotrony. - No tak, měj uznání, vydrž to do konce, den už je stejně pryč..."

"...nepodaří se inscenovat vlastními silami. Nemáme Othella. Abych řekl otevřeně, myšlenka uvést Shakespeara mi připadá absurdní. Nezdá se mi, že bychom byli schopni nové interpretace, a čekat, než..."

"...Vít'o, jak mě slyšíš? Vít'o, senzační novinka. Bullit rozšifroval ten gen. Vem si papír a piš. Šest... jedenáct..."

Jedenáct, povídám..."

"Duha, pozor! Náčelníkům všech pátracích skupin. Zahajte evakuaci! Věnujte zvláštní pozornost tomu, aby všechny létací dopravní prostředky typu "medúza" a větší byly dopraveny do Metropole!"

"...malý modrý domeček přímo na břehu. Je tu neobvykle čistý vzduch, nádherné slunce. Nikdy jsem neměla ráda Metropol a nikdy jsem nechápala, proč ji postavili na rovníku. Co? No ovšem, strašné dusno..."

"...Sawyer, Sawyer! Tady Kaneko. Okamžitě změň směr. Malíři už se našli. Let' na jih. Najdi třetí vrtulník. Třetí vrtulník nedoletěl..."

"Zkušební letci, pozor! Dnes ve čtrnáct hodin se koná mimořádná transportace k Zemi. Dostavte se do Ústavu nejpozději ve třináct hodin..."

"...Já to nechápu. Za žádnou cenu se nemohu dovolat k řediteli. Všechny kanály jsou obsazeny. Nevíš, co se děje?"

"Adolfe! Adolfe! Na kolenou tě prosím, ozvi se! Ihned se vrať, prosím tě! Ještě je naděje, že se dostaneme na hvězdolet... (Hlas se začal vzdalovat, ale Robert přidržel vyladovač.) Hrozná katastrofa! Zatím se o tom nevím proč nic nehlásí, ale slyšel jsem, že je Duha odsouzena k zániku! Okamžitě se vrať! Chci teď být s tebou..."

Robert pustil vyladovač.

"...jako obvykle. U Veselovského. Ne, Sinica recituje nové verše. Myslím, že jsou zajímavé. Asi se ti budou líbit. Není to sice žádná díra do světa, ale přesto..."

"...Proč? Já to všechno dobře chápu. Ale posuď sám, "Tariel II" je výsadková loď... Zkoušel jsi odhadnout, kolik lidí může vzít? Ne, já zůstanu tady. Věra se taky rozhodla, že zůstane. Není to snad jedno, kde..."

"Stopaři! Stopaři! Místo srazu - Metropol. Všichni do Metropole! Vezměte s sebou "krtky", budeme hloubit úkryt. Třeba to stihneme..."

"... "Tariel", říkáte? Znáám, aby ne, Gorbovskij. Ano, nosnost má bohužel malou. Co se dá dělat... Navrhuji přibližně takový seznam: z diskretníků - Pagava, z vinařů - Aristotel, nebo třeba Maljajev, z bariéristů bych navrhoval Forstera... No a co z toho, že je starý? Je to kapacita! Vám, chlapče, je čtyřicet a jak vidím, znáte špatně psychologii starce..."

Člověku zbývá všeho všudy pět nebo deset let života a ani ty se mu nedopřeješ..."

"Gábo! Gábo! Slyšels o nulové transportaci? Co? Že máš práci? To je zvláštní člověk... Letím do Ústavu. Proč bych se zbláznil? Ale to všechno vím, vím... Právě teď! A co když se to najednou podaří. To, co ze mne zbyde, hledej někde poblíž Procyona..."

"Fyzikové provedli zase nějaký výbuch na severním pólu. Bylo by třeba zaletět se tam podívat, ale dorazil sem nějaký vrtulník, zvou nás všechny do Metropole... Ano? Vás taky? To je divné... No, tak se uvidíme tam."

Robert zavřel rádio. "Tariel II" - výsadková loď... Převzal řízení od kybernetického pilota a zapnul motor na maximální obrátky. Obilná pole dole končila, začínalo pásmo tropických lesů. Pod pestrou žlutozelenou spleť nebylo nic k rozeznání, ale Robert věděl, že tam ve stínu obrovitých stromů vedou rovné dálnice a po nich se už nejspíš ženou na západ vozy s utečenci. Několik těžkých nákladních vrtulníků mířilo na jihozápad kdesi až u obzoru. Zmizely a Robert zase zůstal sám. Vytáhl radiofon a vytočil Patrickovo číslo. Patrick se dlouho neozýval. Konečně zazněl jeho hlas:

"Haló?"

"Patricku, to jsem já, Skljarov. Patricku, víš něco o Vlně?"

"Nic nového, Robe. Puškinovo pobřeží je zatopeno. Aodzora shořela. Rybářská Osada hoří teď. Několik "charybd" je nepoškozeno, tak je táhnou ve vleku k Metropoli... Kde jsi?"

"To není důležité," odpověděl Robert. "Jak je Vlna daleko od Dětského Ráje?"

"Dětský Ráj? Proč se ptáš na Dětský Ráj? Do Dětského Ráje je daleko. Poslyš, Robe, jestli se zachrániš, leť ihned do Metropole. Budeme tam všichni za půl hodiny." Najednou se uchichl. "Maljajeva se pokoušeli nasadit do hvězdoletu. Škoda, žeš to neviděl. Rozbil Hasanovi nos. Pagava se někam schoval."

"A s tebou to nezkoušeli?"

"Proč tak mluvíš, Robe?"

"Dobrá, promiň. Říkáš tedy, že od Dětského Ráje je Vlna zatím daleko?"

"Ne zrovna moc... Takovou hodinku, půldruhé..."

"Děkuji, Patricku, na shledanou."

Robert se znovu pokusil zavolat Táně, tentokrát radiofonem. Čekal pět minut. Táňa neodpovídala.

Dětský Ráj byl prázdný. Nad zasklenými ložnicemi, nad sady, nad různobarevnými domky se vznášelo ticho. Nebyl tu takový panický chaos, jaký po sobě nechali nuloví fyzikové v Greenfieldu. Pískové pěšinky byly pečlivě zamety, lavičky v sadu stály jako vždy v rovných řadách, postýlky byly svědomitě ustlány. Jen na pěšině před Tániným domkem se válela na písku zapomenutá panenka. Vedle ní seděl chlupatý měďa s velkýma očima. Vypadal, jako by ji dychtivě očíhával a díval se na Roberta s dobrodušnou zvědavostí.

Robert vstoupil do Tánina pokoje. Bylo tu jako vždy čisto, plno světla a vůně. Na stole ležel rozevřený sešit, přes opěradlo židle visel velký třetí ručník. Robert se ho dotkl - byl ještě vlhký.

Stál chvíli u prahu, pak roztržitým pohledem přejel po sešitě, dvakrát přečetl své jméno, než si je vůbec uvědomil. Bylo napsáno velkými tiskacími písmeny.

"ROBE! Evakuovali nás urychleně do Metropole. Hledej mě v Metropoli. Určitě mě najdi. Ještě nám nic neřikali, ale mám dojem, že se blíží něco hrozného. Potřebuji tě, Robe. Vyhledej mne. Tvoje T."

Robert vytrhl list ze sešitu, složil jej na čtyřikrát a zastrčil do kapsy. Naposledy obhlédl Tánin pokoj, otevřel skříň ve zdi, dotkl se jejích šatů, pak skříň zase zavřel a vyšel ven.

Od Tánina domku bylo dobře vidět na moře - bylo klidné, podobalo se ztuhlému zelenému oleji. Přes travu vedly desítky pěšinek k žluté pláži, kde byly poházeny slunečníky a pohovky. Přimo u vody leželo dnem vzhůru několik člunů. A na severu jiskřil obzor nesnesitelně jasnými slunečními záblesky. Robert rychle zamířil k flyeru. Překročil boční dvířka, zarazil se a znovu se ohlédl na moře. Náhle pochopil. To nebylo slunce, to byl hřeben Vlny.

Unaveně klesl na sedátko a spustil flyer do chodu. Totéž je na jihu, pomyslel si. Tlačí nás od severu i od jihu. Past. Chodba mezi dvojí smrtí.

Flyer znovu letěl nad tropickým lesem. Kolik ještě zbývá, uvažoval Robert. Dvě hodiny, tři? Kolik je míst v hvězdoletu? Dvě, deset?

Les pod flyerem znenadání skončil a Robert spatřil na velké pasece těžký osobní aerobus obklopený shlukem lidí. Mechanicky přibrzdil a začal klesat. Aerobus zřejmě havaroval. A všichni ti lidé vedle něho - to je zvláštní, jak jsou všichni malí! - čekali, až pilot poruchu odstraní. Spatřil pilota, obrovského muže s černou kůží, jak se prohřabuje v motoru. Pak pochopil, že to jsou děti a v též okamžiku spatřil Táňu. Stála u pilota a brala od něho nějaké součástky. Flyer dosedl asi deset kroků od aerobusu a všichni se hned k němu otočili. Ale Robert viděl jen Táňu, její krásný ztrápený obličej, štíhlé ruce tisknoucí k hrudi umazaná kolečka a její překvapené široké oči. "To jsem já," řekl Robert. "Co se stalo, Táňo?" Táňa se na něho mlčky dívala, Robert pohlédl na černého pilota a poznal Gábu. Gába roztáhl ústa v úsměvu a zvolal:

"Je, Robert! Pojď sem a pomoz mi! Táňa je senzační dívka, ale v aerobusech se vůbec nevyzná. A já taky ne. Motor pořád vynechává."

Děti, sedmiletí chlapi a děvčátka, si prohlížely Roberta se zájmem. Robert přistoupil k aerobusu, letmo se dotkl tváří Tániných vlasů, a podíval se do motoru. Gába ho poplácal po zádech. Znali se velmi dobře. Měli mnoho společného - Robert a těch deset zoufale se nudících zkušebních nulových letců, kteří tu již dva roky seděli v nečinnosti po neúspěšném pokusu s psem Fimkou.

To, co Robert spatřil, mu na okamžik vyrazilo dech. Ano, Gába se zřejmě v aerobusech opravdu nevyzná. S tímhle se nedalo nic dělat - došly pohonné hmoty. Gába rozebral skoro celý motor zbytečně. To se stává. Stává se to i nejzkušenějším řidičům. U aerobusů nedocházejí pohonné hmoty tak často. Robert se úkosem podíval na Táňu. Stále ještě tiskla k hrudi naolejované válce a čekala.

"Tak co?" zeptal se Gába hlučně. "Nadávali jsme právem na tuhle páku, nevím, jak se jí říká?"

"No," protáhl Robert. "Dost možná." Uchopil páku a pohnul jí. "Víš o tom někdo, že jste tu uvízlí?"

"Hlásil jsem to," odpověděl Gába. "Ale mají tam málo strojů. Znáš tu historii s embryonálními zárodky?"

"Jen povídej," řekl Robert a čistil při tom docela zbytečně, ale velmi důkladně drážku rozvodné páky. Sklonil se, aby mu nebylo vidět do obličeje.

"Bylo třeba něco transportovat. Kaneko začal pěstovat "medúzy", ale zjistilo se, že to nejsou "medúzy", ale kybernetické kuchyně. Chyba v zásobování, co?" Gába se rozesmál. "Co tomu říkáš?"

"K popukání," utrousil Robert mezi zuby. Zvedl hlavu a rozhlédl se po nebi. Spatřil prázdnou bělavou modř a na severu, nad vrcholky vzdálených stromů, oslepujivě jasný hřeben Vlny. Lehce spustil zvednutou kapotu a zamumlal:

"Ta-ak. Uvidíme!" a obešel aerobus na druhou stranu, kde nikdo nebyl. Tam si sedl na bobek a přitiskl čelo k jiskřivému leštěnému plechu. Na opačné straně aerobusu zanotoval Gába něžným dunivým hlasem dětské rozpočítávací.

Když otevřel oči, uviděl Robert jeho roztačený stín na trávě - stín zvednutých rukou s roztaženými prsty. Gába rozptyloval děti. Robert se napřímil, otevřel dvířka a vlezl do aerobusu. Na řidičově křesle seděl chlapec a se zaujetím svíral v ruce řídicí páky. Prováděl s nimi fantastické pohyby a přitom hvízdal a ječel.

"Ať to neutrhneš," napomenul ho Robert. Chlapec si ho ani nevšiml. Robert chtěl zapojit signál SOS, ale všiml si, že už je zapojen. Rozhlédl se znovu po nebi. V spektrolitu kupole vypadalo nebe něžně modré, ale nikde nic. Musím se rozhodnout, blesko mu hlavou. Zašilhal po chlapci, který s vášnivým zaujetím znázorňoval vytí větru.

"Pojď sem, Robe," ozval se Gába. Stál u dvířek. Robert vystoupil.

"Zavři za sebou," řekl Gába. Bylo slyšet, jak na druhé straně aerobusu Táňa něco vykládá dětem a jak na pilotově sedadle hvízdá a kvílí chlapec.

"Kdy tady bude?" zeptal se Gába.

"Za půl hodiny."

"Co je motoru?"

"Došly pohonné hmoty."

Gábův obličej zšedl.

"Proč?" zeptal se nesmyslně. Robert mlčel. "A v tvém flyeru?"

"Takovéhle bedně by to nestačilo ani na pět minut."

Gába se ťukl pěstí do čela a sedl do trávy.

"Ty jsi mechanik," řekl chraptivě. "Vymysli něco."

Robert se opřel o aerobus.

"Pamatuješ na pohádku o vlkovi, koze a zeli? Tady je tucet dětí, jedna žena a my dva. Žena, kterou miluji ze všech lidí na světě nejvíc. Žena, kterou za každou cenu zachráním. Nu. A flyer je dvoumístný..."

Gába přikývl.

"Chápu. Všechno je jasné. Ať si Táňa sedne do flyeru a vezme s sebou tolik dětí, kolik se tam vejde..."

"Ne," odsekl Robert.

"Proč ne? Za dvě hodiny budou v Metropoli."

"Ne," opakoval Robert. "To ji nezachrání. Vlna bude v Metropoli za tři hodiny. Tam čeká hvězdolet. Táňa s ním musí odletět. A nehádej se se mnou!" zašeptal zuřivě. "Jsou možné jenom dvě varianty - buď s Táňou poletím já, nebo s ní poletíš ty, ale v tom případě mi budeš přísahat při všem, co je ti svaté, že Táňa s hvězdoletem odletí! Vyber si!"

"Ty jsi se zbláznil," řekl Gába a pomalu vstal z trávy. "Tady jsou děti! Vzpamatuj se!"

"A ti, kdo tady zůstanou, to nejsou děti? Kdo vybere tři, kteří poletí do Metropole a na Zem? Ty? Jdi a vyber je!"

Gába nezvučně otevíral a zavíral ústa. Robert se zadíval na sever. Vlnu už bylo dobře vidět. Zářící pruh stoupal stále výš a táhl za sebou těžkou černou oponu.

"Tak co," řekl Robert, "přísaháš?"

Gába pomalu zavrtěl hlavou.

"Tak tedy sbohem," řekl Robert.

Vykročil, ale Gába se mu postavil do cesty.

"Děti!" hlesl sotva slyšitelně.

Robert ho oběma rukama chytil za klopy kazajky a zadíval se mu zblízka do tváře.

"Táňa!" pronesl důrazně.

Několik vteřin si mlčky hleděli do očí.

"Ona tě za to bude nenávidět," řekl Gába tiše.

Robert ho pustil a zasmál se.

"Za tři hodiny taky umřu. A pak mi bude všechno jedno. Sbohem, Gábo." Rozešli se.

"Ona s tebou nepoletí," zavolal za ním ještě Gába.

Robert neodpověděl. To vím taky, pomyslel si. Obešel aerobus a dlouhými skoky se rozběhl k flyeru. Viděl Tánin obličej, obrácený k němu, rozesmáté tváře dětí kolem ní, vesele jim zamával a ve svalech obličejové křečovité stažených do bezstarostného úsměvu cítil palčivou bolest. Doběhl k flyeru, nahlédl dovnitř, pak se napřímil a zavolal:

"Táničko, pojď mi pomoci!"

V té chvíli se na druhé straně aerobusu objevil Gába. Poskakoval po čtyřech.

"Tak dost už toho smutku!" zařval. "Kdo chytí Šer-Chana, největšího tygra džunglí?"

Táhle zaryčel, vyhodil nohama a hnál se po čtyřech do lesa. Děti se na něho chvíli dívaly s otevřenými pusami, pak kdosi vesele zapištěl, jiný bojovně zařičel a celý houf se rozběhl za Gábou, který již s rykem vykukoval za stromem. Táňa, ohlížejíc se s udiveným úsměvem, přistoupila k Robertovi.

"To je zvláštní," povzdychla si. "Jako kdyby neexistovala žádná katastrofa."

Robert se stále díval za Gábou. Už nebylo nikoho vidět, ale z houštiny pronikavě zazníval smích a vrískot, praskot křovin a strašidelný řev Šer-Chana.

"Ty se tak zvláštně usmíváš, Robe," řekla Táňa.

"Ten Gába je podivín," poznamenal Robert a hned toho litoval. Měl radši mlčet. Hlas mu selhával.

"Co se stalo, Robe?" zeptala se Táňa okamžitě.

Mimoděk se jí zadíval přes hlavu. Obrátila se také, podívala se na nebe a polekaně se k němu přitiskla.

"Co je to?" zeptala se.

Vlna už dosahovala ke slunci.

"Musíme chvátat," řekl Robert. "Vlez do kabiny a zvedni sedadlo."

Naskočila svižně do kabiny, Robert se obrovským skokem přehoupl za ní, pravou rukou jí stiskl ramena, aby se tu

nemohla hnout, a flyer se přímo z místa vznesl k nebi.

"Robe!" zašeptala Táňa. "Co to děláš, Robe?" Nedíval se na ni. Snažil se z flyeru dostat všechno, co v něm bylo. A jen koutkem oka zahlédl dole pod sebou rozlehlý palouk, osamělý aerobus a malou tvářičku vyhlížející zvědavě z řidičské kabiny.

KAPITOLA 8

Denní vedro už pomalu opadalo, když poslední přeplněné a přečpané pteroplány hřmotně dosedaly na ulicích přiléhajících k náměstí před budovou Rady. Na tomto velkém náměstí bylo teď shromážděno téměř všechno obyvatelstvo planety.

Od severu a od jihu se do města pomalu valily hřmotné proudy obludných rycích "krtků" s poznávacími znaky Stopařů a se žlutými blesky energetických stavbařů. Rozbily tábor na prostředku náměstí, a po chvatné poradě, na níž vystoupili pouze dva lidé - každý mluvil polohlasně tři minuty - začali rýt hlubokou šachtu, kryt. "Krtkové" ohlušivě zahřměli, prolomili betonový povrch, pak se jeden za druhým nemotorně naklonili, zhoupili a zmizeli v zemi. Kolem šachty rychle vyrostla kruhovitá hora rozdrčené zeminy a nad náměstím se vytvořila a zůstala viset clona dusného nakyslého pachu denaturovaného čediče.

Nuloví fyzikové zaplnili vyprázdněná poschodí divadla proti budově Rady. Celý den ustupovali, stavěli se s havarijními oddíly "charybd" na odpor u každé pozorovatelné, u každé dálkové kontrolní stanice a zachraňovali všechno, co bylo možné z vybavení a vědecké dokumentace. Neustále nasazovali život, dokud je kategorický rozkaz Lamondoise nesvolal do Metropole. Lidé je poznávali podle vzrušeného, trochu provinilého a trochu vyzývavého vzezření, podle nepřirozeně živých hlasů, podle smutných vtipů, neveselého vtipkování na tyhle zvláštní okolnosti a podle hlasitého nervózního smíchu. Teď pod vedením Aristotela a Pagavy vybírali a přefotografovali na mikrofilm nejccennější materiály, které měly být evakuovány z planety.

Velká skupina mechaniků a meteorologů se vydala na okraj města a začala budovat pásové dílny na výrobu malých raket. Počítalo se, že se na rakety naloží nejdůležitější dokumentace a že budou vystřelovány za hranici atmosféry jako umělé družice, že později budou staženy a dopraveny na Zem. Připojila se k nim část outsiderů - těch, kteří instinktivně cítili, že nejsou schopni čekat s rukama v klíně, i těch, kteří skutečně mohli a chtěli pomoci, a také těch, co upřímně věřili v nutnost zachránit nejdůležitější dokumentaci.

Ale na náměstí přeplněném "gepardy", "medúzami", "čmeláky", "kočáry", "krtky" a "supy", zůstalo stále ještě mnoho lidí. Byli tu biologové a planetologové, kteří pro zbývající hodiny ztratili smysl života, umělci a herci z řad outsiderů, zdrcení nenadálými událostmi, rozzlobení, vyvedení z konceptu, nevědoucí, co dělat, kam jít a komu klást své požadavky. Hloučky jakýchsi velmi rozvážných a klidných lidí bez chvatu besedovaly na nejružnější témata uprostřed vozů. A ještě tam byli nějací tiší lidé, ti seděli mlčky a zachmuřeně v kabinách nebo se opírali o zdi budov.

Planeta se vyprázdnila. Veškeré obyvatelstvo, každý jednotlivec byl zavolán, odvezen, vytažen z nejbzdálenějších a nejzapadlejších koutů a dopraven do Metropole. Metropole byla na rovníku. A v tomto okamžiku bylo na všech zeměpisných šířkách planety, jak na severních tak na jižních, zcela pusto. Jen několik málo lidí tam zůstalo. Ti prohlásili, že je jim všechno jedno. A pak ještě kdesi nad tropickými lesy zmizel aerobus s dětmi a vychovatelkou, stejně jako těžký "sup", který byl poslán ho vyhledat.

Pod stříbřitou špičatou věží v posledních hodinách nepřetržitě zasedala Rada Duhy. Čas od času vyvolával ampliόν celoplanetního rozhlasu ústy ředitele nebo Kaneka nejneočekávanější jména lidí, ti pak utíkali k budově Rady, mizeli ve dveřích, pak zase vyběhali, usedali do pteroplánů nebo flyerů a odlétali z města. Mnozí z těch, kteří neměli žádnou práci, je provázeli závistivými pohledy. Nikdo nevěděl, o jakých otázkách Rada jedná. Ale amplióny to hlavní už sdělily: nebezpečí katastrofy je naprosto reálné. Rada má k dispozici všehovšudy jediný výsadek hvězdolet malé nosnosti. Dětský Ráj je evakuován a děti jsou umístěny v městském parku pod dozorem vychovatelů a lékařů. Hvězdolet "Střela" udržuje neustálé spojení s Duhou, již se k ní vrací, ale nedorazí dřív než za deset hodin. Třikrát za hodinu informoval dozorcí Rady lidi na náměstí o vzdálenosti obou front Vlny. Ampliόν hřměl: "Duha, pozor! Důležitá zpráva..." V takovém okamžiku náměstí ztichlo, všichni dychtivě naslouchali a roztrpčeně se ohlíželi směrem k šachtě, z níž zazníval dutý rachot "krtků". Vlna postupovala podivně. Chvillemi s větším zrychlením - to se lidé mračili a klopi oči, hned zase s menším - tváře se rozjasňovaly a objevovaly se nejisté úsměvy. Ale Vlna postupovala, osevy hořely, lesy stály v plamenech, oheň zachvacoval opuštěné osady. Oficiálních informací bylo velmi málo. Snad proto, že nebylo času ani sil se jimi zabývat. A jako vždy v podobných případech se hlavním pramenem informací staly ústní pověsti.

Stopaři a stavitelé pronikali stále hlouběji do země a unavení, ušpinění lidé vylézající z šachty vykřikovali s vesele vyceněnými zuby, že potřebují ještě tak dvě tři hodiny a budou hotovi s hlubokým a dosti prostorným úkrytem pro všechny. Ostatní se na ně dívali s určitými nadějemi, které byly podporovány také vytrvalými legendami o výpočtu, k němuž prý došel Etienne Lamondoise, Pagava a jakýsi Patrick. Podle tohoto výpočtu se prý severní a jižní Vlna na rovníku srazí a musí se "navzájem energeticky zrušit a deritrititovat", což spotřebuje veliké množství energie. Pak prý na Duze napadne půldruhého metru sněhu.

Taky se říkalo, že před půlhodinou v Ústavu diskrétního prostoru, jehož bílé zdi bez oken mohl z náměstí kdokoli vidět, se konečně podařilo úspěšně provést nulovou transportaci člověka k sluneční soustavě a dokonce se uvádělo jméno pilota, prvního nulového letce na světě, který prý v těchto chvílích živ a zdrav přebývá na Plutu.

Vyprávělo se o signálech, zachycených z míst za jižní Vlnou. Byly strašně zdeformovány poruchami, ale podařilo se je dešifrovat. A tu prý se zjistilo, že několik lidí, kteří dobrovolně zůstali na jedné z elektráren, přežili nápor Vlny, cítí se dobře, což nasvědčuje tomu, že P-Vlna na rozdíl od dříve známých typů Vln není pro život vážným nebezpečím.

Uváděla se i jména těchto šťastlivců a našli se lidé, kteří je osobně znali. Na důkaz toho se tradovalo vyprávění očitého svědka o tom, jak známý Camille unikl z Vlny na hořícím pteropláně a proletěl kolem jako strašidelná kometa, cosi křičel a mával rukou.

Velmi rozšířena byla fáma, že jeden starý astronaut, který pracuje v této chvíli dole v šachtě, řekl přibližně toto: "Velitele "Střely" znám sto let. Jestliže říká, že přiletí nejdřív za deset hodin, znamená to, že tu nebude později než za tři hodiny. A není třeba svalovat vinu na Radu. Tam sedí diletanti, kteří nemají představu o tom, co to je moderní hvězdolet a čeho je schopen v rukou zkušeného člověka."

Ze světa se najednou ztratila prostota a jasnost. Bylo obtížné oddělit pravdu od nepravdy. I nejčestnější člověk, kterého znáte od dětství, mohl vám s lehkým srdcem zalhat jen proto, aby vás utěšil a uklidnil, a za dvacet minut jste ho viděli smutně shrbeného pod tíží hloupé fámy, že prý Vlna není sice pro život nebezpečná, ale neodvratně deformuje psychiku a vrací ji na úroveň jeskynních lidí.

Lidé na náměstí viděli, jak do budovy Rady vstoupila vysoká urostlá žena s uplakaným obličejem a vedla za ruku asi pětiletého chlapce v červených kalhotkách. Mnozí ji poznali, byla to Žeňa Vjazanicynová, manželka ředitele Duhy. Vyšla ven velmi brzy v doprovodu Kaneka, který ji zdvořile, ale pevně vedl za loket. Už neplakala, ale na tváři se jí zračila tak urputná odhodlanost, že lidé polekaně couvali a uvolňovali jí cestu. Chlapec klidně hryzal perník. Mnohem lépe bylo těm, kteří měli práci. Proto také velká skupina malířů, spisovatelů a herců, hádajících se až do ochraptění, se nakonec rozhodla vydat se na okraj města k stavitelům raket. Mohli jim být sotva co platní, ale byli ujištěni, že se pro ně práce najde. Někteří sestoupili do šachty, kde už se prováděly horizontální práce. A několik zkušených pilotů usedlo do pteroplánů a odletělo na sever a na jih, aby se připojili k pozorovatelům Rady, kteří už si po několika hodinách zahrávají se smrtí.

Zbylí lidé viděli, jak před vchodem do Rady přistál popálený, skvrnitý a promáčkaný flyer. S největšími obtížemi z něho vylezli dva muži, chvíli postáli na roztřesených nohou a pak navzájem o sebe opření pustili se ke dveřím. Měli žluté napučené obličeje a jen stěží v nich lidé poznali mladého fyzika Karla Hofmana a nulového zkušebního letce Timothy Sawyera, proslaveného hrou na kytaru. Sawyer pouze kroutil hlavou a sténal, Hofman po chvilce nesrozumitelného sipání sklesle vyprávěl, že se právě snažili přeskóčit přes Vlnu. Přiblížili se k ní na vzdálenost dvaceti kilometrů, ale pak Tima začaly zlobit oči, takže se museli vrátit. Ukázalo se, že v Radě přišli na myšlenku přepravit obyvatelstvo na opačnou stranu Vlny. Sawyer a Hofman dostali za úkol tuto možnost prozkoumat. A hned nato kdosi vykládal, že se dva Stopaři pokusili podplavat pod Vlnou na širém moři ve výzkumném batyskafu, ale ještě se nevrátili a nic se o nich neví.

V té době zbylo na náměstí asi dvě stě lidí - necelá polovina dospělého obyvatelstva Duhy. Lidé se snažili držet se ve skupinách. Beze spěchu si povídali a nespouštěli z očí okna Rady. Na náměstí už bylo ticho. "Krtkové" se ponořili hluboko a jejich řev byl sotva slyšitelný. Hovory byly neveselé.

"Zas mám zkaženou dovolenou. A zřejmě nadlouho."

"Úkryt, podzemí, ilegality... Zase se blíží černá stěna a lidi odcházejí do ilegality..."

"Škoda, že nemám náladu malovat. Podívejte se, jak krásná je budova Rady. Ta hloubka barev! S obrovskou chutí bych to namaloval... a vyjádřil všechno to napětí a očekávání, ale... Nejde to. Není mi dobře."

"Ale stejně je to divné. Mám pocit, že jsme nevolili tajnou Radu. Mají typicky kněžourské moresy. Zavřou se a projednávají tam osudy planety... Mně nakonec na tom houby záleží, o čem si tam povídají, ale není to slušné..."

"Mně se zase vůbec nelíbí Anaňjev. Jen se podívejte, takhle už sedí dvě hodiny docela sám, s nikým nemluví a celou dobu si brousí nožik... Půjdu si s ním promluvit. Nechcete jít se mnou?"

"Aodzora vyhořela... Moje Aodzora. Já ji stavěl. Teď abych stavěl znova... A pak mi ji znovu spálí."

"Mně je jich tolik líto. Podívej, my tady spolu sedíme a na mou duši se ničeho nebojím. A takový Matvej Sergejevič nemůže ani v těch posledních hodinách být se svou ženou. Je to všechno hloupé. Proč to je?"

"Sedím tady a žvaním, protože mám dojem, že jediným východiskem je hvězdolet. A všechno ostatní je velké nic, plácání, flikování..."

"Proč já jsem sem přiletěl! Bylo mi snad na Zemi špatně? Och, Duho, Duho, tys nás doběhla..."

V té chvíli ampliόν celoplanetního rozhlasu zahřměl:

"Duha, pozor! Hovoří Rada. Svoláváme shromáždění všeho obyvatelstva planety. Bude se konat za dvacet minut na náměstí před Radou... Opakuji..."

Když se Gorbovskij protlačoval davem k budově Rady, všiml si, že je neobyčejně populární. Lidé mu uvolňovali cestu, ukazovali si na něho pohledem, dokonce i prstem, zdravili ho, ptali se ho: "Tak jak to vypadá, Leonide Andrejeviči?", za jeho zády se polohlasně ozývalo jeho jméno, názvy hvězd a planet, s nimiž přišel do styku, a také názvy lodí, jímž velel.

Gorbovskij, který už dávno odvykl takové popularitě, se ukláněl na všechny strany, salutoval, usmíval se a odpovídal: "Zatím je všechno v pořádku." A myslel si: Teď ať mi někdo řekne, že široké masy už nemají zájem o astronautiku.

Současně však téměř fyzicky pociťoval strašlivé nervové napětí, které na náměstí vládlo. Podobalo se to tak trochu posledním minutám před velmi těžkou a významnou zkouškou. Napětí se přenášelo i na něho. Usmíval se, žertoval a snažil se proniknout do nálady a pochopit kolektivní myšlenku tohoto davu a představoval si, jak asi budou reagovat, až jim oznámí své rozhodnutí. Věřím ve vás, opakoval si v duchu znovu a znovu. Věřím, za všech okolností věřím. Věřím ve vás, vy polekaní, napjatí, rozčarování, fanatičtí lidé.

Přímou u dveří ho dohnal a zastavil neznámý muž ve zvláštní kombinéze pro důlní práce.

"Leonide Andrejeviči," řekl s ustaraným úsměvem. "Okamžik. Opravdu jenom okamžik."

"Prosím, prosím," obrátil se k němu Gorbovskij.

Muž se chvatně přehraboval v kapsách.

"Až doletíte na Zem," prosil ho, "udělal byste mi službičku... Kam já to zastrčil? - Myslím, že vám to nebude zatěžko.

Aha, tady to mám..." Vytáhl přeloženou obálku. "Adresa tam je, tiskacími písmeny... Mohl byste to odeslat?"

Gorbovskij přikývl.

"Jistě, milerád," řekl vlídně a vzal si obálku.

"Mám příšerné písmo. Ani sám po sobě nemohu číst a teď jsem to psal narychlo..." Odmlčel se a podal Gorbovskému ruku. "šťastnou cestu a díky předem."

"Co dělá vaše šachta?" zeptal se Gorbovskij.

"Je výborná," odpověděl muž. "Nemějte o nás strach."

Gorbovskij vešel do budovy Rady a začal stoupat po schodech. Promýšlel přitom první větu, jíž zahájí svůj projev v Radě. Pořád se mu nedařilo. Ještě než došel do prvního poschodí, spatřil, že členové Rady sestupují dolů. Vpředu lehce krácel Lamondois, jel prstem po zábradlí a byl docela klidný, dokonce jako by myslel na něco jiného. Když spatřil Gorbovského, podivně a rozpačitě se usmál a zadíval se stranou. Gorbovskij ustoupil ke kraji. Za Lamondoisem šel ředitel, brunátný a vzteklý. Zahučel: "Jsi připraven?" a nečekaje na odpověď šel dál. Za ním přešli ostatní členové Rady, které Gorbovskij neznal. Nahlas a živě projednávali otázku, jak má být vybaven vchod do podzemního úkrytu a z té hlasitosti a z jejich živosti zřetelně vystupovala faleš, bylo vidět že jejich myšlenky jsou zaměstnány něčím docela jiným. Jako poslední, kousek za ostatními, sestupoval Stanislav Pišta, stejně ramenatý, do černá opálený a vlasatý jako před pětadvaceti lety, když velel "Slunečnici" a společně s Gorbovským prováděl ztec Slepé Skvrny.

"No, no!" pronesl Gorbovskij.

"O!" ozval se Stanislav Pišta.

"Co tady děláš?"

"Hádám se s fyziky..."

"Chlapík," prohlásil Gorbovskij. "Taky se budu hádat. Ale teď mi řekni, kdo tady vede dětskou kolonii?"

"Já," odpověděl Pišta.

Gorbovskij se na něho nedůvěřivě zadíval.

"Já, opravdu já!" Pišta se ušklíbl. "Nevypadám na to? Za chvíli se přesvědčíš. Na náměstí. Až začne rvačka. Ujist'uji tě, že to bude naprosto nepedagogická podívaná."

Začali pomalu sestupovat k východu.

"Když rvačka, tak rvačka," řekl Gorbovskij. "To se tě netýká. Kde máš děti?"

"V parku."

"Výborně. Jdi tam a okamžitě - slyšíš? - okamžitě zaříd', at' děti nastoupí na "Tariel". Čekají tě tam Mark a Percy. Děti z jeslí už jsme naložili. Běž a dělej."

"Jsi skvělý," řekl Pišta.

"Jak jinak," poznamenal Gorbovskij. "A teď už jdi."

Pišta ho plácl po rameni a klátivě se rozběhl dolů.

Gorbovskij vyšel za ním. Spatřil stovky obličejů otočených k němu a zaslechl hřímavý hlas Matveje, hovořícího do mikrofону:

"...a ve skutečnosti teď řešíme otázku, co je nejcennější pro lidstvo a pro nás jako jeho součást. Jako první promluví vedoucí dětské kolonie soudruh Stanislav Pišta."

"Odešel," upozornil ho Gorbovskij.

Ředitel se rozhlédl.

"Jak to?" zeptal se šeptem. "Kam?"

Na náměstí bylo naprosté ticho.

"Tak tedy dovolte mně," přihlásil se Lamondois. Uchopil mikrofón. Gorbovskij viděl, jak se jeho jemné bílé prsty pevně přitiskly ke křečovitě zaťatým, silným prstům Matvejevým. Ředitel mikrofón ještě chvíli držel.

"Všichni víme, co je to Duha," začal Lamondois. "Duha je planeta osídlená vědou a určená k provádění fyzikálních pokusů. Na výsledky těchto pokusů čeká veškeré lidstvo. Každý, kdo na Duhu přijde a žije tu, ví, kam přijel a kde žije." Lamondois mluvil příkře, s jistotou a byl teď neobyčejně krásný - bledý, vzpřímený, napjatý jako struna. "Všichni jsme vojáky vědy. Věnovali jsme vědě celý svůj život. Věnovali jsme jí všechnu naši lásku a všechno nejkrásnější, co máme. A to, co jsme vytvořili, nám v podstatě už nepatří. Patří to vědě a všem dvaceti miliardám pozemšťanů rozptýlených ve vesmíru. Mluvit na morální témata je vždycky neobyčejně obtížné a nepříjemné. Rozumu a logice v takových případech velmi často brání naše čisté emociální "chci" a "nechci", "líbí se" a "nelíbí se". Ale existuje objektivní zákon, který hýbá lidskou společností. Ten není závislý na našich emocích. A tento zákon říká: lidstvo musí poznávat. To je pro nás nejdůležitější - boj vědění proti nevědění. A chceme-li, aby ve světle tohoto zákona nebyla naše činnost špatná, musíme mu vyhovět, i když kvůli tomu budeme muset ustoupit od některých vrozených nebo výchovou nám vštípených idejí." Lamondois se odmlčel a rozepjal si límec košile. "Na Duze je nejcennější naše práce. Třicet let jsme studovali diskretní prostor. Shromáždili jsme tu nejlepší nulové fyziky ze Země. Myšlenky, které naše práce probudila, jsou stále ještě ve stadiu zpracovávání, natolik jsou hluboké, perspektivní a zpravidla paradoxní. Jistě se nezmýlím, řeknu-li, že jedině na Duze existují lidé jako nositelé nového pojetí prostoru a že jedině na Duze existuje experimentální materiál, který bude sloužit k teoretickému propracování tohoto pojetí. Ale dokonce ani my, specialisté, nejsme nyní schopni říci, jakou obrovskou nedohlednou vládu nad světem přinese lidstvu naše nová teorie. Ne o třicet let, ale o sto, dvě stě, tři sta let bude věda hozena zpět, jestliže..."

Lamondois se zarazil, ve tváři mu naskočily rudé skvrny, ramena mu klesla. Nad městem panovalo mrtvé ticho.

"Touha po životě je nesmírná," dodal pojednou Lamondois. "A děti... Mám dvě, chlapce a děvče, jsou tam, v parku... Nevím. Rozhodněte sami."

Odložil mikrofón a zůstal stát před shromážděným davem celý splhlý, zestárlý a ubohý.

Lidé mlčeli. Mlčeli nuloví fyzikové v prvních řadách, nešťastní nositelé nového pojetí prostoru, jediní v celém vesmíru.

Mlčeli malíři, spisovatelé a herci, kteří velmi dobře věděli, co to je třicetiletá práce a stejně dobře věděli, že žádné

vynikající dílo se nemůže opakovat. Na haldách vykopané zeminy mlčeli stavbaři, kteří po třicet let pracovali společně s fyziky a pro ně. Mlčeli členové Rady, lidé pokládání za nejchytřejší, nejobeznalejší, nejlepší, na nichž v první řadě záviselo to, co se mělo stát.

Gorbovskij viděl stovky obličejů, mladých i starých, mužských i ženských, a všechny mu teď připadaly stejné, všechny se neobyčejně podobaly obličejí Lamondoisovu. Dovedl si velmi jasně představit, na co všichni myslí. Touha po životě je nesmírná. U mladého proto, že tak málo prožil, u starého zase proto, že mu již tak málo života zbývá. Tato myšlenka se dá ještě ovládnout. Stačí silná vůle a myšlenka je zahánána někam do hloubky, odklizená z cesty. Kdo to nedokáže, nemyslí už na nic jiného, veškerou svou energii vynakládá na to, aby nedal najevo svou smrtelnou hrůzu. A ti ostatní... Člověku je líto práce. Velice líto, nesnesitelně líto je mu dětí. Ono se vlastně nedá říci líto - máme tu hodně lidí, kteří jsou vůči dětem lhostejní, ale zdá se podlé myslet na něco jiného. A je třeba se rozhodnout. Rozhodovat se - to je strašně těžké! Musíš si vybrat a nahlas, na plná ústa říci, co sis vybral. Tím na sebe bereš obrovskou odpovědnost, nebývalé těžkou odpovědnost před sebou samým, aby ses po zbývajících třech hodinách života mohl cítit člověkem, nehrbit se nevyslovitelným studem a nevyčerpat své poslední vydechnutí na výkřik: "Já idiot! Já lump!" Milost, pomyslel si Gorbovskij.

Přistoupil k Lamondoisovi a vzal si od něho mikrofon. Zdálo se, že si toho Lamondois ani nevšiml.

"Poslyšte," řekl ostře do mikrofonu, "obávám se, že tady došlo k nějakému nedorozumění. Soudruh Lamondois vás vybízí, abyste rozhodovali. Ale abych pravdu řekl, ono už není o čem. Všechno je rozhodnuto. Jesle a matky s novorozenci jsou už na hvězdoletu. (Dav hlučně vydechl.)

Zbývajících dětí nastupují teď. Doufám, že se tam vejdou všechny. Vlastně ne, jsem o tom přesvědčen. Nesmíte se na mne zlobit, ale rozhodl jsem to sám. Mám na to právo. Mám právo dokonce tvrdě zlikvidovat všechny pokusy, které by chtěly zmařit uskutečnění tohoto rozhodnutí. Ale domnívám se, že toho práva nebudu muset použít. Jinak soudruh Lamondois vyslovil mnoho zajímavých myšlenek. Velmi rád bych se s ním pustil do sporu, ale musím odejít. Soudruzi rodiče, přístup na kosmodrom je naprosto volný. Ovšem, neztebe se, na palubu hvězdoletu nemůžete."

"Tak a je to," řekl kdosi v davu nahlas. "A je to tak dobře. Havíři, za mnou!"

Dav zahučel a dal se do pohybu. K nebi vzlétlo několik pteroplánů.

"Z čeho se musí vycházet?" řekl Gorbovskij. "Nejcennější, co máme, je budoucnost..."

"My ji nemáme," ozval se v zástupu drsný hlas.

"Jak to že nemáme! Naše budoucnost jsou děti. Co říkáte, velmi nevšední myšlenka? Ale člověk musí být spravedlivý. Život je krásný, my všichni už to víme. Ale děti to ještě nevědí. Jenom té lásky kolik mají před sebou! A to nemluví vůbec o nulové problematice. (V davu se ozvalo zatleskání.) A teď už opravdu musím jít."

Gorbovskij strčil mikrofon jednomu z členů Rady do ruky a přistoupil k Matvejevi. Ten ho několikrát přátelsky poplácal po zádech. Dívali se, jak se lidé rozcházejí, jak jim oživily obličeje, které teď byly zase každý docela jiný, Gorbovskij si vzdychl a poznamenal:

"Stejně je to legrační. Pořád se zdokonalujeme, jsme lepší, chytřejší, hodnější, a přitom je člověku přece jenom hrozně příjemné, když za něho rozhodne někdo jiný..."

KAPITOLA 9

"Tariel II", výsadkový sigma-D-hvězdolet, byl vyroben k dopravě malých skupin výzkumníků s minimálním laboratorním vybavením na velké vzdálenosti. Hodil se k přistávání na planetách s divokou atmosférou, měl velký akční rádius, byl pevný, spolehlivý a z devadesáti pěti procent se skládal z nádrží na energii. Měl pochopitelně také úsek pro cestující, skládající se z pěti malinkých kajut, poměrně těsné klubovny, miniaturní kuchyně a prostorné velitelské kabiny zastavěné souvislou řadou pultů s řídicími a kontrolními přístroji. Na lodi bylo i oddělení pro náklady - dosti rozlehlá místnost s holými stěnami a nízkým stropem, bez klimatizačního zařízení, hodící se v krajním případě ke zřízení cestovní laboratoře. Normálně bral "Tariel II" na palubu nanejvýš deset lidí včetně osádky.

Děti nastupovaly oběma otvory: mladší otvorem pro cestující, starší nakládacím otvorem. Kolem hvězdoletu se shlukovali lidé a bylo jich mnohem víc, než Gorbovskij očekával. Hned na první pohled se poznalo, že tady nejsou jen vychovatelé a rodiče. Opodál se válely hromady beden s nepřevzatými ulmotrony a s vybavením pro Stopaře na Lalandě. Dospělí stáli mlčky, ale kolem lodi byl nezvyklý hluk - pištění, smích, slabé falešné prozpěvování - onen šum, který byl ve všech dobách tak příznačný pro internáty, dětská hřiště a ambulatoria. Gorbovskij neviděl nikoho známého, jen opodál poznal Alju Postyševovou. I ta vypadala docela jinak, sklesle a smutně, ale oblečena byla velmi půvabně a precizně. Seděla na prázdné bedně s rukama na kolenou a dívala se na loď. Čekala.

Gorbovskij vystoupil z pteroplánu a záměřil k hvězdoletu. Když šel kolem Alji, smutně se na něho usmála a řekla:

"Čekám na Marka."

"Ano, ano, už brzy přijde," řekl Gorbovskij vlídně a šel dál. Vtom ho však kdosi zastavil a Gorbovskij pochopil, že se k lodi hned tak asi nedostane.

Velký vousatý muž v plátěném klobouku mu zastoupil cestu.

"Soudruhu Gorbovskij," požádal ho. "Prosím vás, vezměte tohle."

Podal Gorbovskému dlouhý těžký svitek.

"Co je to?" zeptal se Gorbovskij.

"Můj poslední obraz. Jsem Johann Surd."

"Johann Surd," opakoval Gorbovskij. "Nevěděl jsem, že jste tady."

"Vezměte to. Neváží moc. Je to nejlepší, co jsem kdy v životě udělal. Přivezl jsem ho sem na výstavu. Je to "Vitr"..."

Gorbovskému se sevřelo srdce.

"Ukažte," řekl a opatrně převzal svitek.

Surd se uklonil.

"Děkuji vám," a zmizel v davu.

Kdosi pevně, bolestivě chytil Gorbovského za ruku. Obrátil se a spatřil mladičkou ženu. Chvěly se jí rty a tvář měla uplakanou.

"Vy jste kapitán?" zeptala se podlomeným hlasem.

"Ano, já jsem kapitán."

Stiskla mu ruku ještě silněji.

"Mám tam chlapce... Na lodi..." Rty se jí zkrřivily. "Bojím se..."

Gorbovskij se zatvářil překvapeně.

"Ale pročpak? Tam je v naprostém bezpečí."

"Jste si tím jist? Slibujete mi to?"

"Je tam v naprostém bezpečí," opakoval Gorbovskij rozhodně. "Je to velmi dobrá loď!"

"Tolik dětí," řekla vzlykavě. "Tolik dětí!"

Pustila mu ruku a odvrátila se. Gorbovskij chvilku nerozhodně přešlapoval a pak se pustil dál a rukama i boky pečlivě chránil Surdovo nejlepší dílo. Hned ho však jiní chytili z obou stran za lokty.

"Tohle váží jenom tři kila," prohlásil bledý hranatý muž. "Nikdy jsem nikoho o nic neprosil..."

"Vidím," přikývl Gorbovskij. Bylo to opravdu vidět.

"Je v tom materiál o pozorování Vlny za deset let. Šest miliónů fotokopíí."

"Je to nesmírně důležité!" potvrdil druhý muž, který Gorbovského držel za levý loket. Měl masité, dobromyslné rty, neholené tváře a malá prosebná očka. "Rozumíte, tohle je Maljajev," ukázal prstem na prvního. "Musíte bezpodmínečně odvézt tyhle desky..."

"Mlčte, Patricku," řekl Maljajev. "Leonide Andrejeviči, pochopte... Aby se to víckrát neopakovalo... Aby už nikdy..., nemohl popadnout dechu, "aby nás už nikdy nikdo nenutil k takovému potupnému rozhodování..."

"Ale musíte to nést sami," řekl Gorbovskij, "mám plné ruce."

Pustili ho, Gorbovskij udělal krok kupředu, ale narazil kolenem do velkého předmětu zabaleného do plachtoviny, který se zjevnou námahou drželi dva mladíci ve stejných modrých baretech, každý z jedné strany.

"Nevzal byste to?" zafuněl jeden z nich.

"Kdyby to šlo," dodal druhý.

"Dva roky jsme ji dělali..."

"Prosím vás."

Gorbovskij zavrtěl hlavou a chtěl je opatrně obejít.

"Leonide Andrejeviči," žadonil první. "Zapřisaháme vás."

Gorbovskij znovu zavrtěl hlavou.

"Neponižuj se," vybuhl druhý zlostně. Znenadání pustil svůj cíp plachty a zabalený předmět s třeskotem dopadl na zemi. "Proč to ještě držíš?"

S překvapující zuřivostí kopl do předmětu a silně pokulháváje odešel.

"Volod'ko!" křikl za ním kamarád polekaně. "Neblázni!"

Gorbovskij se otočil.

"Kdepak, sochaři tady nemají nejmenší naději," ozval se nad jeho uchem úlisný hlas. Gorbovskij jen zavrtěl hlavou.

Nebyl schopen slova. Přímou za zády, šlapaje mu na paty, chraptivě oddychoval Maljajev.

Další skupina jakýchsi lidí s rolemi, svítky a balíčky se rázem dala do pohybu a kráčela vedle něho.

"Co kdyby se to udělalo takhle," spustil jeden z nich nervózně a přerývaně. "Možná, že by se dalo... všechno složit u nakládacího otvoru... Víme, že to asi nepůjde... Ale co kdyby přece jenom trochu místa zůstalo? Nakonec tohle nejsou lidé, jsou to věci... stačí rozstrkat to někam... Na tom nezáleží, jak..."

"Ano," řekl Gorbovskij. "Prosím vás, udělejte to tak." Na chvilku se zastavil a přendal si obraz na druhé rameno.

"Vyřídte to všem ostatním. Ať složí věci u nakládacího otvoru. Asi deset kroků od něho a stranou... Platí?"

Zástup se dal do pohybu, nebyla už taková tlačení. Lidé s rolemi a svítky se začali rozcházet a Gorbovskij se konečně dostal na volné prostranství u vchodu pro cestující, kde malé děti seřazené do dvojic čekaly, až na ně přijde řada a dostanou se do rukou Dixonů.

Špunti v různobarevných blůzičkách, kalhotkách a čepičkách byli radostně vzrušeni perspektivou opravdického mezihvězdného letu. Byli natolik pohlceni sebou samými a obrovitou namodralou lodí, že rodičům nakupeným kolem nich věnovali jen tu a tam roztržitý pohled. Teď neměli na rodiče čas. V kulatém vstupním otvoru stál Percy Dixon oděný do stáří, dávno zapomenuté vycházkové uniformy astronauta, těžké a neprodyšné, s narychlo postříbřenými knoflíky, s odznaky a jiskřivými prýmkami. Po zarostlé tváři mu stékaly krůpěje potu a čas od času zařval námořnickým hlasem: "Ratata, mláďata! Na místa, zvednout kotvy!" Byla to veliká legrace a malí cestovatelé z něho nespouštěli okouzlené pohledy. Byli tu také dva vychovatelé: muž držel v ruce seznamy a žena vesele zpívala s dětmi písničku o odvážném nosorožci. Děti hleděly upřeně na Dixonů, přitom s nesmírným zaujetím zpívaly, každé po svém.

Gorbovského napadlo, že kdyby se člověk postavil zády k lidem, mohlo by se zdát, že hodný strýček Percy zorganizoval pro děti předškolního věku veselý let kolem Duhy na opravdovém hvězdoletu. V té chvíli Dixon zvedl dalšího chlapce, obrátil se a předal ho komusi na plošině, a tu Gorbovskij uslyšel za zády hysterický ženský výkřik:

"Tolko! Můj Tolko!", ohlédl se, spatřil Maljajevovu bledou tvář, napjaté tváře otců a matek zkrivené žalostnými úsměvy, slzy v očích, skousnuté rty, zoufalství, ženu zmlátající se v hysterickém záchvatu, kterou chvatně odváděl muž v kombinéze. Někteří lidé se odvrátili, jiní se skloněnými hlavami rychle zamířili pryč, narážejíce do ostatních, jiní jednoduše ulehli na beton a stiskli si hlavu v ruku.

Gorbovskij spatřil Zenu Vjazanicynovou; nějak zesílila a zkrásněla, měla veliké suché oči a odhodlaně semknutá ústa.

Držela za ruku silného, klidného chlapce v červených kalhotkách. Žvýkal jablko a vyvalenýma očima sledoval senzačního Percy Dixona.

"Dobrý den, Leonide," pozdravila.

"Dobrý den, Žeňko," odpověděl Gorbovskij.

Maljajev a Patrick ustoupili stranou.

"Ty jsi ale hubený," řekla Žeňa. "Pořád stejně hubený. A dokonce vypadáš ještě sušší."

"Zato ty jsi zkrásněla."

"Nezdržuju tě moc?"

"Ale ne, všechno probíhá podle plánu. Jenom musím prohlédnout loď. Mám velký strach, že bude přece jen. málo místa."

"Je mi moc těžko samotné. Matvej má práci, práci, práci... Někdy se mi zdá, že je mu absolutně všechno jedno."

"Jemu vůbec není všechno jedno," namítl Gorbovskij.. "Mluvil jsem s ním. Vím, že mu vůbec není všechno jedno. Ale nemůže nic dělat. Všechny děti na Duze jsou jeho děti. Nemůže jinak."

Unaveně mávla volnou rukou.

"Nevím, co mám udělat s Aljoškou. Je tolik zvyklý na rodinu. Ani ve školce nikdy nebyl."

"Zvykne si. Děti si velmi rychle na všechno zvyknou, Žeňo. Neboj se, bude mu dobře."

"Ani nevím, na koho bych se měla obrátit."

"Všichni vychovatelé jsou výborní. To přece víš. Jsou všichni stejní. Aljošovi bude dobře."

"Ty mi nerozumíš. On není v seznamu."

"Žádné neštěstí. Jestli je v seznamu nebo není, na tom nezáleží, stejně na Duze nezůstane ani jedno dítě. Seznamy jsou jen k tomu, aby se děti nepoztrácely. Mám jít a říct, aby ho zapsali?"

"Ano," požádala ho. "Nebo ne... Počkej. Co kdybych šla na loď s ním?"

Gorbovskij smutně zavrtěl hlavou.

"Žeňo," řekl měkce, "to ne. Děti se nesmí rozrušovat."

"Nebudu nikoho rozrušovat. Chci se jen podívat, jak mu tam bude. Kdo bude s ním."

"Zrovna takové děti. Veselé a hodné."

"Směla bych jít s ním?"

"Není třeba, Žeňo."

"Ale je. Je to třeba. On si sám neporadí. Jak bude žít beze mne? Ty vůbec nic nechápeš. Vy všichni vůbec nic nechápete. Udělám všechno, co bude třeba. Jakoukoli práci. Umím přece všechno. Nebud' takový necitelný..."

"Žeňo, podívej se kolem. To všechno jsou matky."

"On je jiný než ostatní. Je slabý. Vrtošivý. Je zvyklý na neustálou péči. Neporadí si beze mne. Já to vím ze všech nejlíp! Copak chceš využít toho, že nemám komu si na tebe stěžovat?"

"Chceš snad obsadit místo dítěti, které pak bude muset zůstat tady?"

"Tady nikdo nezůstane," prohlásila zapáleně. "Jsem přesvědčena, že nikdo. Všichni se tam vejdou. A já vůbec žádné místo nepotřebuji. Přece tam máte nějaké strojovny, nějaké komory... Musím být s ním!"

"Nemohu pro tebe nic udělat. Nezlob se."

"Můžeš! Jsi kapitán, můžeš všechno. Vždycky jsi byl hodný člověk, Leňo!"

"Jsem hodný i teď. Nedovedeš si představit, jak jsem hodný."

"Já se od tebe nehnu," prohlásila Žeňa a odmlčela se.

"Tak dobře," řekl Gorbovskij. "Ale uděláme to takhle. Já teď odvedu na loď Aljošku, prohlédnu místnosti a vrátím se k tobě. Ano?"

Dívala se mu upřeně do očí.

"Ty mě neoklameš. Vím to. Věřím ti. Tys nikdy nikoho neklamal."

"Neoklamu tě. Až bude loď startovat, budeš vedle mne. Dej mi chlapce."

Nespustila pohled z jeho tváře a jako ve snu k němu postrčila Aljošku.

"Jdi, Alíku," vybídla ho. "Jdi se strýčkem Leonidem."

"Kam?" zeptal se chlapec.

"Na loď," odpověděl Gorbovskij a vzal ho za ruku. "Kam jinam. Tamhle na tu loď. K tomu strýčkovi. Chceš?"

"Chci k tomu strýčkovi," prohlásil chlapec. Na matku se už nepodíval. Došli spolu ke schůdkům, po nichž vystupovaly poslední děti. Gorbovskij řekl vychovateli:

"Zapište ho do seznamu. Alexej Matvejevič Vjazanicyn."

Vychovatel se podíval na chlapce, pak na Gorbovského, přikývl a chlapce zapsal. Gorbovskij pomalu vystoupil po schůdkách a přetáhl Alexeje přes vysoké roubení.

"Tomuhle se říká plošina," poučil ho.

Chlapec šklbl rukou, vymanil se mu, přistoupil těsně k Percy Dixonovi a začal si ho prohlížet. Gorbovskij sundal s ramene Surdův obraz a postavil ho do rohu. Co ještě? zamyslel se. Aha! Vrátil se k vstupnímu otvoru, vystrčil hlavu a převzal od Maljajeva desky.

"Děkuji," řekl Maljajev s úsměvem. "Nezapomněl jste... Klidnou cestu."

Patrick se také usmíval. Couvali již s Maljajevem pozpátku k zástupům a kynuli mu rukou. Žeňa stála přímo pod otvorem a Gorbovskij jí zamával. Pak se obrátil na Dixona.

"Horko, co?"

"Strašné. Teď tak vlézt pod sprchu. Ale v koupelnách jsou děti."

"Tak uvolněte koupelny," řekl Gorbovskij.

"To se snadno řekne," Dixon si těžce vzdychl, napjal krk a odtáhl si těsný límec uniformy. "Vousy mi lezou pod límec," zamumlal. "Strašně to píchá. Celé tělo mě svrbí."

"Strýčku," řekl malý Aljoša, "ty máš opravdické vousy?"

"Můžeš si zatahat," vzdychl si Percy a sehnul se. Chlapec si zatahal.

"A stejně nejsou opravdické," prohlásil umíněně. Gorbovskij ho vzal za rameno, ale Aljoša se mu vytrhl.

"K tobě nechci," postavil si hlavu. "Chci ke kapitánovi."

"Tím líp," souhlasil Gorbovskij. "Percy, odvedte ho k vychovateli."

U dveří do chodby se sehnul.

"Ať vás neraní mrtvice," upozornil ho Dixon.

Gorbovskij odsunul dveře. Opravdu, něco takového loď ještě nepamatovala. Pištění, smích, hvízdot, štěbetání, cvrkot, bojovné výkřiky, rány, řinkot, dupot, zvonění kovu o kov, kňouravý pláč kojenců... Neopakovatelné pachy mléka, medu, léků, rozpálených dětských těl, mýdla, a to všechno přes všechna klimatizační zařízení, přes nepřetržitou práci havarijních ventilátorů... Gorbovskij se vydal chodbou vybíraje si místo, kam může šlápnout, bojácně nahlížel do otevřených dveří, za nimiž skákalo, tancovalo, uspávalo panenky, mířilo puškami, házelo lasem, pošťuchovalo se v nepředstavitelné mačkanici, sedělo a ležlo po odsunutých postelích, po stolech, pod stoly i pod postelemi čtyřicet chlapců a děvčátek ve věku od dvou do šesti let. Z jedné kajuty do druhé přebíhali ustaraní vychovatelé. V nevelké klubovně, z níž byl vyhozen téměř všechn nábytek, kojily a převinovaly mladé matky své novorozence a zároveň tu byly jesle - v odděleném rohu ležlo po čtyřech pět batolat rozmouhajících spolu ptačím jazykem. Gorbovskij si všechno tohle představil ve stavu beztlíže, sraštil čelo a vstoupil do velitelské kabiny.

Nepoznal ji. Bylo tu prázdno. Zmizela obrovská kontrolní aparatura zabírající celou třetinu místnosti. Zmizel řídicí pult, zmizelo křeslo pro druhého pilota. Zmizel pult výhledové obrazovky. Zmizelo křeslo před počítačím strojem. A sám stroj, napolovic rozebraný, jiskřil obnaženými schematickými bloky. Loď přestala být hvězdoletem. Změnila se v samohybnou meziplanetární bárku, která si sice uchovala dobré letové vlastnosti, ale hodila se již jen k letům po inerčních drahách.

Gorbovskij strčil ruce do kapes. Nad uchem mu funěl Dixon.

"No," protáhl Gorbovskij. "A kde je Walkenstein?"

"Tady." Walkenstein se vysoukal z nitra počítačícího stroje. Byl zamračený a vypadal velmi odhodlaně.

"Jste chlapík, Marku," pochválil ho Gorbovskij. "Vy taky, Percy. Děkuji."

"Už vás třikrát sháněl Pišta," řekl Mark a znovu zmizel v počítačím stroji. "Je u nakládacího otvoru." Gorbovskij přešel kabinu a zašel do nakládacího oddělení. Byl sklíčen. Tady v dlouhé a úzké místnosti, slabě osvětlené dvěma plynovými lampami, stáli k sobě přitisknutí chlapci a děvčata - školáci. Stáli mlčky, skoro bez hnutí, jen přešlapovali z jedné nohy na druhou a dívali se otevřeným otvorem ven na modré nebe a rovnou bílou střechu vzdáleného skladiště. Gorbovskij se několik okamžiků kousal do rtů a hleděl na děti.

"Prvňáčky převedte do chodby," nařídil. "Druhou a třetí třídu do kabiny. Okamžitě."

"Ale to ještě není všechno," zašeptal Dixon. "Deset lidí uvízlo někde na cestě z Dětského Ráje... Vypadá to, že zahynuli. Skupina žáků z vyšších tříd odmítá nastoupit. A pak tu máme několik dětí outsiderů, kteří přiletěli docela nedávno... Ostatně, uvidíte sám."

"Ale stejně to udělejte, jak jsem řekl," navrhl Gorbovskij. "První tři třídy do chodby a do kabiny. A sem dáte světlo, plátno a budete promítat filmy. Historické filmy. Ať se děti dívají, jaké to bývalo dřív. Dělejte, Percy. A ještě něco - sestavte z dětí řetěz k Walkensteinovi, ať od něho berou součástky, to je trochu zabaví."

S námahou se protlačil k východu a seběhl dolů. U schůdků obklopena vychovateli stála velká skupina dětí různého věku. Vlevo byly na hromadě naházeny nejcennější předměty materiální kultury na Duze: svazky dokumentů, desky, stroje a modely strojů, sochy zabalené do látky, svitky malířských pláten. A vpravo, asi dvacet kroků odtud, stáli patnáctiletí, šestnáctiletí zamračení hoši a dívky a před nimi s rukama složenými za zády a se skloněnou hlavou chodil neobyčejně vážný Stanislav Pišta. Tiše, ale zřetelně jim říkal:

"Myslete si, že je to zkouška. Myslete méně na sebe a víc na druhé. Co na tom, že se stydíte? Ovládněte se a přemozte tenhle pocit!"

Starší školáci tvrdošijně mlčeli. Zdeptaně mlčeli i dospělí shluklí před nakládacím otvorem. Některé děti se úkradkem rozhlížely a bylo znát, že by nejraději utekly, ale nebylo to možné - kolem nich stáli jejich otcové a matky. Gorbovskij se zahleděl na otvor. Už odtud bylo vidět, že je loď nabita k prasknutí. Přes otvor široký jako brána se táhla semknutá řada dětí. Měly nedětské obličejy - příliš vážné a smutné.

Ke Gorbovskému se ze strany přitočil vysoký hezký mladík se smutně prosebnými očima, které se tolik nehodily k celému jeho vzezření.

"Kapitáne," pronesl rozechvěně. "Chtěl bych jenom na slovíčko..."

"Okamžik," řekl Gorbovskij.

Přistoupil k Pištovi a vzal ho kolem ramen.

"Místo je pro všechny," hlásil Pišta. "S tím si nedělejte starosti..."

"Stanislave," řekl Gorbovskij, "začni nakládat ty zbývající."

"Není tam místo," namítl Pišta naprosto nedůsledně. "Čekali jsme na tebe. Bylo by dobré vyklidit náhradní D-komoru."

"Na "Tarielu" nejsou náhradní D-komory. Ale místo bude hned. Běž a zaříd' to."

Gorbovskij zůstal tvář v tvář se staršími školáky.

"My nechceme letět," oznámil jeden z nich, blondatý urostlý chlapec s jasnými zelenými očima. "Letět musí

vychovatelé."

"Správně!" připojila se drobná dívka ve sportovních kalhotách.

Vzadu se ozval hlas Percy Dixona:

"Vyhod'te to! Přímo na zem!"

Z otvoru se začaly sypat řinčivé desky schematických bloků. Živý řetěz se dal do práce.

"Tak podívejte, chlapi a děvčata," oznámil jim Gorbovskij. "Předně ještě nemáte hlasovací právo, protože jste ještě nedokončili školu. A za druhé musíte mít svědomí. Jste sice ještě mladí a toužíte po hrdinských činech, ale ono jde o to, že tady vás není třeba, a na lodi ano. Hrozím se pomýšlení, co se tam bude dít při inerčním letu. Potřebujeme do každé kajuty k předškolním dětem dva starší žáky a přinejmenším tři šikovné dívky pro jesle a k ruce ženám s novorozeňaty.

Zkrátka a dobře, tam můžete vykonat hrdinský čin."

"Nezlobte se, kapitáne," řekl zelenooký posměšně, "ale všechny tyhle povinnosti mohou báječně splnit vychovatelky."

"Nezlobte se, mladíku," odpověděl mu Gorbovskij stejným tónem, "ale předpokládám, že jste obeznámen s právy kapitána. A jako kapitán vám říkám, že z vychovatelů poletí pouze dva. Pokuste se jen představit, jak budou dále žít vaši vychovatelé, jestliže obsadí vaše místa na lodi. Hraní vám skončilo, hoši a děvčata, máte před sebou život, jaký také někdy bývá - našťásti málokdy. A teď se nezlobte, mám práci. Pro útěchu vám mohu říci jenom jedno. Na loď vstoupíte jako poslední. To je všechno."

Obrátil se k nim zády a prudce vrazil do mladíka se smutným očima.

"Promiňte mi," omlouval se. "Já na vás docela zapomněl."

"Právě jste řekl, že poletí dva vychovatelé," řekl mladík sípavě. "Kdo to bude?"

"A kdo jste vy?" zeptal se ho Gorbovskij.

"Robert Skljarov. Nulový fyzik. Ale o to nejde. Všechno vám hned vysvětlím. Ale nejdříve mi řekněte, kdo z vychovatelů poletí?"

"Skljarov... Skljarov... Neobyčejně známé jméno. Kde já už je slyšel?"

"Camille," připomněl Skljarov a chtěně se usmál.

"Aha," rozsvítilo se Gorbovskému. "Tak vás tedy zajímá, kdo poletí?" Prohlédl si Skljarova. "Dobrá, já vám to povím. Jenom vám. Poletí vedoucí a hlavní lékař. Ani jeden z nich to ještě neví."

"Ba ne," vykřikl Skljarov a chytil Gorbovského za ruce. "Ještě jeden... Ještě jedna. Turčinová, Tat'ána. Je to vychovatelka. Děti ji milují. Je to nejzkušenější vychovatelka..."

Gorbovskij odtáhl ruce.

"Nejde to," řekl. "Nejde to, milý Roberte. Letí jenom děti a matky s novorozeňaty, jasné? Jenom děti a matky s kojenci."

"Ona taky!" vyhrkl Skljarov. "Ona je taky matka! Bude mít dítě... Moje dítě! Zeptejte se jí... Ona je taky matka!"

Gorbovskij ucítil silný náraz do ramene. Zavrával a spatřil, jak Skljarov vyděšeně couvá, ustupuje, a proti němu beze slova kráčí drobná štíhlá žena, neobyčejně půvabná a urostlá, se silně prošeďivělými nazlátlými vlasy a krásným, ale jakoby zkamenělým obličejem. Gorbovskij si přejel dlaní po čele a vrátil se ke schůdkům.

Teď už tu zbývali jen starší žáci a vychovatelé. Ostatní dospělí - otcové a matky, ti, kdož sem přinesli svá díla, ti, které k hvězdoletu přitahovala zřejmě nejasná a neuvědomělá naděje, pomalu couvali, rozestupovali se a shlukovali se do skupin. V otvoru stál s rozpráženými rukama Stanislav Pišta a křičel:

"Zmáčkňte se trochu, děti! Michaeli, křikni tam do kabiny, ať se zmáčknou! Ještě trochu!"

Odpovídaly mu vážné dětské hlasy:

"Už to nejde! Není tu místo!"

A zvukný hlas Percy Dixona zahučel:

"Jak to, že to nejde? A co tadyhle, za pult? Jen se neboj, maličká, proud ti nedá ránu, jen pojď, pojď... A ty taky... A ty, s tím nosem nahoru... Trochu života do toho! Pojď taky... Tak... Tak..."

A Walkensteinův studený, železně řinčivý hlas dodával:

"Zmáčkňte se, děti... Udělejte uličku... Jdi kousek dál, holčičko... Pusť mě, chlapče..."

Pišta poodstoupil a vedle něho se objevil Walkenstein s blůzou přes rameno.

"Zůstanu na Duze," prohlásil. "Zvládnete to beze mne, Leonide Andrejeviči." Jeho oči bloudily po zástupu a někoho hledaly.

Gorbovskij přikývl.

"Je na palubě lékař?" zeptal se.

"Ano," odpověděl Mark. "Z dospělých je tam jenom lékař a Dixon."

Z otvoru se pojednou ozval smích.

"Ale jděte," říkal Dixonův hlas ochraptěle. "Takhle se to musí... Ráz - dva... ráz - dva..."

V otvoru se objevila Dixonova hlava. Visela nad hlavou Pišty, převrácený obličej se potil a brunátněl.

"Držte mne, Leonide," zasyčel. "Vždyť sletím!"

Děti se smály. Bylo to opravdu velice legrační - tlustý palubní inženýr visí jako moucha se stropu a rukama i nohama se zachycuje držadel, k nimž se přivazuje náklad. Byl těžký a rozpálený a když ho Pišta s Gorbovským vytáhli ven a postavili na nohy, řekl udýchaně:

"Jsem starý. Už jsem starý."

Provinile mrkal a zadíval se na Gorbovského.

"Já tam nemohu, Leonide. Je tam nabito, dusno, vedro... A tahle nešťastná uniforma... Zůstanu tady, vy s Markem si leťte. Abych se přiznal, mám vás už vážně dost."

"Sbohem, Percy," řekl Gorbovskij.

"Sbohem, příteličku," loučil se Dixon dojatě.

Gorbovskij se zasmál a poplácal ho po prýmcích.

"Tak vidíš, Stanislave," dodal obracaje se k Pištovi. "Budeš se muset obejít bez palubního inženýra! Myslím, že se obejdeš. Tvým úkolem je dostat se na oběžnou dráhu jako rovníková družice a čekat na "Střelu". To ostatní už udělá velitel "Střely"."

Pišta několik okamžiků ohromeně mlčel. Pak všechno pochopil.

"Co má být zase tohle?" řekl docela tiše a očima přejížděl po tváři Gorbovského. "Co ty? Jsi přece Výsadkář! Co je to za gesta?"

"Gesta?" opáčil Gorbovskij. "To neumím. A jdi už. Odpovídáš za všechny až do konce." Obrátil se ke starším školákům:

"Hybaj na palubu!" A Pištovi poradil: "Ty jdi napřed, nebo se tam neprotlačíš."

Pišta se podíval na zachmuřeně školáky, pomalu se loudající ke schůdkům, podíval se na otvor, z něhož vykukovaly dětské obličejy, nemotorně se nosem dotkl Gorbovského tváře, pokývl Markovi a Dixonovi, vystoupil na špičky a chytil se držadel. Gorbovskij ho nadzdvihl. Školáci se jeden za druhým s úmyslnou důležitostí a pomalostí začali protlačovat dovnitř a srdnatě pokřikovali: "Tak hni kostrou! Nevěš hlavu, nebo ti na ni šlápnu! Kdo to tam brečí? Hlavy vzhůru!" Jako poslední vstoupila dovnitř dívka ve sportovních kalhotách. Na okamžik se zastavila a s nadějí v očích se ohlédla po Gorbovském, ale ten se zatvářil kamenně.

"Už není místo," zašeptala. "Vidíte? Já už se tam nevejdu."

"Však trochu zhubneš," uklidnil ji Gorbovskij, vzal ji za ramena a opatrně ji vtiskl mezi děti. Pak se zeptal Dixona: "Co je s kinem?"

"Všechno je vypočteno," odpověděl Percy důležitě. "Promítání začne v okamžiku startu. Děti mají rády překvapení."

"Pišto!" vykřikl Gorbovskij. "Jsi připraven?"

"Připraven!" odpověděl Pišta zvučně.

"Tak startuj! Klidný let! Zavři otvory! Chlapci a děvčata, klidný let!"

Ze spáry v plášti se nehlučně vynořil těžký příkop. Gorbovskij mával na rozloučenou a odstoupil od roubení.

Najednou si vzpomněl.

"Hej!" zakřičel. "Ještě dopis!"

V náprsní kapsičce dopis nebyl, v boční také ne. Otvor se zavíral. Dopis byl z neznámých důvodů až ve vnitřní kapse. Gorbovskij ho vsunul dříve ve sportovních kalhotách a chvatně odtrhl ruku. Otvor se zavřel. Gorbovskij sám nevěděl proč, ale pohládl namodralý kov a se sklopenými očima sestoupil na zem. Dixon s Markem odtáhli schůdky. Kolem lodi už zůstalo jen velmi málo lidí, zato nad ní kroužily desítky vrtulníků a flyerů.

Gorbovskij obešel hromadu cenných předmětů, zakopl o jakousi bustu a kráčel okolo lodi k vstupu pro cestující, kde ho měla čekat Žeňa Vjazanicynová. Kdyby aspoň přiletěl Matvej, pomyslel si smutně. Připadal si vyždímaný, vysušený a měl velikou radost, když spatřil Matveje. Kráčel mu naproti. Ale byl sám.

"Kde je Žeňa?" zeptal se Gorbovskij.

Matvej se zastavil a rozhlédl se.

"Byla tady," řekl nechápavě. "Mluvil jsem s ní radiofonem. Tak co, otvory už jsou zavřeny?" Neustále se rozhlížel.

"Ano, hned odstartuje," řekl Gorbovskij. Také se rozhlížel. A není snad ve vrtulníku? pomyslel si. Ale věděl, že je to vyloučeno.

"To je zvláštní, že tu není Žeňa," pronesl Matvej. "Možná, že je na vrtulníku," nadhodil Gorbovskij.

A najednou pochopil, kde je Žeňa. Tak vida ji! řekl si v duchu.

"S Aljoškou jsem se stejně neviděl," povzdychl si Matvej.

Nad kosmodromem se rozlehl podivný nekonečný zvuk podobný křečovitému povzdechu. Obrovský modrý kolos lodi se nehlučně odtrhl od země a pomalu zamířil vzhůru. Poprvé v životě vidím start své lodi, napadlo Gorbovského.

Matvej doprovázel loď pohledem a najednou se jako uštknutý obrátil na Gorbovského a ohromeně se na něho zadíval.

"Počkej...," zamumlal. "Jak to přijde? Proč jsi tady? A co loď?"

"Je tam Pišta," řekl Gorbovskij.

Matvejovy oči znehybněly. "Už je tady," zašeptal.

Gorbovskij se otočil. Nad obzorem oslepujivě zářil jiskřivý rovný pruh.

KAPITOLA 10

Na okraji Metropole požádal Gorbovskij Dixona, aby zastavil. Dixon zabrzdil a vyčkávavě se na něho zahleděl.

"Půjdu pěšky," vysvětlil Gorbovskij.

Vystoupil. Hned za ním vystoupil Mark, natáhl ruku a pomohl vystoupit Alje Postyševové. Celou cestu od kosmodromu tento pár mlčel na zadním sedadle. Drželi se pevně za ruce jako děti a Alja se zavřenými očima se tiskla tváří k Markovu rameni.

"Pojďte s námi, Percy," zval Gorbovskij. "Budem si trhat kytičky a taky už není takové vedro. Vašemu srdci to ohromně prospěje."

Dixon zavrtěl huňatou hlavou.

"Ba ne, Leonide," odmítl. "Radši se rozloučíme. Já pojedu."

Slunce viselo přímo nad obzorem. Bylo chladno. Slunce jako by svítilo do chodby s černými stěnami: obě Vlny - severní i jižní - se již tyčily vysoko nad obzorem.

"Tak touhle chodbou," řekl Dixon. "Kam oči vedou. Sbohem, Leonide, sbohem, Marku. A ty, děvčátko, buď taky sbohem. Jděte... Ale nejdřív se pokusím naposledy uhádnout vaše další jednání. Teď je to obzvlášť jednoduché."

"Ano, teď je to jednoduché," řekl Mark. "Sbohem, Percy. Pojď, dítě."

S letným úsměvem pohlédl na Gorbovského, objal Alju kolem ramen a vykročili do stepi. Gorbovskij a Dixon je

provázeli pohledem.

"Trochu pozdě," poznamenal Dixon.

"Ano," souhlasil Gorbovskij. "A přece jim závidím."

"Vy rád závidíte. Vy závidíte vždycky s takovým požitkem, že je to nakažlivé. Já už taky závidím. Závidím mu, že na něj bude v jeho posledních chvílích někdo myslet, kdežto na mne... a taky na vás, Leonide - nikdo."

"Chtěl byste, abych na vás myslel?" zeptal se Gorbovskij vážně.

"Ne, to už za to nestojí." Dixon přimhouřil oči a zadíval se na nízké slunce. "Ano, tentokrát se z toho asi nedostanem. Sbohem, Leonide."

Pokývl a odjel a Gorbovskij pomalu vykročil po silnici s ostatními lidmi, kteří se stejně zvolna táhli do města. Poprvé za celý tento zmatený, vypjatý a hrozný den se cítil docela lehký a klidný. Už se nemusel o nikoho starat, nemusel nic rozhodovat, všichni okolo byli samostatní a také on byl naprosto samostatný. Tak samostatný nebyl ještě nikdy v životě.

Byl krásný večer a nebýt vpravo a vlevo černých stěn pomalu narůstajících do modrého nebe, byl by večer prostě báječný: tichý, průzračný, přiměřeně chladivý, protkaný šikmými narůžovělými slunečními paprsky. Na silnici bylo lidí stále méně, mnozí odešli do stepi, jako Walkenstein s Aljou, jiní zůstali přímo u příkopů.

Ve městě se podél hlavní třídy skvěly v pestrobarevných skvrnách obrazy, které tam malíři naposledy vystavili - u stromů, na zdech domů, na vlnovodech přes silnici, na sloupech. Před obrazy stáli lidé, vzpomínali, tiše se radovali, kdosi neúnavný podnítil spor a pohledná štíhlá žena hořce plakala a stále nahlas opakovala: "Ta hanba... Taková hanba!" Gorbovského napadlo, že ji kdesi viděl, ale nemohl si připamatovat kde.

Bylo slyšet neznámou hudbu: v otevřené kavárně vedle budovy Rady hrál malý neduživý človíček s neobyčejným zápalem a nadšením na koncertní choriolu, lidé u stolků ho bez hnutí poslouchali a mnoho dalších lidí sedělo a poslouchalo na schůdkách a přímo na trávníku před kavárnou. O choriolu byl opřen veliký arch tuhého papíru a na něm křivými písmeny napsáno: "Vzdálená Duha. Píseň. Nedokonč."

Kolem šachty se kupilo mnoho lidí a všichni měli spoustu práce. Obrovská, ještě nedostavěná kupole vstupního kesonu se matně leskla. Z budovy divadla se táhl zástup nulových fyziků nesoucích desky, svitky a hromady krabiček. Tu si Gorbovskij vzpomněl na desky, které mu předal Maljajev. Pokusil se vzpomenout, kam je dal. Nejspíš je nechal ve velitelské kabině. Nebo na plošině? Ale proč by vzpomínal... Vždyť na tom nesejde. Teď musí být člověk úplně bezstarostný. Zvláštní věc, cožpak ti fyzikové doufají? My víme, že teď lidi nezachrání žádné šachty. Ale dá se doufat, že šachty zachrání výsledky naší práce. Vždycky je možno doufat v zázrak. Je směšné, že v zázrak doufají i ti nejskeptičtější a nejlogičtější myslící lidé planety...

U zdi Rady, hned vedle vchodu, seděl s nataženými nohama muž v rozedrané pilotské kombinéze, slepý, se zafačovaným obličejem. Na kolenou mu ležela blyštivá poniklovaná kytara. Slepec se zvrácenou hlavou naslouchal písni "Vzdálená Duha".

Za kupolí se vynořil lžinavigátor Hans s obrovským balíkem na zádech. Když spatřil Gorbovského, zazubil se a řekl: "Hele, kapitán! Co ulmotrony? Dostal jste? My pohřbíváme archívy... Hrozná dřina. Celý den je nějaký bláznivý..." Byl to snad jediný člověk na Duze, který se nedověděl, že Gorbovskij je opravdovým kapitánem "Tarielu".

Z okna Rady na něj zavolal Matvej:

"Tariel už je na oběžné dráze. Právě se loučili. Všechno je v pořádku."

"Pojď dolů," navrhl Gorbovskij. "Půjdeme spolu..."

Matvej zavrtěl hlavou.

"Ba ne, kamaráde," namítl. "Mám spoustu práce a času je málo..." Odmlčel se a pak dodal rozpačitě: "Žeňa se našla. A víš kde?"

"Domýšlím se," odpověděl Gorbovskij.

"Proč jsi to udělal?" ptal se Matvej.

"Čestné slovo, nedělal jsem nic," řekl Gorbovskij.

Matvej dotčeně pokýval hlavou a zmizel uvnitř pracovny. Gorbovskij se vydal dál.

Došel na pobřeží moře, na krásnou žlutou pláž s pestrými slunečníky a pohodlnými lehátky, s motorovými lodičkami a čluny seřazenými u nízkého přístaviště. Usadil se na jedno lehátko, s požitkem natáhl nohy, zkřížil ruce na břiše a díval se na západ, na purpurové zapadající slunce. Vlevo a vpravo se tyčily sametově černé stěny a Gorbovskij se snažil si jich nevšímat.

Teď jsem měl startovat k Lalandě, uvažoval v polodřimotě. Seděli bychom tři ve velitelské kabině, já bych jim vyprávěl, jaká je Duha skvělá planeta, jak jsem ji za den celou zbrousil, Percy Dixon by neřikal nic, natáčet by si vousy na prsty a Mark by brblal, že je to staré, nudné a všude stejné. A zítra touto dobou bychom vyšli z deritritace...

Kolem něho přešla se sklopenou hlavou ona krásná dívka s přešedlými nazlátlými vlasy, která v pravou chvíli přerušila jeho nepříjemný rozhovor se Skljarovem na kosmodromu. Kráčela přímo při okraji vody a její obličej už nevypadal kamenný, byl jen nekonečně unavený. Asi padesát kroků od něho se zastavila, chvíli se dívala na moře, pak usedla do písku a zabořila si bradu mezi kolena. V té chvíli Gorbovskému nad uchem kdosi těžce vzdychl, Gorbovskij pohlédl stranou a spatřil Skljarova. I Skljarov se díval na dívku.

"Všechno je to nesmyslné," prohlásil tiše. "Žil jsem nudně, zbytečně. A všechno nejhorší se naštěstí stalo na poslední den..."

"Příteli," řekl Gorbovskij. "Co může být poslední den dobrého?"

"Vy ještě nevíte..."

"Vím," odpověděl Gorbovskij, "všechno vím..."

"Nemůžete všechno vědět... Přece slyším, jak se mnou mluvíte."

"Jak s vámi mluvím?"

"Jako s obyčejným člověkem. A já jsem přitom zbabělec a zločinec."

"Ale Roberte, jakýpak jste zbabělec a zločinec?"

"Jsem zbabělec a zločinec," opakoval Robert tvrdošíjně. "A dokonce ještě něco horšího, protože se domnívám, že jsem všechno dělal správně."

"Zbabělci a zločinci neexistují," namítl Gorbovskij. "Spíš uvěřím v existenci člověka, který je schopen vstát z mrtvých, než v existenci člověka, který je schopen dopustit se zločinu."

"Nemusíte mě utěšovat. Přece vám říkám, že nevíte všechno."

Gorbovskij k němu lenivě otočil hlavu.

"Roberte," poradil mu. "Neztrácejte zbytečně čas. Jděte k ní. Sedněte si vedle ní... Mně se velmi pohodlně leží, ale chcete-li, Skljarové, vstanu a pomohu vám..."

"Všechno se to vyvíjí jinak, než člověk chce," řekl Robert smutně. "Byl jsem přesvědčen, že ji zachráním. Zdálo se mi, že jsem odhodlán ke všemu. Ale ukázalo se, že nejsem odhodlán k ničemu... Půjdu," dodal najednou.

Gorbovskij ho sledoval, jak kráčí - nejdřív zešíroka a sebejistě, pak stále pomaleji, viděl, jak přece jen k ní přistoupil, usedl vedle ní a ona se neodtáhla.

Chvilí se na ně Gorbovskij díval a zpytoval sám sebe, závidí-li nebo ne, a pak doopravdy upadl do dřimoty. Probudil ho dotek něčeho studeného. Pootevřel jedno oko a spatřil Camilla, jeho věčnou ohyzdnou přílbu, jeho věčně zachmuřený a ponurý obličej a kulaté nemrkající oči.

"Věděl jsem, že jste tady, Leonide," prohlásil Camille. "Hledal jsem vás."

"Buďte zdrav, Camille," zamumlal Gorbovskij. "Je to asi velká nuda, všechno vědět..."

Camille si přitáhl lehátko a usedl vedle Gorbovského jako člověk se zlomenou páteří.

"Existují ještě nudnější věci," odpověděl. "Mám toho všeho dost. Byla to velká chyba."

"Jak to vypadá na onom světě?" zeptal se Gorbovskij.

"Je tam tma," odpověděl Camille a odmlčel se. "Za dnešek jsem zemřel a vstal z mrtvých třikrát. Pokaždé to strašně bolelo."

"Třikrát," podivil se Gorbovskij. "To je rekord." Zadíval se na Camilla. "Camille, řekněte mi po pravdě, já to nemohu pochopit, jste člověk? Nestydíte se. Já už to nikomu nepovím, i kdybych chtěl."

Camille se zamyslel.

"Nevím," řekl pak. "Jsem poslední z 'Dáblovy třináctky'. Pokus se nezdařil, Leonide. Za stavu 'chceš, ale nemůžeš' do stavu 'můžeš, ale nechceš'... Je to nesnesitelně smutné - moci a nechťit."

Gorbovskij poslouchal se zavřenýma očima.

"Ano, chápu to," pronesl. "Moci a nechťit - to máte ze stroje. A smutné - to máte z člověka."

"Nechápete nic," řekl Camille. "Rádi někdy sníte o moudrosti patriarchů, kteří nemají přání ani city, dokonce ani pocity.

Netělesný rozum. Daltonský mozek. Veliký Logik. Logické metody vyžadují absolutní soustředění. Aby se ve vědě něčeho dosáhlo, je třeba ve dne v noci myslet stále na totéž, číst stále o témž, mluvit stále o témž... Ale kam se člověk ukrýje před svým psychickým spektrem? Před vrozenou schopností cítit... Je přece třeba milovat, je třeba číst o lásce, jsou potřebné zelené kopce, hudba, obrazy, nespokojenost, strach, závist... Vy se snažíte omezit se a ztrácíte tím obrovský kus štěstí. A vy si to moc dobře uvědomujete, že jej ztrácíte. A v takových chvílích, abyste ze sebe toto vědomí vymýtili a skoncovali s mučivou rozpolceností, vykastrujete se. Odříznete od sebe celou emocionální polovinu lidské podstaty a necháváte si jedinou reakci na okolní svět - pochybnost. "O všem pochybuji!" Camille se odmlčel.

"A pak vás očekává osamocení." S nesmírnou lítostí se díval na večerní moře, na vychládající pláž, na prázdná lehátka vrhající podivný trojitý stín. "Osamocení...", opakoval. "Vy lidé jste se mne vždy stranili. Byl jsem vždy zbytečný, dotěrný a nepochopitelný podivín. A teď odejdete taky. A já zůstanu sám. Dnes v noci vstanu počtvrté z mrtvých, jediný na mrtvé planetě zasypán popelem a sněhem..."

Najednou se na pláži ozvaly hlasy. Hlubokým pískem se k moři brodili zkušební letci - osm odvážných chlapců, k jejichž nulové transportaci nedošlo. Sedmich neslo na ramenou osměho, slepého, s obličejem v obvazech. Slepý zvrátil hlavu, hrál na kytaru a všichni zpívali:

Když strašný živel v nočních tmách jak černá voda nezkrotná ti k hrudi dosahal, ty s hlavou hrdě vztyčenou jsi šla za modrou oblohou a šla jsi stále dál...

Bez ohlednutí vstoupili s písní do moře, ponořili se po pás, po prsa a začali plavat za zapadajícím sluncem, držíce na zádech slepého kamaráda. Vpravo i vlevo od nich se tyčila černá stěna dosahující téměř až k zenitu. Zbýval jen úzký tmavý modrý pruh nebe, rudé slunce a pás roztaveného zlata, v němž pluli, a brzy se docela ztratili v chvějivých záblescích a bylo slyšet jen zvuky kytary a píseň:

... ty s hlavou hrdě vztyčenou jsi šla za modrou oblohou a šla jsi stále dál...

ARKADIJ STRUGACKIJ

BORIS STRUGACKIJ

NIČIVÁ VLNA

Z ruského originálu Dalekaja Raduga z knihy Hobaja signalnaja, vydané nakladatelstvím Znaniye, Moskva 1963, přeložil Jaroslav Piskáček. Obálku navrhl a graficky upravil Dobroslav Foli. Vydal Svět sovětů, nakladatelství Svazu československo-sovětského přátelství, jako svou 1043. publikaci. Odpovědná redaktorka Jaroslava Dienstbierová. Písmem Primus vytiskl Tisk, n. p., Brno, provoz 4, Přerov. Formát papíru 84/108. AA 6,81, VA 7,34. 112 stran. D-07

50098. Náklad 50000 výtisků. 13-34. 1. vydání. 56/VIII-6

Rozšiřuje PNS

26-029-65. Cena kart. 4 Kčs